

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

—●—
8'inci Toplantı
9 Mart 2022 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, dünyada ve ülkemizde tüketicinin korunmasına yönelik önlemlere ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu Teklifi (2/4260)

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

8'inci Toplantı

9 Mart 2022 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, saat 13.23'te açıldı.

Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız, Komisyonun bugünkü gündemine, dünyada ve ülkemizde tüketicinin korunmasına yönelik önlemlere ilişkin açıklama yaptı.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu Teklifi (2/4260) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 17.49'da toplantıya son verildi.

9 Mart 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.23

BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)

SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)

KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, Bakan Yardımcım, kamu kurumlarının değerli temsilcileri, Bakanlığımızın değerli bürokratları, sivil toplum örgütlerimizin kıymetli temsilcileri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun 21’inci Birleşimini açıyorum. Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.*

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız’ın, Komisyonun bugünkü gündemine, dünyada ve ülkemizde tüketicinin korunmasına yönelik önlemlere ilişkin açıklaması

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Toplantıya geçmeden önce birkaç hususu paylaşmak istiyorum sizlerle. Öncelikle tüketicinin korunması yasa teklifiyle ilgili çalışma dün Meclisimize intikal etti. Bu çalışmayla ilgili; bugün toplantı yapmamızla ilgili tüm parti gruplarının, Komisyon üyelerimizin, grup temsilcisi ve sözcü arkadaşlarımızın, ayrıca parti Grup Başkan Vekillerimizin ortak anlayışıyla bugünkü toplantımızı yapabileceğimize geldik. Dolayısıyla, ben bu anlayış için yürekten teşekkür ediyorum tüm arkadaşlarımıza ve Grup Başkan Vekillerimize.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Anlayışımız var ama onayımız yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tabii, devamında geleceğiz.

Dolayısıyla, bu teşekkürümü ifade etmek istedim arkadaşlar.

Şimdi, toplantımızı açarak, teklifle ilgili birkaç hususu sizlerle paylaştıktan sonra...

Gündemimizde Manisa Milletvekilimiz İsmail Bilen ve 31 milletvekilimiz tarafından 8/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (2/4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Değerli arkadaşlar, mesleği, mevkisi, yaşı, cinsiyeti fark etmeksizin bir toplumda yer alan her birey, esasen, aynı zamanda birer tüketicidir. Dolayısıyla, insanlığın yerleşik hayata geçmesiyle birlikte hayatı düzenleyen hukuk normlarının yerleşmesi söz konusu normlar arasında tüketicinin korunmasıyla ilgili hususların var olmasını da beraberinde getirmiştir.

Tarihe baktığımızda, Hammurabi Kanunları’nda, Sümerlerde, Anadolu’da yaşayan Hititlerde, Roma ve Hint hukuklarında, alıcının her şeyden önce satın aldığı malın iyi ve kusursuz olmasını talep etme hakkıyla ilgili hususları görebiliyoruz.

*Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Çoğumuzun bildiği 1215 yılında imzalanan ve dilimize Büyük Özgürlükler Sözleşmesi olarak çevirebileceğimiz Magna Carta Libertatum da Londra’da üretilen ürünlerin kalite ve ölçü yeknesaklığıyla ilgili hususlar içermesiyle tüketicilerin korunmasına yönelik atılan en büyük adımlardan biridir. Sanayileşme öncesinde birer kıvılcım olarak nitelendirdiğimiz tüketicinin korunmasına ilişkin bu gelişmeler, 19’uncu yüzyılın sonlarıyla beraber başlayan endüstrileşmeyle beraber harlanan bir ateş dönmüştür. Sanayi Devrimi’nin çağ kapatıp çağ açan bir özelliği de şudur değerli arkadaşlar: Üretim artık sadece ihtiyaç olgusundan sıyrılıp bilakis tüketimin kendisi bir ihtiyaç hâline gelmiştir.

Tüm dünyada tüketimin hızla artmasıyla beraber tüketici ve üretici arasındaki anlaşmazlıkların çözüme ulaştırılması, tüketici tarafın olası zararlarının önüne geçilmesi gibi amaçlarla tüketicinin korunmasına yönelik adımlar atılmıştır. Anayasa’mızın 172’nci maddesinde yer alan “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.” hükmüyle anayasal güvenceye alınan tüketicinin korunması hususu, 95 yılında çıkarılan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’la özel bir yasa olarak düzenlenmiştir. Çok kısa sürede hayata geçirilen garanti belgesi, satış sonrası hizmetler, Tüketici Hakem Heyetleri ve Reklam Kurulu gibi düzenlemeler, bugün, gelişmiş diğer ülkelerin de örnek aldığı ve ancak düzenlemeye başladıkları konular arasında yer alıyor. Öyle ki Avrupa Birliği İlerleme Raporları’nda da tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuat altyapımız, birçok kez olumlu bir şekilde dile getirilmiş ve ülkemizin mevzuat konusunda tam uyum sağladığının altı çizilmiştir.

Değerli arkadaşlar, dünyamızın giderek daha büyük hızla küreselleştiği bu dönemde tüketici eğilimlerinin ve kompozisyonlarının hızla dönüşüm geçirmesi, teknolojik gelişmelerle birlikte satış kanallarında hızlı bir değişimin yaşanması, küresel gelişmelere paralel olarak ticari teamüllerin değişmesi, tüketicinin korunmasıyla ilgili hususların da bir değişim sürecine ayak uydurma gereğini beraberinde getiriyor.

Tüketicinin korunmasına yönelik yasal mevzuatın öncelikli amacı, toplum yararının gözetilmesidir. Bu minvalde, görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle düzenlenen alanlara baktığımızda, tüketicilerimizin lehine olan düzenlemeler olduğunu görüyoruz. Az önce ifade ettiğim gibi, tüm dünyayla birlikte ülkemizde de tüketicilerimizin sahip olduğu haklara ilişkin bilinç, hızla artmaktadır. Sadece 2021 yılında değerli arkadaşlar, tüketiciler ile satıcı veya sağlayıcılar arasında yaşanan uyumsuzlukların çözüme ulaştırılması için tüketici hakem heyetlerine 537.479 başvuru yapılmıştır; yapılan başvuruların ekonomik değeri ise 870 milyon TL’ye ulaşmıştır.

Kullanımı giderek artan taksitle satış sözleşmelerinde tüketici lehine hususları bu kanunla düzenlemekteyiz. Yeni düzenlemeyle, ödeme gücüne giren tüketicinin tüm borcunun daha geç talep edilmesi gibi pek çok husus bu kanunla düzenlenmektedir. Bununla ilgili detay açıklamaları hem teklif sahibimiz Sayın Bilen’den hem de Bakanlığımızdan alacağız.

21’nci yüzyılın sonlarıyla beraber bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla hızla büyüyen e-ticaret sektörü 2020 yılıyla beraber tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınının tüketim alışkanlıklarını kökten değiştirmesiyle daha büyük bir hızla büyümektedir. 2019 yılında küresel e-ticaret hacmi 3,4 trilyon dolar iken 2020 yılında bu değer 4,2 trilyon dolara, 2021 yılında da 5 trilyon dolara yükselmiştir. Salgının etkilerini ülkemizin e-ticaret hacmine baktığımızda da görebiliyoruz değerli arkadaşlar. Ülkemizde 2020 yılında e-ticaret hacmi yüzde 66 artışla 226 milyar TL’ye yükselirken 2021 yılının ilk altı ayı itibarıyla bu artış oranı yüzde 76’ya yükselmiştir; yılın kalan kısmında da bu performansın devam ettiğini düşünürsek bu yıl itibarıyla e-ticaret hacminin 300 milyar TL’yi aşmasını ya da ona erişmesini bekleyebiliriz.

Tüm dünyada yaşanan olağanüstü meteorolojik olaylar iklim değişikliğini artık bir gerçek olarak hayatımıza soktu ve buna ilişkin dönüşümü ve düzenlemeleri de bir gereksinim hatta bir zorunluluk hâline getirdi. Tüketimin etkin atık yönetimi politikalarıyla birlikte atıl bir hâl almasının önüne geçilmesi, bunun yerine, tüketilen ürünlerin ekonomide yeniden canlandırılması büyük bir önemi haiz oldu. Sürdürülebilir tüketimin özendirilmesine, tasarrufu teşvik ederek israfın önlenmesine ve yeşil dönüşüme büyük önem veriyoruz. Bu çerçevede, büyük katkılar sunması nedeniyle benim de özellikle önemsedğim bir diğer düzenleme, kanunda ilk defa düzenlenen yenilenmiş ürünlere ilişkin düzenlemedir.

Değerli arkadaşlar, tüm dünyada geri dönüştürülen bakırın miktarı 2021 sonunda 9 milyar ton. Almanya sadece teknolojik ürünlerin geri dönüşümünden kendi ekonomisine 16 milyar dolarlık gelir elde etmiştir. Cep telefonlarında kullanılan lityum pilinin yüzde 70'ini nikel, yüzde 20'sini kobalt oluşturuyor. Eğer bu lityum pili geri dönüştüremezsek bir çöpe dönüştürüyor ekonomik değerleri. Dolayısıyla, tüketicinin bu anlamda da bilinçlendirilmesi ve döngüsel ekonomiyi hep birlikte işletiyor olmamız bizim açımızdan, ekonomimizin sürdürülebilirliği açısından da son derece kıymetli.

İşte, artık her bir ürünün böylesine değerli olduğu günümüzde hem döngüsel ekonominin güçlendirilmesi hem de tasarrufun teşvik edilmesi açısından yenilenmiş ürünlere ilişkin düzenlemenin yeşil kalkınma devrimimize büyük katkılar sağlayacağına da inanıyorum. Bütün bunlarla birlikte, tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler ile idari yaptırımlara ilişkin hükümler tekrar gözden geçirilmiş ve buna ilişkin cezalar da düzenlenmiştir değerli arkadaşlar.

Sonuç itibarıyla, teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçmek ve teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü teklif sahibi Manisa Milletvekilimiz Sayın İsmail Bilen'e bırakıyorum.

Buyurun Sayın Bilen.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu Teklifi (2/4260)**

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakanım, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri, sivil toplum örgütlerimizin değerli mensupları; ben de hepinize hayırlı günler diliyorum, konuşmama başlamadan önce sizleri saygıyla sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Komisyon Başkanımızın girişinden sonra ben de kısa bir değerlendirme yaptıktan sonra Sayın Genel Müdürlüme Komisyon üyelerimizin de gruplarımızın da arzusu doğrultusunda söz vereceğiz hem onu dinleyeceğiz hem de sunumla birlikte daha detaylı bilgilere erişme imkânı bulacağız.

Sayın Başkan Magna Carta'dan günümüze bir değerlendirme yaptı ve bizim de inancımız, kültürümüz, örfümüz, geleneğimiz gereğince satıcılara şöyle bir sorumluluk, şöyle bir mükellefiyet yüklenmiştir ayıplı mal satmamaları, malın reklamı yapılırken dürüst davranılması yönünde... Bunlar yaklaşık bir buçuk asır öncesinden bize hem inancımızın hem örfümüzün hem de geleneğimizin tavsiyesidir, Ahilik geleneğinde de bunlar vardır. Dolayısıyla, bu tüketici hakları ta bin beş yüz yıl önceden bize tavsiye edilmiş bir husustur.

Evet, Değerli Başkanım, kıymetli arkadaşlar, hazırladığımız Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizle genel olarak tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması, tüketicilerin * (2/4260) esas numaralı Kanun Teklifi tutağa ekli.

bilgilendirilmesine ağırlık verilmesi amaçlanmaktadır. Teklifimizle Tüketici Hakem Heyetlerinde etkinlik ve verimliliğin artırılması, tüketici ve konut kredilerinde tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesinin kolaylaştırılıp kredi nedeniyle katlandıkları maliyetlerin azaltılması, internet ortamındaki aracı hizmet sağlayıcıların tüketicilere karşı sorumluluklarının belirlenmesi, devre tatil satışlarında yaşanan mağduriyetlerin önlenmesi, ekonomik ömrü tamamlanmış ürünlerin donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar ekonomiye kazandırılması yönünde düzenlemeler getirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hazırlanan kanun teklifimizle, tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması, tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesiyle orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek ceza sisteminin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Tüketici ve konut kredilerinde tüketicilere ihtiyaç duymadıkları, sigorta ve diğer yan ürün ve hizmetlerin kredi kullanım şartı olarak sunulmasının sınırlanması, kredi mevduat hesabı, kredi kartı gibi belirsiz süreli tüketici kredilerinde faiz oranında tüketici lehine değişikliklerin derhâl uygulanabilmesi, tüketici kredilerinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi hâlinde bildirim aranmaksızın cayma hükümlerinin uygulanarak tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesiyle kredi nedeniyle katlandıkları maliyetlerin azaltılması hususları öngörülmektedir.

Mesafeli sözleşmelerin büyük bir kısmının e-ticaret platformu olarak faaliyet gösteren aracı hizmet sağlayıcıları üzerinden gerçekleştirilmekte olduğu hususu da dikkate alınarak bunlara aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelerden dolayı tüketici lehine bazı yükümlülükler getirilmektedir. Bütün bu hususlar dikkate alındığında kanun teklifimizin tüketicilerin lehine olan hükümlerinin sizlerin de desteğiyle kanunlaşacağına inanıyoruz.

Teklifimize şimdiden destek verecek, katkı sunacak bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyor, teklifimizin ülkemize ve tüketicilerimize hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İsmail Bey’e, teklifle ilgili vermiş olduğu bilgiler için teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Genel Müdürümüz Avni Bey’in sunumunu alacağız.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; öncelikle saygılarımı arz ediyorum. Önce, kanun teklifiyle ilgili yaptığımız çalışmalarla ilgili kısa bir bilgi vereceğim, sanırım daha sonra metinden zaten tek tek şey yapacağız efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kanun teklifini siz mi hazırladınız?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Beraber hazırladık.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Vekillerimizle hep beraber...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Avni Bey, bu, tuzak bir soru. Şimdi...

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Her kanun teklifinde soruluyor, üzerinize alınmayın.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fethi Bey, şöyle bir şey açıklayayım: Bu, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtiğimizde Plan ve Bütçeye ilk teklifi hazırlayan kişi olarak, o zaman Plan ve Bütçede aynı soru soruldu; kısaca dediler ki: “Teklifi siz mi hazırladınız?” Ben yirmi yedi yıl kamuda çalıştım

ve bu konuların tamamını gerçekten müşahede ettim ve büyük ölçüde bilgisine sahibim. Ancak Cumhurbaşkanlığı sisteminde erkler birbirine küsmek durumunda değil, aksine koordinasyon, iş birliği ve konsolide bir şekilde entegre çalışarak sistemin etkin, verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere getirilmiştir. O yüzden, tüm kurum ve kuruluşlarla, özel sektörle, kamu kurumlarıyla, bakanlıklarla iş birliği hâlinde ortak aklın ürünü olarak hazırladık dedim ve eminim bu da böyle oldu.

Teşekkür ediyoruz.

İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Eskiden kanun teklif ve tasarıları iki bölümde gelirdi, malumunuz tasarılar hükümet tarafından, teklifler de milletvekili arkadaşlarımız tarafından verilirdi ancak yeni sistemde hükümet tarafından kanun teklif etmeyi biz maalesef kaldırdık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – “Maalesef.” nasıl oluyor?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Aynen, maalesef.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Güzel güzel, doğru söylüyor, maalesef.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Şimdi, oradaki sıkıntı şu...(Gürültüler)

İzin verirseniz ben izah edeceğim. Bir vatandaş bile kendisi lehine milletvekilleri temsilcileri olarak bizden kanun çıkarmamızı isteyebilir; baskı grupları isteyebilirler, sivil toplum örgütleri talep edebilirler. Dolayısıyla bakanlıklarımızın da böyle bir talebi gelebilir, bu makuldür, doğrudur. Bu hususta da biz parlamenterler olarak eğer gördüğümüz bir eksiklik varsa veya bu hususta bir düzenlemeye ihtiyaç varsa bunu getiririz ve burada herhangi bir nakisa, eksiklik doğmaz. Dolayısıyla, hem vatandaşlarımızın lehine bürokratlarımızın veya bakanlıklarımızın talebi olabilir hem de sivil toplum örgütlerimizin; dolayısıyla Fethi Bey’in söylediğini ben biraz esprili bir şekilde karşıladım. Evet, doğrudur, biz de Sayın Genel Müdürümle, arkadaşlarımızla birlikte bu kanun teklifinin tüketicilerimiz lehine nasıl olabileceğine, ticareti nasıl düzenleyebileceğimize çalıştık. Teknik konularda da onların desteğini biz talep ettik, istedik. Bugün de dâhil olmak üzere Sayın Genel Müdürümle, yine, gördüğüm lüzum üzerine bazı hususları teyit ettik, yani bunda bir beis yok.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bakanlıklardan bize hiç yanıt gelmiyor ama.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz. Bu bahsi kapatıyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yalnız bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Avni Bey, sunumu verince söz vereceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Lütfen, istirham ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yok yok, bununla ilgili bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İstirham ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Birinci parti var, ikinci parti var, iktidar partisi yok. İktidar partisinin olmadığı yerde kanun teklifleri yalnızca birinci partiden geliyor. Bizim kanun teklifleri, şahsen benim 420 tane, daha bir tanesi bile hiçbir komisyona gelememi. Yani şey için söylüyorum...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tebrik ederim, bayağı bir rekor düzeyde olmuş.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – O arkadaşlara sağlanan o desteği bakanlıktan biz istedik mi bize sağlanmıyor. Burada “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle milletvekilinin işleri fazlaştırılacak, Bakanlardan kanun teklifi gelmeyecek, böylece yapılan çalışma orada yürüyecek.” anlamındaki düzenleme ne yazık ki uygulanmıyor. Kulak tersten gösteriliyor, Bakanlık hazırlıyor, milletvekili imzalıyor; buraya geliyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fethi Bey, görüşlerinizi not ettik.

Teşekkür ediyoruz.

Avni Bey, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, kanun teklifimiz 19 maddeden oluşmaktadır, değişiklik hükümlerimiz. Malumunuz zaten yürüyen bir kanunumuz var ancak zaman içerisinde ciddi anlamda sorunlar ortaya çıkıyor. Sayın Vekillerimize, bu anlamda gelen talepler üzerine biz de desteğimizi sahadaki çalışmalarımızı ilettik efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, sunum sırasında arzu ettiğimiz şeyi sorabiliriz yani konunun tam anlaşılması için ne gerekiyorsa yapalım, zamanımız da var şükür.

Avni Bey, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, öncelikle kanun teklifimiz vatandaşla ilgili birtakım tüketici sözleşmeleri düzenlemektedir. Bu sözleşmelerin biraz sonra ayrıntısına değineceğim. Bu sözleşmelerle ilgili zamanla ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik birtakım tedbirler getirmiş durumda.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde madde gidelim mi?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Tamam efendim. Birinci maddeyi zaten hemen geçtim efendim.

Taksitli satışlarla ilgili bir temerrüt maddemiz var efendim. Yani burada -taksitli satışlarda biliyorsunuz- otomobilde, cep telefonunda, mobilyada bir çok ürünle ilgili taksitler yapılmakta, bu taksitli satışlarda temerrüde düşmeyi zorlaştırıyoruz efendim. Burada, normal şartlarda, mevcut kanunda taksitler ödenirken eğer 2 taksit üst üste ve kalan borcun da onda 1'i kadar bir bedel ödenmediyse vatandaş temerrüde düşüyordu yani daha kolay temerrüde düşülen bir süreç vardı. Yeni durumda ise Borçlar Kanunu'na da uygun bir şekilde -çünkü Borçlar Kanunu'nda sözleşme bedeli esas alınıyor- sözleşme bedeli esas alınarak vatandaşın temerrüde düşmesi zorlaştırılıyor; birinci düzenlememiz onunla ilgili efendim. Yani, kalan borç yerine “sözleşme bedeli” ifadesi kullanılmasının şeyi burada efendim, vatandaş daha zor temerrüde düşmüş olacak.

2'nci maddemizde, tüketici kredileriyle ilgili bir düzenleme var. Malumunuz, tüketici kredisi çekilirken on dört günlük bir cayma hakkı söz konusudur. Mevcut düzenlemede vatandaş cayma hakkını kullanacağı zaman bankaya bir bildirim yapması gerekiyor. Bu bildirim yapmazsa kendisi sözleşmeden caymış olsa bile vatandaşa cayma hakkı değil de erken kapama kuralları uygulanıyor. Bunun anlamı şudur: Eğer vatandaş, cayma hakkını kullanırsa krediye işleyen faiz dışında yani yasal yükümlülükler ve faiz dışında herhangi bir bedel almadan... Mesela, onuncu günde kapattıysa parasının tamamını ödemek koşuluyla on günlük faizi ödeyip kredisini kapatabiliyor ancak mevcut düzenlemede bildirim zorunlu olduğu için bildirim zorunluluğunu kaldırıyoruz, her hâlükârda on dört gün içerisinde cayma hakkı kuralları işleyecektir diyoruz. Çünkü erken kapama uygulanınca... Mesela, dosya masrafı alınmışsa, dosya masrafını geri ödemiyyolar; bu durumda alınan diğer masraflar geri ödenmiş olacak efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Avni Bey, bu bahsettiğiniz tüketici kredileriyle ilgili anladığım kadarıyla ve cayma konusu... Erken kapamadan da bahsettiniz ama diyelim ki iki yıllık tüketici kredisi aldık, bir yıl ödedik, ondan sonra...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Cayma süresi bu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Cayma süresi...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bu cayma süresi içerisinde olan bir durum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Peki, konut kredilerinde de benzer bir şey önerebilir miyiz ya da bu dikkate alınabilir mi?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, konut kredisinde cayma yoktur, orada erken kapama var. Erken kapamaya ilişkin de birtakım başka kurallar var. Yani, erken kapanmadan dolayı birtakım ücretler de alınıyor ama bu, sadece, cayma süresi içerisinde erken kapama kuralları uygulanmasın diye getirdiğimiz bir düzenleme efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sadece bu kadar mı?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Evet efendim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Konut kredisinde sigorta avantajı getiriyor...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Evet.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Evet efendim; orada, ilerleyen maddelerde var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyelerimizden şöyle bir teklif var, Genel Kurulun bilgi ve takdirine sunuyorum: Sunum sırasında değil de, maddeler üzerindeki görüşmelerde soru soralım diye; tercih sizin.

O zaman sunumu kesmeden yapalım, maddeler geçince tek tek izah edelim.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Zaten maddeleri konuşuyoruz Başkanım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Maddelere geçmedik daha.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hayır, hayır; değil.

Avni Bey, siz devam edin.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, 3'üncü maddemiz yine tüketici kredileriyle ilgili. Burada, özellikle "belirsiz süreli krediler" dediğimiz... Mesela, kredili mevduat hesaplarındaki şeyi düşünelim. Buralara ilişkin bir faiz değişikliği olduğu zaman, mevcut düzenlemede, bu faiz değişikliğinin bir ay sonra yürürlüğe gireceğine ilişkin bir husus var. Biz burada, faizin yükselmesi durumunda bu bildirimini getiriyoruz çünkü faiz düştüğü zaman hemen uygulamaya girsin, vatandaş bundan hemen yararlansın diye... Yani vatandaş bir kredili mevduat hesabı kullanmışsa, bir ayı beklemeden buradaki şeyin hemen yürürlüğe girmesi bakımından... Yine vatandaş, sadece yükseldiyse, bir ay sonra bildirim yapsın ve yürürlüğe girsin diye bir düzenleme getiriliyor efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Düşme otomatikman oluyor mu?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Evet efendim, o otomatik olacak.

Efendim, diğer konumuz yine tüketici kredisi sözleşmelerinde bu uygulanan sigorta ve diğer hizmetlerle ilgili. Burada, krediyle bağlantılı olan hayat sigortası ve diğer şeyler düzenleniyor. Hayat sigortasının yapılmasının zorunlu olmadığını, yapıldığı zaman da sigortanın olmadığı bir kredi sunmasını da öngörüyor kanunumuz. Ve en önemli düzenleme, krediyle bağlantılı olmayan bütün diğer yan finansal hizmetlerin alınmasını yasaklıyor efendim. Yani krediyle bağlantılı olmayan bir örnek vereyim: Mesela, bir bankamızın uyguladığı “limit üstü para çekme” diyor. Yani bir paket oluşturmuş efendim, bir finans paketi, 832 liralık... Ya da sağlık sigortası yapıyor mesela, seyahat sigortası yapıyor yani vatandaşın ihtiyacı olmayan birtakım sigortalar yapılmasını, daha doğrusu krediyi garantiye alan sigorta hariç tamamını yasaklıyoruz. Krediyle bağlantılı olan sigortayı ise yine vatandaşın talebine ve istediği yerden yaptırma şartına bağlıyoruz efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Krediyi garantiye alan sigorta” ne demek?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, aslında hayat sigortasını kastediyoruz ama bu da zorunlu değil efendim. Yani bunu da isterse yaptırmayabiliyor ama yaptıracaksa bile o bankadan yaptırmak zorunda değil, yaptırabilir veya o krediyle, meblağla ve vadesiyle uyumlu olmak koşuluyla başka bir sigorta kurumundan da bunu yaptırıp bankaya sunabiliyor. Bunun uygulaması da şu anda var efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bugüne kadar yaptırılanlar için ne olacak peki? Onlar geri alabilecek mi?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, şu anda zaten isteğe bağlı bu şey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Mecbur bırakıyorlar yani.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Yani buradaki en önemli düzenleme, yan finansal ürünleri yasaklıyor. Şimdi, hayat sigortasının yaptırılması mevcut düzenlemede de ihtiyari dolayısıyla oradaki şeyler daha çok...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Ancak o... Sayın Genel Müdürüm daha iyi bilir de. Eğer hayat sigortası yaptırmadıysanız farklı bir miktarda size bir şey de teklif edebilir banka. Hayat sigortası yaptırsanız bunu bir avantaja dönüştürebilir; faiz oranında indirim gibi.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Evet, efendim, aynen öyle. Yani buradaki temel düzenleme, diğer ihtiyacı olmayan yan finansal hizmetlerin yasaklanması efendim.

Diğer taraftan “konut finansmanı” dediğimiz konut kredileriyle ilgili düzenleme de buradakinin aynısı. Orada da hayat sigortasını ihtiyari, isterse yaptırabilir ama diğerlerini yasaklayan bir hükmümüz... Tüketici kredisi ve konut finansmanı bire bir aynı düzenleme efendim.

Efendim, bu “ön ödemeli konut satışları” dediğimiz, diğer ismiyle “maketten satışlar”la ilgili bir hüküm var, bu da şunu öngörüyor: Normalde, mevcut düzenlemede, otuz altı ayda teslim etmek zorunda konutu. Fakat şöyle oluyor: Mesela, yirmi dört aylık bir sözleşme yapıyorlar, yirmi dört ayda teslim etmeyen firma olduğu zaman biz gidip buna yaptırım uygulayamıyoruz; aslında taahhüdüyle bağlı olması lazım. Ne yapıyoruz? Otuz altı ayı beklemek durumunda kalıyoruz. Yeni getirilen düzenlemede, sözleşmede hangi sürede taahhütte bulunduyorsa o sürede edimini yerine getirmek durumunda; bunu yapmazsa idari yaptırım uygulayabileceğimiz bir durum çünkü teslim edilmeyen her bir konut için 70 bin lira civarında bir cezası var bunun. Dolayısıyla sözleşmedeki taahhüdünü yerine getirmediği zaman

direkt bizim kanuna aykırı olmuş oluyor. Bir de çok büyük projeler oluyor. Mesela, gerçekten bu otuz altı ay yetmiyor ama bu sürenin her hâlükârda kırk sekiz ayı geçemeyeceğine dair bir üst sınır koymuş oluyoruz yani büyük projeler bunu gerçekten yetiştiremiyorlar. Böyle bir şey oldu efendim.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Ama sadece büyük projeler için dört sene, diğerleri için süre belirlemedi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, notlarımızı alıp maddeler sırasında görüşlerimizi iletiyoruz.

Devam edelim Avni Bey.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – “Mesafeli sözleşmeler” dediğimiz alanda da bir düzenlememiz var. Bizim “e-ticaret” dediğimiz, aslında önceden de düzenlenmiş olan ama yeni yükümlülükler getirdiğimiz bir durum var. “Mesafeli sözleşmelerde bir ürün satın alındıysa bunun teslim süresi otuz günü geçemez.” diye hükmümüz var. Ancak bize gelen şikâyetlerde şöyle bir durum oluyor: Tarafların anlaşığı eser sözleşmesi olarak düşünelim, diyelim ki mobilya siparişi veriyor, “Kırk gün, kırk beş gün sonra vereceğim.” diyor; taraflar da buna mutabık fakat biz otuz günde teslim etmediği için idari yaptırım uyguluyoruz. Diyoruz ki o zaman taraflar farklı bir sürede anlaşmışlarsa o süreye uyulur ama bunun dışındakiler yine otuz günlük teslim süresine dâhil olacak efendim.

Diğer taraftan, “yer sağlayıcılar” diye adlandırdığımız, bugün piyasadaki internet platformlarının satıcılarla olan ilişkilerine birtakım düzenlemeler, daha doğrusu bu yer sağlayıcılara birtakım sorumluluklar getiriyoruz. Bu sorumlulukların anlamına da şu: Normal şartlarda bir yer sağlayıcı da eğer... Yani diyelim ki binlerce satıcı var, biz bir aykırılık gördüğümüz zaman o satıcıları buluyoruz, oradaki gerekli denetim ve idari yaptırımları uyguluyoruz ancak çoğu zaman bu platformlar sorumlu olmadıkları için hani birtakım muhatap olmaları gereken durumlarla muhatap olmuyorlar. Birtakım ilave sorumluluklar getirdik efendim, onları maddede arz edeceğiz sizlere. Burada mesela getirilen sorumlulardan bir tanesi, diyelim ki vatandaşın verdiği siparişi takip edebilmesi için bir kesintisiz sistem kurma zorunluluğu getiriliyor. Diğer taraftan diyelim ki eğer satıcı adına bedel tahsil etmişse ve bu para kendisinde kaldığı sürece bunun cayma hakkından ve ürünün tesliminden sorumlu tutuyoruz. Buna benzer hususları ilgili maddede önümüzdeki şeyde arz edeceğim efendim.

Yine, devre tatillerle ilgili birtakım düzenlemeler getiriliyor. Bunlardan ilki, aslında devre tatillerin ön ödemesi yasaklanıyor efendim. Yani devre mülkler hariç, devre mülkler çünkü Kat Mülkiyeti Kanunu’na tabi, oradaki hükümlerle yapıldığı zaman bir sorun yok, orada zaten bir aynı haktır ama devre tatillerde ön ödemeli yasaklanıyor. Bunun anlamı şudur efendim: Normal şartlarda ön ödemeliden kastımız konutu yapmadan satmasıdır. Özellikle devre tatillerle ilgili birtakım sıkıntılar olduğu için biz bunu yaptıktan sonra satsın diyoruz yani belli bir mal varlığından ziyade bitirecek, ondan sonra satacak diye bir hükmümüz var efendim; tamamen yasaklanıyor ön ödemesi.

İkincisi, finansal kiralama yoluyla yapılan devre tatil satışlarını da kanun kapsamına alıyoruz çünkü bazen hani finansal kiralama yolu seçilerek buradan da devre tatil hükümlerinden bir kaçış söz konusu olabiliyor, bunu da kanun kapsamına almış oluyoruz.

Yine efendim, bu devre tatillerde on yıllık bir süre sınırı getiriyoruz. Normalde devre tatil aslında bir kiralama sözleşmesidir ancak bunlar doksan dokuz yıllığına kadar kiralanabiliyor. İşte aidatlarla “yıldat”larla birtakım sıkıntılar oluşuyor. Bizim bunun on yılla sınırlanmasına ilişkin bir yazımımız

olmuştur efendim. Sonrasında efendim, yine devre tatillerde cayma hakkına ilişkin bir düzenlememiz var. Burada da daha doğrusu devre mülkleri de bu kapsama alıyoruz. Cayma hakkı süresi içerisinde ödeme alınmayacağına dair devre tatillerde vardı, devre mülkleri de bu kapsama almış oluyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Avni Bey, biraz hızlandırılalım.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER - Diğer taraftan, efendim, yenilenmiş ürünlerle ilgili Sayın Başkanımızın bahsettiği gibi, şu an sadece cep telefonu ve tabletlerle ilgili bir yenileme süreci var, yaklaşık 15 firmaya lisans verildi Bakanlığımız tarafından. Bunun zaten ilgili yönetmeliği geçen yıl çıkmıştı, bu kapsamda şeyler veriliyor, lisanslama süreçleri devam ediyor. Muhtemelen çok daha fazla sayıda firma lisans alıp bu ikinci el piyasasını komple regüle edecek bir şey öngörülüyor efendim. Şu an uygulaması da başlamıştır yönetmeliğe istinaden. Kanuni dayanak oluşturuyoruz zaten genel yetki olarak yapmıştık. Burada da birtakım idari yaptırımların uygulanabilmesi açısından öyle bir yeni durum getirildi efendim.

Satış sonrası hizmetlerle ilgili -bir sahte servislerle ilgili yakın zamanda ciddi gündem olmuştu- bir servis bilgi sistemi kurduk. O sisteme firmaların yetkili servislerinin girmesine ilişkin bir zorunluluk getirdik efendim. Diğer taraftan yine yetkili servis, özel servis karmaşası vardı. Eğer bir servis özel servisse bunu mutlaka açık bir şekilde yazmasını öngördük. Yine kullanım ömrü süresince bu imalatçı ve ithalatçıların ürünün arkasında durması bakımından yedek parça bulundurma zorunluluğu getiriyoruz. Bunu bulundurmazsa bir tazminat süreci başlıyor efendim.

Efendim, yine Reklam Kuruluyla ilgili şöyle bir sorununuz vardı: Reklam Kurulunun başkanı var fakat başkana vekâlet edecek bir şey yoktu, ona ilişkin küçük bir ekleme yapıldı. Buradaki değişiklik sadece başkan yardımcılığıyla ilgili bir husustur efendim.

Diğer taraftan tüketici hakem heyetleriyle ilgili maddelerimiz var. Tüketici hakem heyetlerimizin biraz dağınık bir yapısı var. Dağınık derken yani çok sayıda yerde var. Karar verme mercilerini biraz daha profesyonel bir merkezde, kendi teşkilatımızda, il teşkilatlarımızda şey yaparak bunların yetki alanını belirleme gibi bir düzenleme var. Diğer taraftan, hakem heyetlerinin 15 bin liraya kadar kesin karar alma yetkisi varken bunu 30 bin liraya çıkarıyoruz. Çünkü özellikle cep telefonlarında fiyatlar biraz daha bu sınırın üstünde kalınca vatandaşın mahkemede uğraşması yerine hakem heyetlerinde bu kararları almasını öngörüyor kanunumuz.

Diğer taraftan, vatandaşlarımız eğer hakem heyeti kararına itiraz edeceklerse yani yerleşim yerinin bulunduğu yerde de bu hak getiriliyor, öbür türlü ancak ürünü satın aldığı yerde bunu yapabiliyorlardı.

Yine, hakem heyetlerinin yazışmalarında elektronik tebligat sistemine ilişkin düzenlememiz var. Bu noktada elektronik tebligat yöntemiyle şey yapılırsa -ki şu anda da bu süreci başlattık, yapıyoruz- yıllık yaklaşık 20 milyonluk bir posta giderinden tasarruf edilmiş oluyor.

Yine, en önemli düzenlemelerden bir tanesi efendim, bu hakem heyetlerinde, hakem heyetlerine sunulmayan belgeler daha sonra mahkemeye sunulmak suretiyle vatandaşların mağdur olduğu bir süreç vardı; o da şöyle işliyordu: Diyelim ki bir kurum, elindeki belgeyi hakem heyetine verirse vatandaşın aleyhine bir karar çıkacak fakat o belgeyi vermiyor, vatandaşın lehine karar veriliyor. Sonra mahkemede sunuyor, mahkemede sunduğu için vatandaş davayı kaybediyor dolayısıyla 4 bin lira civarında bir bedel ödemek zorunda kalıyordu. Onun için diyoruz ki... Hakem heyetine sunulmayan belgen eğer mümkünse, elinde varsa ve bunu sunmuyorsa mahkemeye de bunun sunulmamasıyla ilgili bir düzenleme öngörülüyor efendim.

Cezalarla ilgili...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Orada bir düzeltme yapalım... Sunuluyor ancak mahkeme masraflarından sorumlu oluyor.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Evet.

Efendim, cezalarda sizler belirttiniz, maddelerde onları tek tek söyleriz. Buradaki en önemli düzenlemelerden bir tanesi ayıplı mallarla ilgili hani malın teslimine ilişkin. Normalde ayıplı mal hakem heyetinde ya da mahkemede tarafların müracaatıyla çözüldü fakat burada özellikle malın teslim edilmemesine bir idari yaptırım getiriyoruz. Tarafların mahkemede, hakem heyetinde uğraşmasından ziyade böyle bir şeyin gelmesi durumunda biz buna bir idari yaptırım öngörüyoruz. Diğer cezalarımız da dediğim çok şey olmamakla birlikte maddede birkaç nokta var, onları belirteceğim. Bir hapis cezası sürecimiz var veya erişim engeli gibi birtakım yeni hususlar var. Onları takdir ederseniz ilgili maddelerinde söyleyeceğiz efendim.

Bu geçiş hükümlerinde daha çok şey var efendim. Hani bizde çok sayıda sözleşme olduğu için yani ana unsur olarak sözleşme hangi dönemde yapıldıysa o dönemin hükümlerine tabi olması gerektiğine ilişkin düzenlemeler var.

Benim sunumum şimdilik bu kadar; takdir ederseniz arz ettim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Avni Bey, teşekkür ediyoruz bilgilendirme için.

Şimdi, geneliyle ilgili görüşmelere devam ediyoruz ve ilk sözü Tahsin Bey'e veriyorum.

Buyurun Tahsin Bey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri, sayın bürokratlar, çok değerli sektör ve sivil toplum temsilcileri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün, burada görüşeceğimiz kanun teklifini getirme şekliniz gerçekten içinize sindi mi diye sormak istiyorum. Bugün, burada görüşeceğimiz kanun teklifini getirme şekli gerçekten... Milletvekili arkadaşlarımız, Komisyon üyeleri, arkadaşlarımız daha teklifin taslaklarını incelemeyen sizler bizi bugün, burada bu teklifi görüşmeye çağırdınız. 1 yürürlük, 1 yürütme maddesi olmak üzere toplam 19 maddeden oluşan kanun teklifi, İç Tüzük'ün 36'ncı maddesini bir kez daha hiç sayarak ve kırk sekiz saat bekleme süresini göz ardı ederek teklifin internet sayfasına yüklenmesinin tam on dokuz saat ardından görüşüyoruz. "Hiç uyumayalım, hiç yemek yemeyelim; her maddeye bir saat ayırın, inceleyin, gelin görüşelim." der gibi bir hâlimiz var. Yani on dokuz saat sonra 19 maddeyi görüşmek üzere toplandık. Sivil toplum temsilcilerinin görüşlerini aldık mı? Ticaret hayatını doğrudan ilgilendiren bu teklifle ilgili meslek kuruluşlarının, sigortacıların, bankacıların görüşlerini aldık mı? Bana toplantı davet yazısı bu sabah 10.52'de ulaştı. Davet yazısında bulunan derneklere, akşam mesailerini bittikten sonra gelen teklifi yeterince inceleme zamanı verdiniz mi? Burada olan Tüketici Hakları Derneği Genel Başkanı diyor ki: "Biz hiç teklifi görmedik, teklifin içeriğini dahi bilmiyoruz. Ne olur bize bir hafta zaman verin, en azından biz de teklifi inceleyelim." Sayın Başkandan talebimiz kendilerine konuşma da vermeleri. Davetliler arasında bakıyorum TOBB ve TESK yok. Bu iki kuruluş tüketiciye satış yapan esnafı ve taciri temsil ediyor. Katılımcı yasa yapma anlayışını rafa mı kaldırdık çok değerli arkadaşlarımız?

Değerli arkadaşlar, her teklifte size yeniden hatırlatmak zorunda kalıyoruz; yasama ciddi bir iş, yapılan bir düzenlemenin uygulamadaki etkisi değerlendirilmeden, o düzenlemeden etkilenen çevrelerin görüş ve önerileri alınmadan yapılan düzenlemeler ölü doğar. Biz, yasamanın ciddi bir iş

olduğunu düşündüğümüz için size sürekli İç Tüzük 36'yı hatırlatıyoruz. Biz, kanunların, tüzüklerin, kısaca ilgili mevzuatın dikkate alınmasını ve buradaki işleyişin de bu düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmesini talep ediyoruz, bir hukuk devletinde olması gereken budur.

Değerli arkadaşlar, bir hususu daha hatırlatmak isterim, daha önce de defalarca hatırlattık aslında ama bir kez daha hatırlatalım: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçerken ne dediniz? “Meclis yasamada güçlü olacak.” Anayasa madde 88’de daha önce ne yazılıydı? Anayasa’da o zaman “Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkili.” diyordu, artık milletvekilleri kanun teklif etmeye tek yetkili. Peki, uygulamada öyle mi? Görüyoruz, özellikle geçen hafta burada görüştüğümüz Nükleer Kanunu’nda milletvekillerinin bilgileri, milletvekillerinin sunumları içler acısıydı. Sordüğümüz soruların hiçbirine cevap alamadık hatta biz soru sorarken milletvekili arkadaşımız, teklifi sunan arkadaşımız arkasını döndüyordu “Aman soru sormasınlar.” diye. Çok üzücü bir ortam vardı ama ne olursa olsun yine de bu kanuna iyi çalışıldığını düşünüyoruz, çok fazla eleştirimiz yok, Nükleer Kanunu’nu gördükten sonra buna şükrediyoruz. Yine sarayda, yine bakanlıklarda, yine bürokratlarca hazırlanan teklifin altına sizlere imza attırıyorlar, teklif güya milletvekillerce hazırlanmış oluyor ama baktığımız zaman milletvekillerinin bilgisi yok hatta imza atan milletvekilleri dahi gelip Genel Kurulda kendi kanunlarına oy vermiyorlar, el kaldırmıyorlar, takip etmiyorlar. Sonradan imza attığı, emeği, katkısı olmayan teklife dair milletvekili arkadaşlarımızın bir sahiplenmesi olmuyor. Bunun en büyük örneğini geçtiğimiz hafta cuma günü Genel Kurulda yaşadık. Apar topar geçirmek istediğiniz Nükleer Düzenleme Kanunu görüşmelerine o gün sizin arkadaşlar katılmadığı için devam edemedik, Meclis kapandı.

Değerli arkadaşlar, bu teklifte pek çok düzenleme var tüketici için diyoruz. Peki, tüketicinin asıl derdi olan fiyat artışlarına, zamlara bir çare var mı bu teklifte? Yok. Ülkede işsiz sayısı olmuş 3 milyon 794 bin, gençlerin yüzde 20’si işsiz, vatandaşın bankalara olan borcu toplam 1 trilyon 31 milyar 114 milyona ulaştı, kredi kartı borçları ise 219 milyarı aştı, sadece 2022 Ocak ayında bankalara ibraz anında karşılıksız çıkan 3.200 keşideciye ait 11.600 adet çekin toplam tutarı 1,3 milyar Türk lirası oldu. Biz bu borçlara çare bulabiliyor muyuz bu yasada? Hayır. Akaryakıtta her akşam yeni bir zam geliyor. Millet ilk zamlarda “Aman zamlı almayalım.” diye sıraya giriyordu, artık onlar da bezdi, bıraktılar; bir zamdan kaçan diğerine tutuluyor. Millet akaryakıt kuyruğundan çıkıp ayçiçeği yağı almak için markete giriyor, bir bakıyor fiyatlar zamlanmış, tenekesi 300 liraya ulaşıyor. Biz, burada “Halkın derdine çare olacak düzenlemeler yapalım.” diyoruz, ısrarla size destek olmak istiyoruz, “Tüketiciyi koruyacak düzenlemeler getirelim.” diyoruz. “Yıllardır söylenen perakende yasasını, hal yasasını çıkaralım, mutfaktaki yangını söndürelim, vatandaşın cebini rahatlatalım, enflasyonu yenmek için tedbirler alalım.” diyoruz; millet sizi seçti, “Düzenlemeye gerek yok, tedbire gerek yok.” deyip piyasayı tehdit eden Bakanınızın... İçimizden çıkan Bakanımız, tam da tesadüf, denk geldi, “Nebati” dedik, tam da yağ sıkıntısı onun Bakanlık dönemine geldi. Gerçekten içler acısı.

“Cumhurbaşkanımızın talimatlarına göre hareket edelim.” diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, talimatla Nükleer Düzenleme Kanunu’nu geçirdiniz, Resmî Gazete’de yayımlandı. Burada biz “Kurul başkanı kim olacak, liyakati esas alalım.” dedik, “O zaten Cumhurbaşkanlığı kararında olacak.” dediniz, bakın ne oldu? Resmî Gazete’de aynı gün yayımlanan kararda liyakatin l’si dahi yok. Şu anda nükleer kelimesinin n’sini dahi bilmeyen bir kişiyi oraya atamak mümkün. Yani enerji nedir, nükleer enerji nedir, nükleer enerjinin artıları nedir, eksileri nedir, nasıl yapılır, hangi önlemler alınır; bunları bilecek birinin atanması için bir zorunluluk yok, istediğini atayabilir. Bir güreşçiyi ne mantıkla Vakıfbank Yönetim Kuruluna atadıysanız, Ankara Hayvanat Bahçesi Müdürünü nasıl TÜBİTAK Müdür Yardımcılığına

getirdiyseniz, yine liyakatsiz birini Nükleer Düzenleme Kurumu gibi bir kurumun başına getirmenize bir engel yok. Yani herkes talep edebilir içinizde. Özellikle milletvekili arkadaşlarımıza bildirin, milletvekilliğini kaybetmişse Nükleer başına gelebilir, hiçbir engel yok.

Devlette adalet, devlette liyakat, bunların tamamını unutmuş bir vaziyettesiniz. Devlette liyakat için liyakat, devlette ahlaki sağlayan liyakattir; erdemdir, irfandır, bilgidir, birikimdir. Siz bunların tamamını bir tarafa atıyorsunuz, “Ben istediğim kişiyi istediğim yere tayin ederim.” diyen birine yetki veriyorsunuz. Ama talimat büyük yerden geliyor. Burada önergelerimizi reddediyorsunuz, Genel Kurulda önergelerimizi reddediyorsunuz. Değerli arkadaşlar, devlet böyle yönetilemez. Devlet akılla, bilgiyle, birikimle, hukukla ve adaletle yönetilir. Yasama böyle çalışmaz. “Tüketici lehine düzenlemeler yapıyoruz.” dediğiniz teklifin 6’ncı maddesinde inşaatların teslim süresini otuz altı aydan kırk sekiz aya çıkartıyorsunuz. Neden? Biz bunu gerçekten anlayamadık. İlk cümleyle eklenen ibare yerinde ama bu otuz altı ay olan süreyi kırk sekiz çıkarmak müteahhide bir hak sağlıyor. Zaten getirdiğiniz her düzenlemede, nasıl oluyorsa, mutlaka bir müteahhit koruma maddesi oluyor. Tüketicilerin konut projelerindeki mağduriyetini artıracak bu düzenlemeye biz karşıyız. Buradaki sürenin mevcut kanundaki hâliyle korunmasını öneriyoruz.

Tüketicinin lehine olmayan bir düzenleme de 7’nci maddede var. Burada özel üretime tabi ürünlerde teslim süresi olan otuz güne istisna getiriliyor ve bir üst sınır da belirlemiyorsunuz. Bu düzenleme tüketici lehine mi, satıcı lehine mi? Yani bir üst sınır olması gerekiyor. Özel üretimi otuz günde tamamlamadı. Peki, en fazla ne kadar sürede tamamlanmalı?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Tarafların anlaşmasına bağlı, sözleşmeye bağlı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ama bu, teklifte net değil. Biz önergemizde en azından altmış gün olarak belirlenmesini teklif ediyoruz. Bu süreyi yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor.

Teklifin 9’uncu maddesinde bir garanti süresi düzenlemesi yapıyorsunuz. Kanunun kendi düzenlemesiyle çelişiyor. Madde gerekçesinde “21’inci yüzyıl, dijital ve yeşil dönüşümü küresel gündemin merkezine taşımıştır. Özellikle elektronik ürünlerde meydana gelen hızlı değişim ve dönüşüm karşısında sürdürülebilir ve etkin bir kaynak yönetimi için tasarruf odaklı bir tüketim anlayışının yerleşmesi gerekmektedir.” deniyor; aynen katılıyoruz. Yenilenmiş ürünlerde de sıfır ürünler gibi garanti süresinin iki yıl olması için önergemizi dikkatlerinize sunuyoruz.

Değerli arkadaşlar, düzenlemede yine açıklamaya ihtiyaç duyulan hükümler var. Örneğin, teklifin özellikle 15’inci maddesine dikkat çekmek isteriz. Reklam Kuruluna, ticari reklamlarla ilgili kurallara aykırı reklamlara, bunun mümkün olmaması hâlinde, tüm internet sitesine erişim engeli kararı alma yetkisi veriliyor; bu doğru değil. Kurul bu yetkiyle, gazetenin internet sayfasındaki bir reklamı bahane edip “Tek başına reklamı engelleyemiyor.” diyerek tüm siteyi engelleyebilir. Reklam işleri de sosyal medyada döndüğü için, sonunda bu YouTube, Twitter veya benzeri sitelere erişimin kısmi engellenmesine kadar gidebilir. Erişim engelinin sınırlarının net tayinini ve gerekirse fıkranın, ibarenin çıkarılmasını öneriyoruz.

Değerli arkadaşlar, nitelikli bir yasama için nitelikli bir çalışma gerekmektedir. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 2013 yılında yürürlüğe girmiş, 8 kez değişmiş, hatta her yıl 1 kez değişmiş desek doğru olur. Biz bu kez 9’uncu değişikliği yapacağız. Bu değişiklikten sonra yeniden aynı hususları düzenlememek, nitelikli bir yasama faaliyeti gerçekleştirmek için görüşmelerin mevzuata uygun olarak yapılması tali komisyonun, STK’lerin, meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması gerektiğini bir kez daha dikkatlerinize sunuyor, yüce Meclisin çalışmalarını bürokratların eline bırakmayalım diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, teşekkür ediyorum.

Şimdi Yasin Bey’e söz veriyorum.

Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tabii, kanun son dakika gelince bizim de fazla konuşma fırsatımız olmayacak çünkü çok hazırlanamadık. Ama İsmail Bey mevcut sistemle ilgili güzelleme yaparken şöyle cümleler kurdu, ben onun üzerinden birkaç kelime etmek istiyorum. Özellikle bu sistemde, milletvekillerimizin lobilerden, iş sektöründen, STK’lerden, bakanlıklardan hatta 1 vatandaştan bile talep geldiğinde, kanun yapabilme adına daha aktif olduğunu ifade etti. Bir yandan sunumu yapan bürokrat arkadaşta milletvekili olarak soruyorum, bir yandan kanunu hazırlayan milletvekili arkadaşımıza da vatandaş olarak sunuyorum: Yahu, biz de bir sürü teklif getiriyoruz, hiç olmazsa bizim o tekliflerimizi, önerilerimizi de bir dikkate alsanız. Yani milletvekili olarak siz 1 vatandaşın bile taleplerini dikkate aldığımızı ifade ediyorsunuz, vatandaş olarak size soruyorum; sayın bükratım “Milletvekillerinden gelen talepleri biz burada değerlendiriyoruz.” dediği için de milletvekili olarak sayın bükratıma soruyorum: Bu sistem geldiğinden bu yana, mevcut muhalif milletvekillerinin o kadar hazırlığı olmasına rağmen, o kadar teklif vermelerine rağmen... Hatta bırakın kanun teklifi vermeyi, mevcut, sizin getirdiğiniz kanun tekliflerinde ufacak da olsa bir noktasını virgülünü değiştirmeme adına ısrarlı durumunuz aslında sistemi de özetliyor bize. Ayrıca mevcut Komisyon milletvekilleri olarak -iktidar partisi milletvekilleri de dâhil olmak üzere- Superman’de bile olmayan niteliklerimizin, becerilerimizin olduğunu görüyorum; gece saat sekizi on geçte Komisyona gelen -ama ilgili konularda, hangi kanun olursa olsun- bu kanunla ilgili, belki bütün mesleki birikimini, iş hayatını, yirmi- otuz senelik tecrübesini taşıyan STK’lerdeki uzman arkadaşlar bile bu konularda bir hafta on günde anca hazırlayabileceği, Bakanlık kendisine göre bu konuyla ilgili çalışmalarını en az bir aydır yaptığı hâlde, bizim üç saatte, dört saatte Komisyonda bu konularla ilgili hazırlığımızı yapmamızı ve bu hazırlık çerçevesinde görüşlerimizi beklediğinizi ifade ediyorsunuz.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Özür diliyorum Yasin Bey, insicamınızı bozmamak adına şunu söyleyeyim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Başkanımız izah ettiler yani bu grupların da Başkan Vekillerinin de...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Gruplara şöyle... Onay anlamında, toplantı anlamında söylendi; bizler o konuda...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Uygun görülmesi nedeniyle uyumlu bir çalışma olacağı düşüncesiyle getirildiğini zannedirim. Başkanımız onu izah ettiler...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İzah ederken ben araya girdim fark ettiyseniz, “Anlayışımız var ama onayımız yok.” dedim. O sebeple de...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İsmail Bey, bitirsin, sonra cevaplayalım.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Peki, teşekkür ederim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yani “anlayışımızın olması” demek bu kanuna itiraz ediyoruz anlamında değil, çok açık söyleyeyim bu 19 maddede hakikaten tüketicinin korunmasıyla ilgili çok güzel maddeler var ama bize müsaade edin de en azından sizi takdir etmemize zaman tanıyın. Yani şunu biz inceleyelim, “Çok güzel bir kanun hazırlamışsınız.” diye sizi takdir edebilecek kadar da olsa bir zaman tanıyın. Onu bile bizlere çok görüyorsunuz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Etmeyeceğinizi düşündüğümüz için zaman vermiyoruz Yasin Bey.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Çok kötü bir öngörü yalnız o ya.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Çok açık söyleyeyim: Sayın Tayyip Bey’de olan hasletler bizde yok; bizim her konuyu bilebilecek kadar, her konunun uzmanı olabilecek kadar...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tayyip Bey kadar tecrübemiz olmadığı için...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – ...her konuda tek başına kanun çıkarabilecek kadar yetkimiz, bilgimiz, tecrübemiz yok. Yani, dolayısıyla kendimizi Tayyip Bey’le mukayese edemiyoruz, o sebepten de her konuyu bilme şansımız da yok. Yani, biz şu kanuna şöyle baktığımızda hepsini hafızamıza anında alıp, bu hafızamıza göre yirmi beş otuz senedir bu işlerde hayatını geçirmiş insanlardan daha fazla tecrübeli olduğumuzu iddia edip şurada üç dört saatte bu konuyu ezberimizde bilme şansımız yok. Mevcut kanun zaten 90-100 maddelik bir kanun, bu kanunun neredeyse birçok yerine dokunmuşsunuz. Evet, tüketicinin korunmasıyla ilgili çok güzel şeyler söylüyoruz ama Allah var, vatandaşımızı, tüketicimizi sizden nasıl koruyacağız, biz onu merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, ben de hazırını selamlıyorum.

Şüphesiz, tüketicinin korunmasıyla ilgili kanun düzenlemesi yapmak iyi bir şey yani bizim açımızdan da böyle bir çalışmanın içerisinde yer almak, en azından böyle bir çalışmada bulunmak, katkı sunmak bizim açımızdan da iyi bir şey, çünkü hakikaten tüketicinin korunmaya ihtiyacı var, hele de bu tür zamanlarda yani ekonominin ciddi anlamda sıkıntıda olduğu ve insanların geçim sıkıntısı yaşadığı bu dönemlerde tüketicinin daha fazla korunmaya ihtiyacı var.

Şimdi ben, tabii, kanunun geliş şekli ve benzeri üzerine çok yorum yapmayacağım. İşte, arkadaşlar konunun aciliyetini ifade edip bizden de bir talepte bulundular, biz de “tamam” dedik. Şu kısmını eleştirelim yani şurada eleştiri yapalım: Ya, Tüketicinin Korunması Kanunu... Ya, buradaki maddeler tüketicinin lehine maddeler, bundan yana bir sıkıntı yok ama şunu söylüyoruz, diyoruz ki: Madem böyle bir kanun görüreceğiz, bu genişletilebilir, bize gelen talepler olabilir, biz bunu kamuoyuna duyurabiliriz, kamuoyundan talepler gelebilir ve bu gelen talepler doğrultusunda da bu kanun genişletilebilir, tüketici hakları noktasında bazı şeyler daha eklenebilir. Hani bu anlamıyla bir defa “muhatap” dediğimiz ve belki de her oturumda eleştirdiğimiz konu var. Sonuçta, bu kanunlar oluşturulurken sivil toplum kuruluşları, örneğin tüketici dernekleri, tüketici federasyonları -bir arkadaşımız konfederasyon temsilcisi, bir sayfa metin getirmiş- diğer tüketici dernekleri, kurumları, kuruluşları, bizzat tüketicinin yaşadığı sorunlar... Örneğin, ben bu toplantıya giderken hemen aklıma bir şey geldi burada konuşulurken; bu aboneliklerde ki açma kapama mevzu. Şimdi onunla ilgili de bir önerge hazırlıyoruz, Sayın Müdürüm “Yönetmelikle düzenliyoruz.” dedi. Şimdi, maddede konuşacağız ama madem yönetmelikle düzenleniyor bu tür şeyler de niye bu yönetmelikler tüketicinin lehine çıkarılmıyor? Yani kanuna da gerek yok yani oturup burada kanun yapmaya da gerek yok demek ki. Ama o kadar saçma sapan paralar alınıyor ki yani şimdi, düşünün, cep telefonunuz var -en basitinden söylüyorum, elimizde kullandığımız bir aygıt- faturasını ödemediğiniz. Ya paranız yok ödemediğiniz ya bankada otomatik talimat vermişsiniz o anda hesabınızda para yok, o anda, sadece o günlük belki ya unutmuşsunuz bir şekilde ödemediğiniz; bir bakıyorsunuz, ciddi bir açma kapama bedeli yani kapanıyor telefon sonra siz ödüyorsunuz ve açma kapama bedeli geliyor. Ya, niye açma kapama bedeli geliyor? Sen bunu oturduğun yerde, bilgisayarın başında “tık” diye tuşa basıyorsun,

açıyorsun yani ayrıca bir eleman çalıştırmıyorsun, personel çalıştırmıyorsun, bir personel istihdam edip onu göndermiyorsun, “Ya, git, Ali Kenanoğlu'nun telefonunu bir aç da gel.” diye bana hiçbir personel gelmiyor. Yani oturduğun yerde tuşa basıyorsun ve bunu açıyorsun ama ondan sonra da açma kapama bedeli alıyorsun. Şimdi, bunu kanunla düzenleyelim dedim, madem böyle bir kanun var. Müdür Bey dedi ki: “Ya, bu, yönetmelikle düzenlenecek bir şey.” Ya, o zaman neyi bekliyorsunuz? Hani, teknolojinin bu kadar geliştiği bir noktada bunun için bir personel istihdam edilmeyecekse bunu niye tüketicinin lehine değerlendirmiyorsunuz? Açın sosyal medyayı, bununla ilgili bir sürü şikâyet görürsünüz yani vatandaştan bir sürü şikâyet ve hakikaten, vicdansızca alınan bir para yani. Zaten vatandaşın parası yok, sen zaten faiz alıyorsun, gecikme bedeli alıyorsun ve iletişimini keserek cezai yaptırım uyguluyorsun, bir sürü şey yapıyorsun; bir de ondan sonra “Seni iletişime tekrar açtım.” diye açma kapama bedeli alıyorsun.

Şimdi, bunun gibi bir sürü konu var aslında, üzerinde çalışmamız gereken ve bu kanun teklifini düzgünce çıkarmamız gereken. Demek ki yönetmeliği yapanlar vatandaşın lehinde düşünmüyorlar; o zaman, bizim bunu kanunla yapmamız gerekiyor yani bu yönetmeliği hazırlayanların inisiyatifine bırakmamamız lazım. İşte, konuşuldu burada yine, bir sohbette Sayın Konfederasyon Başkanı da dile getirdi bire bir sohbette; Ankara Büyükşehir Belediyesi doğal gaz sayaç bedeli alıyor 300 dolar 2013 yılında ve bu para iade edilmiyor. Şimdiki Büyükşehir Belediye Başkanı diyor ki: “Ya, buna ‘güvence bedeli’ diye yazmamışlar, güvence bedeli olarak yazmadıkları için biz de parayı iade etme ya da başka türlü bir işleme sokma imkânımız da yok.” Yani şimdi, bütün bunlar yönetmeliklerle düzenlenebilecek işler esasında yani ama bu yönetmelikler vatandaşın lehine düzenlenmiyor, o zaman bizim bunları kanunla düzenlememiz gerekiyor.

Şimdi, bunun için bu kanun teklifinde, bu kanun teklifinin buraya gelişi esnasında, biz, evet, gelsin çıkaralım, tamam, güzel ama eksik diyoruz yani bu kanun teklifine eklenmesi gereken, hakikaten vatandaşın yaşadığı ciddi sorunlar var, sıkıntılar var ve bu sorunların, sıkıntıların bunlara eklenmesi gerekiyor. Örneğin, bu tüketici derneklerine “Bu konularla ilgili şikâyetleriniz nedir? Bize bir rapor hazırlayın.” demek lazım yani “Nedir şikâyetleriniz, tüketiciden size nasıl şikâyetler geliyor?” Sonra, işte biliyorsunuz, kaymakamlıklarda tüketici hakları bilmem ne birimi var; işte oralara ne tür şeyler geliyor, bir rapor var mı elimizde? Örneğin, bu Komisyonu toplarken bize, Komisyon üyelerine böyle bir rapor iletilmesi gerekir, denilmesi lazım ki “Ya, bakın, tüketiciler böyle sorunlar yaşıyorlar, piyasada şöyle sorunlarla karşı karşıyalar. Satıcılardan kaynaklı şöyle sorunlarla karşılaşıyorlar.” Şimdi, bütün bunların aslında birçoğunu da bilmiyoruz, sadece kendimizin başına gelirse biliyoruz, onun dışında bilmiyoruz. Ama biz burada şöyle bir sorumluluğa sahibiz: Milletvekiliyiz, Komisyon üyesiyiz ve bu kanunu yapmak üzere burada bulunuyoruz, kanun çıkarıyoruz. Dolayısıyla, bu kanunları eksiksiz gediksiz çıkarabilmek adına, şüphesiz ihtiyaca yüzde yüz cevap verecek kanun çıkarmak mümkün olmayabilir ancak böyle alelacele getirerek, birtakım incelemeleri üzerinde yapamadığımız durumla da karşı karşıya kalmamamız gerekiyor. Bu anlamıyla kanun teklifinin içeriğine ilişkin ekleyeceklerimiz var bizim yani eklenmesi gerektiğini düşündüğümüz şeyler var; onları ilgili bölümlerde dile getiririz ancak tüketici açısından başka sıkıntılar da var, biraz da onlara değinerek kapatayım.

Ciddi bir ekonomik kriz var arkadaşlar. Şu anda benzin, mazot fiyatlarını biliyorsunuz; her gece zam geliyor, her gece. İnanın, vatandaştan utandığımızdan biz bir şey söyleyemiyoruz yani bir milletvekili olarak. İstanbul Milletvekilim, İstanbul-Ankara arası gidip gelirken her gidiş gelişimde depo dolduruyorum mecburen; aracımızla gidip geliyoruz, depo dolduruyoruz. Yani, her seferinde o deponun 100-200 lira fark ettiğini -ki çok uzun aralıklarla değil yani geçen hafta gittim geldim, bugün gittik geldik ya da önümüzdeki hafta gidip geleceğiz filan- o deponun ne kadar farklı olduğunu ve

bize maliyetinin ne kadar yükseldiğini görüyoruz ama vatandaşa bunu söyleyemiyoruz bile çünkü “Sen milletvekilisin, şu kadar gelirin var, bu kadar maaşın var.” diyorlar. Vatandaşın çektiği sıkıntı çok daha büyük.

Tabii, bunun şu anda iktidar kolayını bulmuş: “Ukrayna’da savaş var, bundan kaynaklı.” filan diye. Öyle değil; savaş öncesi rakamlar da var yani savaş şurada on iki gündür var, on iki gün öncesi rakamlar da var, onun beş ay öncesi rakamlar da var. Yani beş ay öncesinde, örneğin tek haneli rakamlarda iken benzin, mazot fiyatları, şimdi 25 liraya dayandı, geldi, ki bu geceki zamlarla 25 liraya çıkacağı söyleniyor. Bundan beş ay önce savaş filan yokken benzin, mazot fiyatları tek haneli rakamlardaydı.

Tabii, benzin, mazot fiyatları sadece arabası olanı ilgilendirmiyor arkadaşlar, kamuoyunda böyle yanıltıcı bir şey de var, arabası olanı ilgilendirmiyor; ekmek alanı da ilgilendiriyor, bakkala, markete gidip alışveriş yapanı da ilgilendiriyor çünkü bütün ürünleri etkileyen bir yakıt söz konusu. Çünkü bir yerde, bunların üretildiği yerden nakli var ya da işte, birçoğu mazotla çalışan sektörler var. Dolayısıyla, bütün bunlar ciddi bir şekilde tüketiciyi etkiliyor. Esasında, şunu yapmak gerekiyor, nihayetinde şunu söyleyeyim: Şüphesiz, bu Tüketici Koruma Kanunu’nu geliştirmek, daha da geliştirmek ve tüketici lehinde düzenlemeler yapmaya devam etmek lazım, bu kanun bu anlamıyla yeterli değil; doğrudur ama yeterli değil, eksiklikleri vardır ama birçok konuda tüketicinin yaşadığı sıkıntılar var, bunların topyekün rapor edilmesi gerekir, üzerinde çalışmak gerekiyor ve ondan sonra tüketicilerin lehinde bir kanun düzenlemesi yapmak gerekiyor. Meclisimizin ya da bu iktidarın yasa yapma anlayışında gördüğümüz eksiklik, “muhatapları” dediğimiz yani kullanıcılarla bu işin diyaloguna girmiyor, kullanıcıların görüşleri alınmıyor; hiçbir şekilde sivil toplum kuruluşları, tüketici dernekleri ya da herhangi bir kanun çıkartılacaksa o kanunda mutlaka ya kamu kurumları ya da şirketler, sektör temsilcileri esas alınmıyor ama en nihayetinde tüketiciler bu konuda muhatap alınmıyor, onların muhatap alınarak bir kanun düzenlemesine gidilmesi gerekiyor. Bunları söyleyeyim şimdilik.

Netice itibarıyla, kanunun tümüne yönelik bir eleştirimiz yok, içeriğe yönelik bir eleştirimiz yok; eksikliğine ve kanun yapma şekline yönelik eleştirilerimiz devam ediyor, bu konuda da eleştirilerimizi devam ettireceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, teşekkür ediyoruz.

Ayhan Hocam, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarım, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Diğer arkadaşlarımda bahsettiği gibi, bu teklif dün akşam geldi, hazırlanacak vakit olmadı. Dolayısıyla, bir tüketici olarak, yaşım itibarıyla da tecrübeli bir tüketici olarak kendi tecrübelerimden bahsetmek istiyorum. Hani, Nasrettin Hoca demiş ya “Bana uzman yollamayın, eşekten düşmüş birini getirin.” Biz de tabii, çok düşüğümüz için, o tecrübelerimi yansıtmak istiyorum.

Şimdi, genel olarak olumlu buluyorum. Ama mesela, ben yazlığı alırken banka bana dedi ki: “Vallaha, yedi yıl kredi istiyorsun, yedi yıl içinde ölme ihtimalin yüksek. Onun için hayat sigortası yapacağız.” Peki, hanımın üstüne yaparsak ne olur dedim, “O zaman o beşte 1’i olur sizinkinin.” dedi. O zaman biz de hanımın üstüne aldık. Sonunda altı buçuk yıl geçti, henüz ölmedim.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Allah sağlıklı uzun ömür versin.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Bir kere, terminolojik düzeltmeler yapılmış fakat bu yasa teklifleri hep böyle alalece getiriliyor. Belli ki daha önceki kanunda terminolojik hata varmış, umarım bunda yoktur, inşallah iyi hazırlamışsınızdır. Dolayısıyla bu kanunların daha dikkatli hazırlanmasını öneriyorum.

Örgütler yeterince dinlendi mi diye sorarsak ben dinlenmediğini düşünüyorum. Tabii, kısa zaman içinde görüşme imkânım çok olmadı ama Tüketici Örgütleri Konfederasyonu ile kısa bir görüşmem oldu, onlar da görüşlerini yansıtabilirlerse Sayın Başkanım, imkân vererseniz, çok memnun oluruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tabii, memnuniyetle.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben de onlarla ilgili iki ufak şey söyleyeceğim.

Dediğim gibi, genel olarak olumlu. Ama mesela, ben bir de devre tatil üyesi olmuştum, devre tatilde şöyle bir sorun vardı: Biz devre tatil olarak alırken bize tanıttıkları plajlar, açık alanlar falan, sonra yavaş yavaş küçüldü, küçüldü; bir kısmını bir yere sattılar, bir kısmını bir yere sattılar. Sonra aldığımız devre tatil ilk başta bize gösterilerinin üçte 1'ine düştü.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – O konuda bir kısıtlama geliyor burada.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ayrıca da aidatlar kontrolsüz bir şekilde yükselmeye başladı. Dolayısıyla buralarda bir çözüm bulabiliyorsanız tebrik ediyorum, bulamadıysanız hayıflanıyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bununla ilgili bir değişiklik var ama Ayhan Hocamın söylediği şeyi tam kapsıyor mu diye bakmak lazım.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Yani orada bize tanıtilen şey, üç beş yıl sonra bakıyorsunuz, üçte 1'ine düşmüş. Bunu nasıl kontrol edebileceğiz? Bunu yasaya koymak lazım.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Kanun geriye yürümediği için, yapıldığı...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Hayır, bundan sonrakiler...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bundan sonrakiler koruma altına alınıyor.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Yani beni kurtaramazsınız, anlıyorum.

Teşekkür ederim.

Bir başka şey de tüketici örgütlerinin, yasaya göre, tüketici mahkemelerinde açtıkları davalarda vergilerden, harçlardan muaf olma imkânları var fakat idari mahkemelerde açtıkları davalarda bu yok. Bence bunun da getirilmesi lazım. Madem böyle bir yasa yapıyoruz, idari mahkemelere açtıkları davalarda da bunun sağlanması çok iyi olur.

Ayrıca, yine, devre tatil gibi uzun süreli sözleşmelerde cayma bildirimini kısa süreli tabii, ondan sonra da bir yıllık bir süre tanınmıyor herhangi bir hukuki uyumsuzluğa karşı dava açmak için fakat bu uzun süreli sözleşmelerde bir yıl kısa. Daha sonra fark ediyorsunuz ki hukuka aykırı bir durum var. O zaman, o bir yılın kaldırılması lazım. Bence sözleşme devam ettiği sürece hukuka aykırı bir uygulamayı dava edebilmesi lazım tüketicinin. Dolayısıyla böyle bir kısıtlamaya gerek olmaması lazım. Zaten öğrendiğim kadarıyla daha önceden bu kısıtlama yokmuş, sonradan getirilmiş; 6502'yle getirilmiş, daha önce yokmuş. Eski hâline dönmesinde yarar var.

Şimdi, bir de demin siz de bahsettiniz Sayın Genel Müdürüm, dediniz ki: “Konutu sözleşme süresinde teslim etmesi zorunludur.” Şimdi, bu zorunluluğun yaptırımı nedir? Yani kırk sekiz aya uzatmışsınız otuz altı aydan ama daha kısaysa sözleşme süresi... “Zorunludur” yazmışsınız ama onun yaptırımı ne?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – 70 bin lira cezası var.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bu, yönetmelikle mi belirleniyor?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yok, maddede var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ağabey, karşılıklı konuşmuyoruz; Ayhan Hocam sorularını soruyor, sonra cevap veriyoruz.

Buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ama herhâlde bu cezanın konutun değeriyle mütenasip olması daha uygun olur diye düşünüyorum tabii.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Beş yıl olunca da 70 bin lira, bir yıl olunca da mı 70 bin lira? O nasıl? Her yıl için mi 70 bin lira?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Devam ediyoruz. Tacettin Bey...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Her bir konut için.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Her biri için de bir yıllık gecikme ile beş yıllık gecikme de aynı rakam mı?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayır, her yıl yeniden belirleniyor bu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tacettin Bey, birazdan söz vereceğim.

Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben bitiriyorum Sayın Başkanım.

Son bir husus daha var. “Tüketici hakem heyetlerinin yetki alanı ile iş bölümü Bakanlıkça belirlenir.” denilmektedir. Burada en başta neden “yeterlilik şartları” ifadesi kaldırıldığını anlayabilmiş değiliz, daha önce “yeterlilik şartları” varmış. Ticaret Bakanlığına böyle bir yetki verilecekse de yeterlilik kriterleri belirlenerek bu tüketici hakem heyetlerinin oluşturulması sağlanmalı yani liyakate önem verilmesi gerekir. Bunun da yasada belirtilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Şimdilik bu kadar. Çok teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, biz teşekkür ediyoruz.

Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önceki konuşmamda daha genel konuşmuştum, şimdi biraz da kanunun içinde, kanunla ilgili kısımda da çekincelerimizi ifade edelim.

Şimdi, bu kanun teklifi Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’da öngörülen değişiklik teklifi yine sorunlara köklü çözümler getirmeyen; güncel, günü kurtarmaya yönelik düzenlemeler içeren bir tekliftir. Bizler kanunları hazırlarken mümkün olduğunca daha geniş zamanlı ve ilerleyen süreçte de yaşanabilecek sıkıntıları dikkate alarak kanun yapabilmemiz lazım ki o kanunlar çok daha ilerleyen süreçlerde de geçerliliğini koruyabilsin. Terminolojiye hiç dokunulmamış, bazı kelime ve ibare değişiklikleri, cezalarda değişikliklerle yetinilmiştir. Teklifte on-line satışlarla ilgili düzenlemelerin öne çıktığını görmekteyiz. Tüketicinin korunmasıyla ilgili düzenlemeler Ticaret Bakanlığına İngiltere’den dilimize çevrilerek getirilmiş ancak konuyla ilgili, ne STK’lerin ne uzmanların ne hocalarımızın hukuk sistemiyle ilgili adapte edilmesi sağlanmamıştır. Dolayısıyla Anglosakson sisteminin örneği olan bu alanda sözleşmeye aykırılık söz konusu iken İsviçre sisteminin hâkim olduğu borçlar hukukunda, ticaret hukukunda ise sözleşmeye aykırılığın yanı sıra şartlara göre eksik ifadan, ayıplı ifadan, temerrütten söz edilebilmektedir. Bu nedenle hukuk sistemimizde terminolojide birlik sağlanamamaktadır. Tüketici Kanunu’nda hüküm bulunmayan hâllerde Borçlar Kanunu’nun uygulanması kanun gereğidir. Sistemler arasında bu uyumsuzluk da giderilmelidir. Trendyol, Yemek Sepeti gibi mesafeli satışlarda kişisel

verilerin korunması, ayıplı malların ifası üzerinde özellikle durulmalıdır. Kişisel Verileri Koruma Kurumunun bu alanda verdiği cezalar âdetâ devede kulak kalmaktadır. Veri ticareti, düzenlenmesi gereken önemli bir alandır. Kişisel verilerin korunması önceliklidir. Vatandaşlarımız kişisel verilerinin kimlerin eline geçtiğiyle ilgili kaygı taşımaktadır. Dijitalleşen ve mesafeli satışların bu kadar ön plana çıktığı günümüzde kişisel verilerin korunması gereği ortadadır.

Ayrıca yine bizim Komisyonumuzdan geçen 12 Mart 2020 yılında çıkarılan 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'yla ilgili oldukça sorunluymuş ve o dönemde de biz muhalefet şerhi olarak gerekli izahları, uyarıları yapmıştık. “Uygunsuz”, “hatalı”, “ayıplı” gibi kelimeler hep bir arada kullanılmaktaydı. Bu da uygulamada tereddüt ve sorun yaşanmasına yol açmaktadır. Bu konuda çalışılmalı, terim ve terminoloji birliği hukuk sistemimizin bütününe dikkate alınarak sağlanmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, teşekkür ederim.

Abdurrahman Bey, buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, çok kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarım, kıymetli Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız, milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce Başkanımızın girizgâhında Sümer tabletleriyle ilk ticari kuralların belirlendiğini görüyoruz. Toplumlar geliştikçe ve ticari emtialar arttıkça bu tür kanunların sürekli olarak yenilenmesi gündeme geliyor. Bugün bu kanunu görüşüyoruz ama iki sene sonra çok farklı şeyleri göreseyiz. Yirmi sene öncesine kadar internetten satış diye bir şey yoktu, şu anda dünyanın en büyük şirketleri internetten satış yapan şirketler. İki yıl öncesine kadar NFT diye bir sistem bilmiyorduk, resimlerin internet üzerinden dijital haklarının satışı; iki yıldır gündemimize onlar geldi. Önümüzdeki iki üç yıl içinde ya da beş yıl içinde nelerin geleceğini bilmiyoruz. Sürekli ticaret geliyor, toplumlar geliştikçe ticari emtia araçları geliyor. Yemek Sepeti gibi yemek şirketlerinin on sene on beş sene öncesine kadar baktığımızdaki değerleri ile bugünküne baktığımızda milyar dolarlık değerlere ulaştıklarını görüyoruz. Unicorn şirketlerimizin değeri -Türkiye’de beş yıl oldu- şu anda yaklaşık 1 milyar doların üstünde. Türkiye’deki dijital mecralar, bununla ilgili destek veren firmalarımızın sayısı da Türkiye’de artmakta onlara baktığımızda yani bunlar bizim için önemli şeyler. Bu kanun teklifinin bütün maddeleri baştan sona kadar -dün 19 maddeye baktım- dişe dokunur ve hemen hemen bütün Komisyon üyelerimizin de hemfikriyle geçeceğine inandığım maddeler ve göze çarpan da ufak tefek şeyler var ama bunlar da hem Komisyonda maddelere geçtiğimizde hem de Genel Kurulda ufak tefek eklemeler, önergeler olabilirse... Bu Komisyondan çıkan şeylerin toplumun genelinde kabul edilmesi bizim için çok önemli yani Komisyon üyeleri olarak da bizim varlığımızla gelecek toplumların önünü açacak bir faaliyetimiz yoksa yaptığımız işin de çok bir anlamı olmayacaktır. O yüzden de ben, önümüzdeki sürecin çok daha hayırlara vesile olacağını düşünüyorum.

Bir tek burada şunu düşünmek lazım: Kötü niyetli tüketicilerimiz de olabiliyor, sadece onlara da birazcık dikkat etmekte fayda var çünkü kötü niyetli olarak bundan fayda sağlayan, bundan imkân sağlayan hukukçular ya da avukatlar da olabileceğini de burada düşünelim. Sadece tüketiciyi koruyoruz ama biraz önce Tahsin Bey’in de söylediği gibi üreticilerimiz de bizim için önemli; haksız olduklarında evet ama haklı oldukları dönemde de onları da gözetmek, her iki tarafı da gözetmek bizim sorumluluğumuz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok teşekkür ederim Abdurrahman Bey.

Şimdi, Çetin Osman Bey, buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, ben de tabii kanunun geliş şekliyle ilgili birkaç şey söyleyeceğim. Daha önceki kanunlarda da olduğu gibi bu kanunda da doğru dürüst üzerinde okuyamadık bile yani bir kere bile okuyamadık, detayına girmek mümkün değil, detaylara girip oradan araştırma yapmamız da mümkün değil tabii bu şartlarda, sabah saat 10.30'da basılı hâlde geldi. Milletvekillerinin sadece işte komisyonlardaki görevlerinden ibaret değil yaptıkları işler yani birçok şey yapıyor, birçok çalışma yürütüyor, birçok konuda birçok çalışma yürütüyor, kendi seçim bölgeleri var, oralarla ilgili çalışma yürütüyor yani bunun için makul süre zaten konulmuş, kırk sekiz saat. Yani kırk sekiz saat öncesinde bunlar bize ulaşsa teknik olarak da birtakım yerlere sorabiliriz yani hem tüketici derneklerine hem federasyonlara sorabiliriz.

Onun dışında dikkatimi çekti, biraz önce Tahsin Bey de söyledi, Ziya Bey, şu sizin imzanızla gelen taslakta aşağıda liste var, Ticaret Bakanlığı dağıtımına ilgili; Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı falan diye gidiyor. Baktım, burada Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yok. Tam taraf, tam taraf...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Var, var.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu burada listede yok. Bana gelen listede yok, tam taraf. Aradım yani şu listeyi görünce her iki kurumu da aradım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kimi dediniz, kimi aradınız?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – TOBB ve TESK'i aradım, bilginiz var mı bundan dedim, benden duydular. Ne zaman? Saat yarım falan, 12.30 yani. Benden duydular, herhâlde onların da söyleyecek bir şeyleri olurdu burada.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müsaade eder misiniz.

TOBB listenin başından beri var, TOBB Elektronik Ticaret Meclisi, orada gördüğünüz gibi, liste de var orada.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hayır, burada yok, burada yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ama şeyde var.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ama Türkiye Odalar Borsalar Birliği 1 milyon 300 küsur bin üyesi var, 1 milyon 700 bin de TESK'in var. Bu insanlar taraf yani...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Üstat, biliyoruz tabii, sen de biliyorsun, biz de. Müsaade edin...

Şimdi, TOBB'un ve TESK'in...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Çetin Ağabey, kanun hazırlanırken hepsiyle görüşüldü, dağıtımda kurumlara dağıtıldı işte.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müsaade edin, bitireyim.

TOBB'un ve TESK'in çağrılmaması diye bir şey söz konusu değil, TOBB davet edildi, kendileri de burada.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – TOBB burada mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İkincisi, TESK konusu, TESK gerçekten atlanmış, toplantı başında davet ettik, geliyorlar. O hatırlatma için teşekkür ediyoruz.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğiyle de görüştüm saat 12.30'da. Esnaf ve Sanatkarlar Birliğiyle de görüştüm. Her ikisinin de haberi yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ama açıklama yapıyoruz üstat.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bak, şimdi, Komisyonunda konuşuyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Nasıl geldiniz?

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Efendim, TOBB’un tabii sektör meclisleri var. Ben Odalar Birliğinin E-Ticaret Meclisini temsilen geldim.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yani siz TOBB’un bürokrati mısıymız yoksa üyesi...

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Değilim, ben TOBB’un E-Ticaret Meclisi Başkanım.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – TOBB’un üyesisiniz. Bir yerden duyduunuz geldiniz yani.

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Davet aldık.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Davet aldınız, çok güzel.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – TOBB hukuk müşaviri de burada, tamam.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Neyse, çocukları sorgulamayalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hayır canım, çocukları sorgulamıyoruz; sen sorguluyorsun, ben sorguluyorum.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yani ben saat 12.30’da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini de aradım, TESK’i de aradım; her ikisi de davet almamış; haberleri yok, benden duydular.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Üstat, TOBB’da kimi...

Şimdi, bakın...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sektör meclisi, arkadaş, TOBB’un üyesi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sektör meclisi de şey değildir, istişari bir kurumdur sektör meclisi; anlatabildim mi?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Osman Bey... Üstat, şimdi, TOBB’un ve TESK’in organizasyon yapısını sen de biliyorsun, ben de.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yani bunu büyötmeye hiç gerek yok Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi, biz, burada, her alanda katılımıcılığı önemsiyoruz; hatırlatmaların ve konuyu dile getirmen adına teşekkür ediyorum ancak şöyle söyleyeyim...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şimdi, Sayın Başkan, ben isterseniz tamamlayayım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bakın, TOBB’da kimi aradığın önemli; Rifat Bey’i mi aradın, Genel Sekreteri mi aradın, başkasını mı aradın?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sonra bire bir konuşuruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hangisini aradıysan alacağın cevap farklıdır çünkü sonuçta, davetin gittiği yer nokta atışıdır. Bunların hepsi şey yapıldığı için...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Peki, yani Genel Sekterini de Başkanını da sektör...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hepsini mi aradın?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Konuşacağız, evet.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – İsterseniz burada kayıtlara girsin, söyleyeyim isterseniz. Yani Başkanım, haberleri yok, bu kadar net söylüyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok enteresan, arkadaşlarım da bana “Var.” diyor, “Davet etmiş.” diyor.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Geçmişte yalnız, geçmişte bakın...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Çetin Bey, ilk kez olmuyor ki bu, ne zaman neden haberleri oldu onların? Yani ilk defa oluyor gibi söylüyorsunuz da.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hayır, buradan haber verilmiyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Devam edelim.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şimdi, bu önemli: Daha önce, bundan aylar önce Sayın Başkan, bununla ilgili bir görüş sorulmuş; nereden soruldu bilmiyorum, aylar önce ve bu cezaların yüksekliğiyle ilgili onların bir raporları olmuş yani bunu da söylüyorlar ama aylar önce, bugünkü mesele, bu Komisyonla alakalı değil çünkü... Ben size başka bir şey söyleyeyim: Bizim, milletvekili olarak, Komisyon üyesi olarak dün akşamüstü saat 18.30’da haberimiz oldu, onların olmaması doğal yani ben bunu söylemek istiyorum. Bu böyle olmaz, kanun yapma tekniği açısından da bu doğru değil; saat 10.30’da da elimize baskılı bir şekilde bu gelmiş oluyor.

Neyse, bunu da böyle not düştükten sonra... Tüketiciyi korumayla ilgili bir kanun teklifi üzerinde konuşuyoruz. Tabii ki tüketici korunmalı, adı üstünde, zaten kanun teklifinde de bir koruma söz konusu; nereden koruyacağız bunu? Önce yoksulluktan koruyacağız. Rakamlara bakıyorsunuz yani Türkiye’deki enflasyon rakamlarına -biraz önce internetten baktım, şurada, bu konuşmama da faydası olsun diye- aşağı yukarı burada 40 ülke var, 40 ülkede Türkiye’nin Ocak ayı enflasyonu 48,7; Şubat ayı 54 küsur; bize en yakın Litvanya, Litvanya’nın enflasyonu yüzde 12,4 -biz zirvedeyiz- onun altında Estonya var, 11,3; Çek Cumhuriyeti var, 9,9; Polonya var, 8,6 yani bizim G20 ülkeleri arasında, OECD üyesi ülkeler arasında zirveye çıkmış bir enflasyonumuz söz konusu. Enflasyon, acımasız bir vergi alma şeklidir, acımasız.

Şimdi, siz enflasyonu yükseltirsiniz, sabit gelirli tüketiciler -öyle diyelim- bu enflasyonun altında inim inim inler, sizin koruyacağınız bir tüketici kalmaz arkadaşlar, kalmadı da yani netice itibarıyla, asgari ücret 4.253 lira, şu anda, TÜRK-İŞ’in verilerine göre, açlık sınırı 4.600 lira. Ya, açlık sınırının altında asgari ücreti olan bir ülkede tüketici haklarıyla ilgili eğer şimdi konuşuyorsak burada bir şey eksik, bunu da burada not olarak düşelim. Ha, başka veriler de var: Biliyorsunuz, Eurostat’ın (Avrupa Birliği İstatistik Kurumu) bir verisi var, TÜİK’e de bakıyoruz ama Eurostat’ın verilerinde Türkiye’de bırakın sağlıklı tüketimi, onlar ayrı bir tartışma konusu yani bakıyorsunuz, tağşiş yapmış gıda üreticilerine...

Geçenlerde 360 tane şirket ilan edildi, bunlar ürettikleri ürünlerin içine, balın içine, zeytinyağının, efendim, et ürünlerinin içine başka başka şeyler koyup halka yediyor. Güzel bir uygulama, bunları ilan ediyorsunuz, gayet güzel bir uygulama ama yaptırımı yok, üç gün sonra adam yine aynı üretimi yapıp halka bunu yediyor. Bunu tartışacak durumumuz da yok. Neden yok? Çünkü ona bile ulaşamıyor tüketici, ona bile ulaşamıyor. Burada, Eurostat’ın verisinde Türkiye’deki 30 milyon 538 bin kişi iki günde bir et, balık, tavuk yiyemiyor yani sofrasına bunu koyamıyor. Günde üç öğün -klasik bir şey vardır yani- günde 3 defa insanlar yemek yerler, sofralar kurarlar, artık günde iki öğünü bulanlar şükrediyor. Sayı burada, bu verdiğim sayı, TÜİK rakamı yani bu Eurostat’ın rakamı değil. Eurostat sadece, Türkiye’deki yoksulların tavuk etini iki günde bir sofrasına koyamadığını söylüyor,

TÜİK'e göre de 30 milyon kişi bunlar, Türkiye'de 30 milyon kişi; çok büyük dram... Tartışalım, tamam, yani kanun teklifinde zaten çok fazla itiraz edeceğimiz bir şey yok, maddelerde biz bunları konuşacağız ki 2020 rakamları bir de bu yani 2021 rakamları yok arkadaşlar.

Şimdi, eski bir iş insanı, Milliyetçi Hareket Partisi Milletvekilimiz Abdurrahman Bey, çok haklı, kötü niyetli tüketicilere karşı da burada bir yaptırım uygulamasının getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Konuşacak çok şey var fakat maddelere geçildiği zaman bunları tek tek konuşuruz.

Şimdilik teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; birkaç konunun altını çizmek istiyorum.

Öncelikle, özel servis, yetkili servis konusunda bir düzenleme var. Tabii, daha önceki süreçte de bu yetkili servislerin yedek parça kullanımıyla ilgili bir düzenleme yapmıştık. O düzenleme uygulamaya girdikten sonra ne yazık ki tüketici lehine bir gelişme olmadı. Özel servis ile yetkili servis arasındaki ayırım derinleşince... Yetkili servislerin denetim ve kontrolü yok, tüketicinin aleyhine çünkü gidiyorsunuz, bir aracımıza bir gün için bin lira işçilik ücreti alıyorlar. O işçiliği, yapanın aldığı maaşa oranlansanız alınan işçiliğin fahiş olduğunu görürsünüz. Bu yaptırımın olmaması... Yetkili servislerle zorunlu gidişte -araçla ilgili örnek veriyorum, diğer işlerde de böyle- anormal fiyat artışları var. Yedek parçanın fiyatı orijinal kullanılmadığı hâlde katlıyor, yetkili servis, işçilik ücreti katlıyor. O gün ben aracı götürdüm, 7 bin lira bakım ücreti çıktı. Bu, diğer yurttaşları düşündüğünüz zaman kontrol altına alınması gereken bir durum. Eğer özel-yetkili servis ayrımı olacaksa burada da bir düzenlemenin zorunluluğunu düşünüyorum.

Reklam çalışmalarında tüketici örgütlerinden temsilci alınmasının hakkaniyetli hâle getirilmesini, örgüt, konfederasyon da talep ediyor, doğru bir tercih.

Bunun yanı sıra, bir şeye daha bu ülkede ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, bugün, burada ilgili genel müdür de olduğu için söyleyeyim. Dünyanın çoğu ülkesinde belli saatlerde reklamların içeriğiyle ilgili kararlar ve uygulamalar var. Örneğin, obeziteyi teşvik eden ürünlerin televizyonlarda en azından çocukların izlediği saatlerde yayınına izin verilmiyor. Bizde sokakta yememe tavsiye edilirdi “Durumu elvermeyenler alamaz onun için de gösteri olmasın diye evinizde yemek yiyin.” kültüründen gelen bir toplumuz ama bakıyorsunuz, akşam, çocuğun izleme saati içinde öyle bir sunum yapılıyor ki o çocuğun onu canının çekmemesi olası değil. E, o zaman, tüketim toplumunu sömüren bir anlayış reklamlarda işliyor. Bu reklam uygulamalarının saat yirmi dörtten sonraya sarkıtılması ve bu anlamda reklamların kontrol altına alınması gerekir.

Taklit ve tağşiş ürünlerle ilgili... Ne acı ki televizyon reklamlarında bu ürünlerin satışı yapılıyor. “Şifalı bitki” adı altında içeriğinin ne olduğu belli olmayan ürünlerin satışı yapılıyor, daha sonra bunlarla ilgili işlemlere geçiliyor, RTÜK uygulama yapıyor ya da ceza veriliyor ama o işle ilgili o adam o parayı kazandığı için firmasının adını değiştiriyor, o anlamda da alan alacağını alıyor, zarara uğrayan zarara uğruyor. Onun için, gıdayla ilgili reklamların bir ön denetimi yapılmalı ve bu ön denetimden sonra... Televizyonlarda, özellikle ulusal yayın yapıp çok izlenmeyen kanallarda bu çok yüksek. Örneğin bal tanıtımı yapılıyor, sonra bir bakıyorsunuz balın içerik olarak orada satışının uygun olmadığı ortaya çıkıyor. Bununla ilgili bir düzenleme hassasiyeti gerekiyor.

Keza, vatandaş -bu maddelerin içinde olduğu için söyleyeyim- teminat, güvence bedeli, abone bedeli yatırıyor, bu yatırdığı abone bedelini yıllar sonra almaya gidiyor, yatırdığı para 60 lira, aldığı para 60 lira. O günkü değeri, aldığı günkü değeriyle en azından devletin belirlediği faiz üzerinden artırımı yapılmalı. Adamın 60 lirası gittiği zaman da o faiz üzerinden o parayı alabilmeli yani birileri onun üstünden para kazanıyor. Bazı bankalarda da -ilginçtir- vadeli para yatırılıyorsa, o para bittiği hâlde gidip siz yeni faiz üzerinden uygulama talep etmezseniz eski faiz üzerinden devam ediyor ve banka kazanıyor. Şimdi Türkiye'nin en çok kazanan kuruluşu neresi? Banka. Peki, bankalara para yatıran aynı kazanca sahip oluyor mu? Olmuyor çünkü bankalar kâr ettiği hâlde yalnızca enflasyon karşısında vatandaş korunmuyor. O zaman, o vadesi sona eren paranın da güncel faiz üzerinden işleme alınması gerekir. Bu anlamda da tüketici korunmuyor, tüketicinin burada da bir mağduriyeti sürüp gidiyor.

Bu kargo, kurye şirketleri artık "Getir." olgusunda çok öne çıktı. Bunların, getirdiği ürünlerin süresi içinde gelmemesi, ürünün bozulması ya da ayıplı, olumsuz bir ürünün gelmesi hâlinde sorumluluğu olmalı, böyle bir sorumlulukları da yok. İçeriği getirdikleri ürünle ilgili olumsuz, farklı bir ürün de olsa onunla ilgili de bir kontrol mekanizması, bir sorumluluk mekanizması yaratılmalı. Yine Tüketici Örgütleri Konfederasyonuna da biraz sonra eğer söz verilirse sanırım bunun aynısını anlatacak.

Bir de arkadaşlar bu "Hızlı Geçiş Sistemi" diye bir uygulama var. Arkadaşlar çözümü kolay bulmuşlar, "Otomatik yatır." diyorlar, otomatik yatırmazsan PTT'ye yatırarsan başına geleceğin sorumluluğuna katlanacaksın. Bu uygulama nasıl? Bizzat ben yaşadım. Niğde-Ankara yolunda otoyola girdik, çıkışta bizim görevli arkadaşta söylemişler "HGS'de paranız yok." diye. HGS'de para olmayınca 118 lirayı -iki ay içinde bin lira yatırdığım hâlde- faize sokmuşlar 1.400 lira olarak benden aldılar avukatla. Ben de hadi gideyim, vereyim de şu işin peşine düşmeyeyim dedim, gazetelere de haber olan bir konu. Bununla ilgili çok sayıda yurttaşın belli mağduriyeti var. Şimdi, ben bankaya, PTT'ye parayı yatırdım, bin lira orada duruyor altı aydır, o bin lirayı kullanıyor. Ne faiz işletiyor ne de benim orada mağduriyetim oluştuğunda haber veriyor. PTT, HGS'de size haber vermiyor, vermediği zaman paranız bitti mi, bitmedi mi haberiniz olmuyor. OGS'deyken veriyordu. HGS vermediği için çok sayıda yurttaş -sizlere de ulaşmıştır- HGS'den geçiş yaptığında parası yoksa iki ay içinde para yatırmadıysa avukatla senden faiziyle birlikte 1.400 lirayı alıyorlar 118 lira için. Böyle saçma sapan bir uygulama olur mu? Tüketicuyu koruyacaksak burada da mutlak suretle bir düzenleme ihtiyaç.

Bir şey daha vardı, o konuya da değinecektim ama artık onu sonra

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fethi Bey, çok teşekkür ederiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Tabii, bir cümleyle söyleyeyim. Her gün pompaya zam geliyor, akaryakıt tüketicileri bu konuda ciddi mağduriyet yaşıyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Akaryakıt bayileri de mağduriyet yaşıyor, ne yapacak onlar?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Dün, ben yolda gelirken ne dedi bana biliyor musunuz akaryakıt dağıtımını yapan şirketin sahibi dedi ki: "Vekilim, zam geleceğini duyup da buraya gelip sıraya koşa koşa girenler 'Bu zam niye geliyor?' diye sorsalar bu zam gelmez."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Peki, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yok, yok, sıra Fuat Bey'de.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fuat Bey...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şahin, her gün indirimli alıyorlar değil mi?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Petrol kaç para oldu?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – 25 TL.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Çok Değerli Başkan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmuyoruz. Fuat Bey'i dinliyoruz, hatibi dinliyoruz.

Evet, Fuat Bey, Buyurun.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – ...çok değerli teklif sahibi milletvekili arkadaşımız, çok değerli Bakanlığımız, Bakan Yardımcıları ve Komisyonumuza gelen...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hatibi dinliyoruz.

Buyurun.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bitti mi Yasıncığım?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Şahin'e cevap veriyor. Soruyor, cevap veriyor, ne yapsın?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onlar Denizlili, anlaşılır ağabey, girmeyelim aralarına.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Zaten sen de koruyalım diye...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şahin Bey “Her gün indirimli benzin, mazot alıyoruz.” diyor, öyle diyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, Hatibi dinliyoruz.

Buyurun.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Komisyonunda herkesin üzerine vurgu yaptığı Tüketici Haklarını Koruma Kanun Teklifi'nin üzerinde konuşuyoruz. Tahsin ağabeyin de konuşmasında ifade ettiği gibi, burada sadece tüketiciyi değil, aslında birçok noktada üreticiyi de korumamız gerekir. Üretici hayattaysa, eğer devamlılığını sürdürebiliyorsa tüketiciye de mutlaka katkısı olacak. Böyle bir teklif üzerinde konuşuyoruz. Herkesin hemfikir olduğu teklif, genel hatlarıyla uygun bir teklif; mevcut hâliyle çok muhalefeti yapılacak olan bir teklif değil. Geliş şekline biraz itirazlar var, hatta kapsamının daha genişletilmesi gerektiği noktasında öneriler var burada. Bunlara makul ve mantıklı bakmanın da hem kanun yapma tekniği açısından hem tüketiciyi koruma tekniği açısından doğru bir yaklaşım olduğunu buradan ifade ediyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bir önerimizi kabul edin bakalım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ederler, ederler; uygunsu ederler.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Maddelere bir geçelim Yasıncığım.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ne kadar güzel konuşuyor ya.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tabii, kanunlar ihtiyaçlardan doğarlar -az önce konuşmalarda ifade edildiği gibi- Tüketici Kanunu üzerinde birkaç değişiklik var; en son ciddi değişikliği de 6502 sayılı Kanun'la yaptık ama konuştuğumuz kanun gerçekten çok dinamik bir konu; her gün, her ay farklı satış şekilleri, tüketiciye ulaşım şekli, tüketicinin ihtiyacını temin etme şekilleri ciddi derecede değişiyor. Bu dinamikleri de göz önünde bulundurarak karar vermek lazım. Yani, bugün, burada, biz geleceği okumaya kalksak, hep beraber karar versek, mutlaka bir yıl sonra, iki yıl sonra bu kanuna ilave etmemiz gereken madde ve maddeler ortaya çıkacak. E, biz de bunun için varız, bu değişiklikleri ortaya koymak için varız. Önemli olan, günün şartlarına göre bu kanunların maddelerini güncellemek; bugün de bunu burada yapıyoruz, eksiklerimizde de bunu devam ettiririz.

En önemli olan konu: Mesela, teklif maddesinde, insanların borçlarını 1 taksit, 2 taksit ödemediğindeki bankalara ya da malını temin ettiği yerlere karşı olan ağır yaptırımlarının tüketici lehine burada değiştirilebilmesi, muaccel duruma düştüğünde tüketici lehine değiştirilmesi. Arkadaşlar, son dönemlerde sosyal medya çok önemli bir reklam aracı oldu. İşte, Facebook’undan başlayın, Twitter’ından çıkın, bunlar reklam alıyorlar. Yani, bir kişi geliyor, kendisine bir izleyici kitlesi elde ediyor ve bunların üzerinden sürekli bir reklam yapıyor. Bu reklamın hiçbir mevzuatta karşılığı, geliri vesairesi, aldığı paranın karşılığı, vergisi falan yok. Bu teklifte biraz da bu sosyal medya... Tahsin ağabey orada itiraz etti zannedersem. Yani hepsini kapatma gibi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yaptırımı ağır olur.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onu da arkadaşlar teklife koymaya herhâlde imtina ettiler. Ben yönetmelikle bunları belirleyeceklerini düşünüyorum. Bazen de burada kanun yaparken biz itiraz ediyoruz, diyoruz ki: Yönetmelikle düzenlenecek olan maddeleri, konuları niye kanun maddesi olarak buraya getiriyoruz. Zannediyorum, bu teklif hazırlanırken -ki ben de biraz bu teklifin içerisinde çalışmıştım, diğer arkadaşlarla birlikte- arkadaşlar da bunların yönetmeliklerle çok rahatlıkla geçilebileceğini ve kanundan sonra hemen yönetmelik maddelerini de burada ayarlayacaklarını söylediler. Aslında, daha sonradan bu kanuna girmeyip ama çok etraflı konuşulup girmesi gereken bazı maddeler var. Mesela, proje üzerinden konut satışları. Ayhan Hocam az önce devre mülkle alakalı çok ciddi mağduriyeti ortaya koydu, bu da bunu düzenliyor. Ama proje üzerinden konut satışları çok ciddi bir sıkıntı. Yani projeden satıyoruz ama daha henüz kazma vurulmamış, böyle bir yasal hakları var. Bunlar tüketiciyi nasıl koruyacak, artışlardan nasıl etkilenecekler vesaire, bunlar da ciddi şekilde konuşmamız gereken kanun maddeleri.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Önerge ver.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, burada önergeyle olacak bir şey değil. Gerekirse sizin de görüşlerinizle beraber çok ciddi bir şekilde hazırlanması gereken bir durum.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – O zaman bu teklifi çekelim, çalışalım, tekrar getirelim.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, bu da acil bir durum, acil çıkması gereken bir teklif.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Tamam, onu da hazırlayalım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onu da yavaş yavaş mutlaka yaparız. Bunu hızlı çıkaralım, diyelim ki bak, tüketicinin hakkında hemen bu işi hallettik, arkasından tekrar birlikte çalışalım; bu kadar basit. Onun için buradayız; vatandaşın, milletin lehine olan kanunlar için.

Arkadaşlar, akaryakıtla ilgili çok ciddi sıkıntı var, doğru ama bugün -7’nci ayda- Brent petrol fiyatının 65 dolarlardan 130 dolarlara dayandığı bir durumdayız.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – 2 katına çıktı.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bundan sadece biz şikâyet etmiyoruz; bütün Avrupa ülkelerinin, dünyanın doğal gaz ve petrolle ilgili şikâyeti var.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Biz de dünyayı yönetenlerden şikâyetçiyiz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onu artık halk takdir edecek Kadim ağabey.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Petrolcülerden şikâyetçi olacaksınız, petrolcülerden.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bununla ilgili büyük problemler var.

Aslında, ben sizden başka bir konu için destek isteyeceğim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Uzun vadeli sözleşme yapsaydın ne olurdu?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, öyle bir şey yok.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tahsin ağabey, bakın, dünyada kimyevi maddelerin... Tahsin ağabey, yok böyle bir şey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Var. Nasıl yok?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Dünyada fiyat garantili, hele 2’nci, 3’üncü yıllara sirayet edecek bir kimyasal madde üzerinde fiyat garantili kontrat yapamazsınız. Ancak, şunu yaparsınız...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Türkiye’nin doğal gazı sözleşmeli, yirmi beş yıldır o meyvesini yediniz, sonra uzatmadınız.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, bitirebilir miyim?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Avrupa yaptı, ne oldu?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onu yapamazsınız, sadece alım garantisi üzerinden sözleşme yapabilirsiniz. Bak, farklı şeyleri konuşuyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Karşılıklı konuşmuyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Fiyat garantisi üzerinden yapamazsınız ama alım garantisi üzerinden yaparsınız. Fiyatlar belli, Londra Borsasına göre, dünya ICIS raporlarına göre bunlar açıklanıyor, haftalık açıklanan raporlarla ya da spot piyasada açıklanan rakamlarla yapılıyor. Kimse bunu size vermez, böyle bir usul yok. Dünyada böyle bir ticaret yok Tahsin ağabey, böyle bir ticaret yok; onun için buradan çıkmanız lazım. Sadece ben beş yıl alım garantimi garanti altına alabilirim, on yıl alabilirim ama fiyatlar burada, dünyada -aksi bir anlaşma yoksa- ICIS raporlarına göredir fiyatların belirlenmesi. Kimyevi... Bu, altında da böyledir, bakırda da böyledir. Bunları iyi takip etmemiz lazım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bizim doğal gaz sözleşmesi nasıldı ya?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, alım garantisi var. Ben on yıl alacağım, sen de on yıl bana satacaksın; fiyatta garanti yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bin metreküp 220 dolardı ya.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, böyle bir garanti dünyada bulamazsınız. İletim maliyetini koyar yani ulaştırma... Yok böyle bir şey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yanımızda doğal gaz, yanımızda petrol kuyuları; biz merkezdeyiz ya.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hiç fark etmiyor ağabey, fiyat değişiyor çünkü.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Değişiyor da anlaş uzun vadede.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, hiçbir ülke... Uzun vadeli almak da sakıncalıdır, satmak da sakıncalıdır. Fiyatlar dip yaptığı zaman ben niye yüksek fiyatla alayım? Bu, çok değişken bir durum ağabey.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fuat Bey, siz konuşmanıza devam edin.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – “First” majör durumda bir spot alım var, bir “regular” alım var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, lütfen, karşılıklı konuşmuyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey “regular” alımda da günlük fiyata bakarsınız, haftalık fiyata bakarsınız.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Neyse, buranın tartışma konusu değil.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Oraya atıfta bulunduğunuz için ben bunu söyledim.

Aslında, konuşmamız gereken başka bir şey daha var, az önce arkadaşlar söylediler: Akaryakıt fiyat farkının artması sadece kullanıcıları değil, bu üretim yapan fabrikaların kullandığı enerjiden başlayıp tüketiciye kadar oluşturacağı lojistik sektöründeki etkilerini de konuşmamız lazım. En basitinden, bugün taşıma maliyetleri, lojistik maliyetleri haklı olarak ciddi derecede arttılar ama bu artışa bir şey daha yük getirdi arkadaşlar: Biz, Avrupa Birliği müktesebatına göre kamyon şoförlerindeki çalışma süresini sekiz artı bir saate indirdik. Bunun dışında bir kilometre ya da fazla çalışma süresi katettiğinde takograf üzerinden geriye doğru bir ay inceleyip ceza yazabiliyoruz, yazıyoruz zaten. Niye? Avrupa Birliği müktesebatına göre çalışma süresini kısıtladık. Şöyle bir örnek vereyim size: Ben Samsun’da ikamet ediyorum. Samsun’dan Ankara’ya gelen bir kamyon geçmiş dönemde takograf uygulaması olmadığında ayda 23-24 sefer gidip gelebiliyordu, altı gün dinleniyordu, gidiş gelişi de on üç on dört saat sürüyordu, on üç saatte gidip geliyordu ve geri kalan on saatini de yine dinlenmeye ayırıyordu. Şimdi bu teklif değişikliğiyle ayda 23-24 sefer yaptığı yerde 13-14 sefere düştü. Şoför maliyetini, arabanın amortisman maliyetini falan koyduğunda otomatikman bunun lojistik maliyetlerinin yüzde 50, yüzde 60 oranında artmasına ve bu da tüketicinin kullanmasına vesile oluyor. Şimdi desek ki: Biz bunu biraz daha iyileştirelim. 2023 senesine kadar forsmajör var, çalışma süresini on artı bir saate çıkaralım. Vallahi herhâlde en başta sizler itiraz edersiniz, çalışma barışının bozulduğu noktada itirazlar gelir. Bunların üzerinde de durmamız gerektiğini... Burada geçici bir süre tüketiciyi korumaya, lojistik maliyetlerinin düşmesi açısından buna da dikkatinizi çekmek istedim.

Hepinize teşekkür ediyorum, şimdiden teklifimiz hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fuat Bey, teşekkür ediyorum.

Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, yine kanun teklifini veren çok değerli İsmail Bilen Başkanım, Bakan Yardımcılarımız, bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tüketicinin korunması hakkındaki kanun teklifinden önce de birçok maddelerle tüketicinin hakları korunmaya çalışıldı ama bu en son yapılan düzenlemeyle -günün şartlarına uygun internettir, sosyal medyadır, diğer alım şekilleriyle- ve tabii ki aynı zamanda, yine inşaat ve buradaki sektördeki düzenlemelerle, devre mülk düzenlemeleriyle ne yapıyoruz? Burada tüketicinin haklarını korumaya çalışıyoruz.

Şimdi, burada tabii ki hepsi bir anda tamamlandı, dört dörtlük oldu anlamında bakmamak lazım, belki de eksikleri olabilir, bunları da tamamlamak bizim görevimiz, hepimizin görevi diye düşünüyorum. Bu anlamda çünkü tüketiciler mağdur oluyor gerçekten birçok alanda, özellikle e-ticaret yoluyla alışverişlerde bunu hep beraber görüyoruz çünkü a malını alırken adam b malını, c malını gönderiyor ve o da mağdur oluyor ve uzun süre bunun çözümlenmesiyle ilgili de sıkıntılar yaşanıyor. Bu ve benzeri birçok alanda inşallah bu yaptırımlarla, cezai müeyyidelerle bu da piyasamızı düzenlemiş olacak. Tabii, burada bunu yaparken hem tüketicinin hem de üreticinin haklarına iyi bakmak lazım; burada kötü niyetli tüketicilerden iyi niyetli üreticileri korumak gerektiğini düşünüyorum bu anlamda. Teklifi hazırlayan ve emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür ederim.

Bir de şuna değinmek istiyorum. Şimdi, burada, arkadaşlarda şöyle bir algı var: Sanki kanun teklifleri bakanlıklardan veya kurumlardan direkt buraya geliyor gibi. Aslında öyle değil yani ben de birçok kanun çalışmasında bulundum, komisyonlar var, gidiyoruz, orada kanun çalışmasında bir ay öncesinden, iki ay öncesinden bakanlıklardan arkadaşlar geliyor, bizim milletvekilleri ve tabii ki burada

diğer vekillerle beraber çalışma yapılıyor bir kere ve diğer kurumlardan da muhakkak ve muhakkak görüş alıyoruz, orada emin olun. Görüş almadan zaten yapamazsınız çünkü o zaman piyasanın nabzını alamazsınız, piyasanın ne istediğini bilemezsiniz ki o zaman nasıl kanun yapacaksınız. Eğer bunu yapmazsak o zaman biz haksız duruma düşmüş oluruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tüketici derneklerinden, federasyonlardan görüş aldınız mı?

ŞAHİN TİN (Denizli) - Var burada; bakın, tüketiciyi koruma dernekleri var burada. Ali Bey, var şuradaki maddelerde, hepsi var, bakın. Tüketiciyi Koruma Derneği, Türkiye Sigorta Birliği, Tüketici Hakları Derneği Devremülk ile Devre Tatil Yatırımcıları ve Pazarlamacıları Derneği, termal mağdurları bunlarla ilgili hepsinden görüş alındı. Ben şunu anlatmak istedim: Yanlış bir algı varsa veya bilmediğiniz bir konu; bunu açıklamak, bunu bilgilendirmek anlamında bu konuya değinmek istedim yani öyle bir gece önce geldi anlamında bir algı kesinlikle yok arkadaşlar. Benim de mesela bir kanun teklifim vardı, ihracatı geliştirmekle ilgili biliyorsunuz, bunun üzerinde tam üç ay çalışma yapıldı yani üç ay boyunca çalışma yapıldı, bakanlıklarla yapıldı; piyasadan, İhracatçılar Birliğinden görüş alındı, odalardan, sanayi odasından görüş alındı. O yüzden, buna ben kendim şahidim, öyle boşa harcanan bir şey yok.

Diğer bir konu da, değerli arkadaşlar...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bize niye söylemediniz Komisyon üyeleri olarak? Önceden biz de çalışırdık yani.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Şimdi size geliş konusunda bir şey demiyorum, ona Başkanımız cevap verdi zaten değerli arkadaşlar.

Şimdi, bir de şunu söylemek istiyorum: Şimdi, biliyorsunuz, iki yılı aşkındır süren pandemi kaynaklı, dünya hem ekonomik hem sosyal hem sağlık alanında bir kriz ve sıkıntı içerisinde ve biz de bunun içerisinde mücadele ediyoruz. Şimdi, bunun yanı sıra Avrupa'yı ve dünyayı belki saracak olan bir Rusya-Ukrayna savaşı var. İnşallah bu savaş bir an önce biter, masum insanlar ölmez ve bir an önce de barış sağlanır dileklerimizi iletme istiyorum. Ama bu savaşın getirmiş olduğu ekonomik bir kriz dünyayı sarmış durumda, özellikle enerji; petrol fiyatları, doğal gaz fiyatları...

Şimdi, burada arkadaşımız diyor ki: “Niye uzun süreli fiyat garantili sözleşme yapmıyorsunuz?” Avrupa Birliği otuz yıllık, yirmi yıllık sözleşme yaptı. Ama ne yaptı Rusya? Dedi ki: “Yüzde bin arttırdım şeyini.” Şimdi, elinde, her şey elinde. Yani ama alım garantisi ayrı bir şey, fiyat garantisi ayrı bir şey. Onun için bunu dile getirmek istedim. Petrol fiyatları...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Savaş on iki gündür var.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ama bu gerçek yalnız.

Şimdi, bakın, şunu söyleyeyim mesela, Cumhurbaşkanımız da açıkladı: Sosyal medyada bir ayçiçeği yağı krizi ortaya atıldı, herkes yüklendi, ondan sonra da bir kriz doğdu diye bunu herkes kullanmak istedi. Hem muhalefet olarak kullanıldı hem de halkımızdaki bu, karaborsacılar, stokçular bunu kullandı. Ben bunun yanlış olduğunu düşünüyorum. Yani siz aslında liberal ekonomideki... Serbest piyasa ekonomisini biz ne yapıyoruz? Çomak sokuyoruz yani zorluyoruz orada. Dönen dışlinin arasına burada ne yapıyorsunuz? Bir çekik koyuyorsunuz. Dolayısıyla...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kim koruyor o stokçuları?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ama her şeye de devlet müdahale ediyor. Bakın, aslında serbest piyasada bu şekilde, her şeye devletin müdahale etmesi gibi bir şey olmaması lazım; piyasanın kendi kendini düzenlemesi gerekiyor. Ama biz bunu artık aştık. Yani çünkü en son geldiğimiz noktada, dünyanın geldiği bu noktada, özellikle Türkiye’de ne yazık ki biz bunu algılayamıyoruz ve bunu zorluyoruz değerli arkadaşlar.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Liseli bir öğrenci bir “tweet” atıyor, onu takip ediyorsun; stokçuları da takip et.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, hatibin sözünü kesmeyelim lütfen.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ediyoruz, ediyoruz, hepsini ediyoruz da şimdi bakın, ben size şöyle söyleyeceğim Tahsin Bey: Ben bu dönemde her alanda ekonomik anlamda, sosyal anlamda, siyasi anlamda muhalefet ve iktidar olarak birlikte hareket edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani bugün savaşın ne zaman, nereye gideceği belli değil, ateşin nereye gideceği belli değil, rüzgârın ateşi nereye götüreceği belli değil bir kere. Bu anlamda baktığımızda bu birlikteliğin sağlanması lazım. İç dinamizmin, iç sosyal anlayışın, barışın, huzurun bence şey yapılması gerekiyor bu anlamda.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Katılıyorum ama sizin birliktelik anlayışınız şöyle -kusura bakma da- “Biz yapalım, siz de bizimkini destekleyin.” yani “Birlikte gidip, masaya koyup birlikte yapalım.” değil yani.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Niye ya? Beraber yiyoruz yemekleri ya.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani “Biz kararı verelim, siz bizi destekleyin.” O zaman birlik...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben görüşümü söyleyeyim de Ali Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Öyle birlik olmaz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Tamam, siz de söylersiniz.

Ben de diyorum ki efendim...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Boş ver, yasayı konuşalım Şahin Bey.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocama katılıyorum, yasayı konuşalım.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben diyorum ki bu anlamda, bu çıkan yasayla da inşallah hem piyasada düzenlemeler sağlanacak, haksız rekabetler önlenmiş olacak. Aslında, aynı zamanda tüketicinin hakkı korunurken haksız yere ucuz üretim yapıp da piyasaya sürenlerin de bir anlamda önü kesilmiş olacak yani üreticinin de hakkını savunmuş olacağız diyorum.

Emeği geçen bütün arkadaşlara çok teşekkür ederim. Ülkemize hayırlı olsun diyorum. Sağ olun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şahin Bey’e teşekkür ediyoruz.

Kadim Bey, söz hakkınızı veriyor musunuz?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Veriyorum, veriyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kadim Bey, o söz hakkınızı geri çekiyoruz o zaman.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Söz hakkım baki, sıramı veriyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani bir açıklık getirelim dedim.

Tamam Hocam, buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz, misafirlerimiz; şimdi, önce şeffaf olmak lazım. Ben “Tüketiciyi koruma yasasında değişiklik var.” deyince herhâlde TÜİK’in yapısını değiştiriyorlar, dedim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – “Tüketici” deyince TÜİK’i mi anlıyorsun?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Hayır, şimdi, 85 milyar tüketici değil mi? 85 milyona doğru bilgi vermek gerekmez mi yani enflasyon rakamları hakkında doğru bir bilgi vermek gerekmez mi? Büyüme rakamları hakkında bilgi vermek gerekmez mi? Yani banka faizleri bile normal; bu, faizlerden çok çok yukarıda. Gidin bakalım “Bana politika faizinden para verin.” deyin, bankalar size verecek mi? Yani yüzde 14’le kredi veriyorlar mı? Vermiyorlar. Demek ki tüketiciyi daha baştan korumuyoruz, genelde korumuyoruz. Enflasyon rakamları tüketiciyi korumuyor, açlık sınırı rakamları, yoksulluk sınırı rakamları emekli maaşının çok çok üzerinde yani bunlar şeffaf değil. Bizim öncelikle şeffaf olmamız gerekmez mi? Yani şimdi asgari ücret 4.250 lira oldu, biraz sevindik ama birkaç gün sürdü ya da çiğ süte zam yapıldı, 4 lira 70 kuruş oldu ama daha üretici bunun parasını almadan yeme zam geldi, ardından süt ve süt ürünlerine zam geldi. Şimdi, Şahin Bey diyor ki: “Yağ stokları birtakım...” Ya, arkadaşlar, Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği açıklama yapmış, bir sürü yağ firmasının ortaklaşa kurduğu bir dernek bu. “Bir buçuk aylık stokumuz kaldı.” demiş. Boşuna söylemiyorlar, Türkiye’deki üretim belli 1 milyon 700 bin tona çıktı, seviniyoruz, 200 bin ton arttı ama ihtiyacımız 3,5 milyon ton. Bu bizde yok, ithalat yapıyoruz. İthalatı nereden yapıyoruz? Ağırlıkla 2 ülkeden yapıyoruz, bu ülkeler de savaş hâlinde. Bakın, bugün ihracatlarını da durdurdular, bir sorun var. Şimdi, gemileri serbest bırakıyorlar, iyi, bırakınsınlar. Bu gemilerdeki ürünlerin ne kadar olduğunu hiç sordunuz mu? Ben sordum, Türkiye’nin bir aylık ihtiyacına yetecek. Hadi nisanı da geçtik, mayısın ortasına kadar idare ettik; sonra ne olacak? Yeni ürün ağustosta çıkıyor. Ağustosa kadar ürünümüz var mı? Yok. Bunu açıklıyor musunuz, bir tedbir alıyor musunuz? Bakan çıktı, konuştu “Tedbir aldık.” dedi. Ya, hangi tedbir? Yani gidip tarlaya “Üretici kardeşim, daha fazla ekin, size para veriyoruz, mazotu ucuzlatıyoruz, yemi ucuzlatıyoruz, gübreyi ucuzlatıyoruz.” diye bir tedbir var mı? Yok. Sadece bir proje hazırladılar. İki sene önce de Sayın Bakan Pakdemirli o zaman açıklamıştı “Tohumluğun yüzde 75’ini devlet verecek.” diye bir proje açıklanmıştı. Böyle projelerle olmuyor, somut destek paradır. Para verebiliyor musunuz, gübreyi ucuzlatabiliyor musunuz, ayçiçeği üreticisine destek verebiliyor musunuz? Somut proje budur.

Şimdi gelelim, nisan ile ağustos arası ne yapacağız? Arjantin ve Brezilya var çünkü onlar güney yarım kürede bugünlerde orada hasat var. Dua edelim ki hasat iyi olsun, oradan gemilerle bize gelsin. Yalnız şunu unutmayalım: Bakın, her gelen ürünü alacağız diye bir şey yok. Geçen sene 2 tane gemi geldi, birini ben durdurdum. Niye? Çünkü pestisit kalıntısı vardı. O gemi Türkiye’ye girmedi, başka ülkeye ürünü satmak zorunda kaldı. Üreticimizi de korumak zorundayız, tüketicilerimizi de korumak zorundayız. Yani bu yasa teklifi hazırlanırken hep güçlü olanlar korundu. Örnek veriyorum, naklen yayın yapan firma korunmadı mı? “Daha az ödeme yapacağım.” dedi. “Evet, tamam.” dediniz, kabul ettiniz. Sonra ne oldu? İhaleye de girmedi, bakın, TRT aldı maçları. İnşallah, TRT’den bütün maçlar ücretsiz bir şekilde vatandaşa verilir de hiç olmadı, kimse sıkıntı çekmeden tüketici bu şekilde korunur.

Çiftçiyi, esnafı hiç koruyor musunuz? Hayır, korumuyorsunuz. İşte, şoför esnafımız, özellikle ulaştırma ile uğraşan yani her gün taksicilik yapıp da evine akşam ekmek götürmekte olan insan mazot mu alsın, benzin mi alsın, hangi biriyle uğraşsın, yedek parça mı alsın? Yani bunlar korunmuyor.

Hileli gıdalar konusunda tüketiciyi hiç koruyabiliyor musunuz? Yani piyasalarda “zeytinyağı” diye içine kanola yağı katıyorlar, “kaşar” diye içine nişasta katıyorlar. Bunlar konusunda sıkı bir denetim var mı? Yok. Çünkü yapacak elemanları atamıyorsunuz ki. Gıda mühendisleri çalışmıyor, Tarım Bakanlığı

bu elemanların atamasını yapmıyor. Yani kısacası, istatistikler tüketicileri korumuyor. Şimdi, deseniz ki: “Her şey şeffaf olacak, bu Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’unda bir yasa değişikliği yapıyoruz, her şeyi şeffaf bir şekilde açıklayacağız.” O zaman tamam, teşekkür ederiz

Yani gerçek enflasyon nedir? Ya, şimdi, TÜİK verilerine göre enflasyon yüzde 56 ama enflasyon grubuna göre yüzde 115. Şimdi, hangisine inanmamız lazım? Tabii ki biri gerçek rakamları söylüyor çünkü onlar da her ay takip ediyorlar. Yani biz tüketiciyi bu şekilde koruyabiliriz. Bir de var olan kurumları da eleştirmeden yani Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği madem bir açıklama yaptıysa bunun üzerine gidelim “Ne yapmamız lazım?” diyelim. Vatandaşa “Tedbir aldık.” demekle bu işler olmuyor, tedbiri göstermek lazım.

Ayçiçeği konusuna geri dönüyorum; eğer birdenbire 1 litre yağ 7-8 liradan 28-30 liralara, şimdi 40-45 liralara çıktıysa bunun önleminin hemen alınması gerekirdi. Üreticiye “Git kardeşim, sen bunun üretimini yap, ben sana tohum desteğini, mazot desteğini, gübre desteğini arttırıyorum.” demeniz lazımdı çünkü savaşın ne kadar süreceğini de bilmiyoruz; ya daha uzun sürerse ya Ukrayna’dan Rusya’dan gemiler gelmezse? Yani bunların hepsini düşünmemiz gerekiyor. TÜİK’i daha şeffaf hâle getirmemiz gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ben de teşekkür ediyorum.

Kadim Bey, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Tabii, AK PARTİ’nin iktidara geldiğinde çıkardığı ilk kanun Tüketici Haklarını Koruma Kanunu’ydu. Bu teklifle -2013 yılında yapılan son düzenlemelerle- kanunda eksik olan bazı noktalar tüketici lehine de değiştiriliyor.

Değerli arkadaşlar, bu kanunu yaparken -az önce arkadaşlarımız da şey yaptılar- tabii, çok kıymetli derneklere metin gönderilmiş; Türkiye Sigorta Birliği ve Tüketici Örgütleri Federasyonu, Tüketiciyi Koruma Derneği, Tüketiciyi Koruma ve Dayanışma Birliği Derneği, Tüketici Hakları Derneği, Devremülk ile Devre Tatil Yatırımcıları ve Pazarlamacıları Derneği, Termal Mağdurları Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği, Devremülkzedeler Dayanışma Derneğine. Tabii, bize bu iş bir günde gelince, takdir edersiniz, o dertlerini, yaşadıklarını yüce Mecliste anlatacak insanların, kurumların, sivil toplum örgütlerinin, meslek odalarının yine bize doğru bir yasama faaliyeti sırasında katkıları olmuyor. Bilmiyorum, şu anda, adını az önce okuduğum kurum ve kuruluşlardan kimler var, kaç tanesi burada?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Buradalar.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Evet, yani bir bölümü burada.

Keşke bu yasayı çıkarmadan, böyle sayısal çoğunluğa dayalı bir yasama yapmaktan öte -aynı geminin yolcularıyız, sık sık da tekrar ediyorsunuz- bunları yaşayan insanların yaşadıkları olumsuzlukları ve -nasıl bir düzenleme yapılırsa- bu mağduriyetleri giderecek, iş insanlarını da mazlum insanlardan para kazanarak durumdan, vaziyetten nemalananları da bir dakika durup düşünmeye sevk edecek bir yasamayı ortak bir anlayışla yapabiliriz. Yani “Katkı sunun, bizim söylediğimizi kabul edin, bir yasa çıkaralım.” Öyle denildiği zaman da bu yasalar güzel olmuyor arkadaşlar. Bakın, geçen hafta da benzer bir yasayı çıkardık; bir bölümüne yeni önergeleriyle ilave yapmak isteyen arkadaşlar o kadar masumdular ki “Gerekece altta yazıyor.” deyip açıklamaktan imtina ettiler. Burada da benzeri şeyler

var. Bizim Grup Başkanımız da diğer arkadaşlarımızın tamamı da tüm siyasi partiler de katkı sunmak istiyor ama bu katkısını sunarken beklediğimiz, mutlak ama mutlak kıymetli görüşlerin önemsenmesi. Yani bu noktada, kanundaki, teklifteki bir değişikliğe ortak bir imza atalım ya da bizim dediğimiz doğrusya gelin, buna siz imza atın, ya da “Arkadaşlar, şu sivil toplum örgütünün temsilcisi birazdan görüş beyan edecek.” dindikten sonra o temsilci de “13’üncü maddede böyle bir değişiklikle önemli bir sorun çözülüyor.” diyor ise buna itibar edip hep birlikte bir imza atalım. Yani bir şeylerin ilklerini başarmanın zamanı geldi geçti. Sanki ülkemiz seferberlik hâlinde gibi. Aziz millet de Parlamentodan doğru hamleler bekliyor.

Tabii, kredi ve konut finansmanında sigorta yapılırken ortaya çıkan sorunlar var. Temsilcileri burada mı bilmiyorum. Hakem heyetinin yetkilerini artırıyoruz. Yöntem olarak da ne yazık ki Türkiye Büyük Millet Meclisi geleneklerine uygun olmayan biçimde şahsımıza sunuldu, grubumuza ve tüm siyasi partilere. Tüketiciyi koruma derneklerinin, tüketiciyi koruma vakıflarının görüşlerini önemsemeden yol yürümeye devam edersek yine aksaklıklar olacak; diliyorum, Mecliste belki bir bölümünü düzeltebiliriz. Bu derneklerin bazı temsilcileriyle şahsımızın ve ekibimizin görüşmeleri oldu ama hepsi -kısa sürede- oldubittiyile yine dertlerine sağlıklı çözümün olmayacağını belirttiler. Tüketicinin borçla, pahalılıkla mücadele ettiği bir süreçte, tüketici temsilcilerinin görüş ve katkıları, doğru yasa oluşturma açısından da kıymetlidir.

Türkiye’nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Tüketici Hakları Evrensel Bildirgesi’ne göre 9 tane temel ve evrensel tüketici hakkı mevcuttur:

1) Temel ihtiyaçların karşılanması hakkı: Her tüketici barınma, haberleşme, ulaşım gibi en temel ihtiyaçlarının karşılanmasını talep etme hakkına sahiptir.

3) Sağlıklı bir çevrede yaşam hakkı: Sağlık koşullarına uygun bir çevrenin oluşumu için doğal kaynakların verimli kullanılması gerekmektedir.

Tüm bu haklara baktığımızda, tüketicinin evrensel haklarına sahip olmadığını hep birlikte görmekteyiz. Tüketiciyi korumak öncelikle güvenli bir ekonomik sistemden geçer. Ülkemizde bu konuda zafiyet var mı? Hepinizin de bildiği gibi, var. Tüketicilerin yüzde 90’ından fazlası günümüzde aç ve yoksul; 76,2 milyondan fazla tüketici aç ve yoksul. Tüketicilerin yüzde 30’undan fazlası aç. Yine tüketicilerin yüzde 60’ından fazlası yoksul. Yine 25,4 milyondan fazla tüketici sıkıntılı ve yaşamını sürdürüyor. 50,8 milyondan fazla tüketici de ne acı ki yirmi yıl sonra ülkemizde yoksul durumda. Tüketicilerin satın alma gücü yerlere düştü. Son bir yılda meyve fiyatları yüzde 150, sebze fiyatları da yüzde 240 arttı. İğneden ipliğe, elektriğe, doğal gaza, akaryakıtta yapılan yüksek zamlar her şeyi yaşamda etkilemekte.

3) Sağlık ve güvenlik hakkı satışı sunulmuş olan her türlü mal ya da hizmetin kullanıcının yaşamına ve sağlığına zarar vermeyecek duruma getirmekle devlet yükümlüdür ve mükelleftir.

4) Bilgi edinme hakkı: Tüketicinin mal ya da hizmet alırken gerekli bilgilere ulaşımının sağlanması ve yanıltıcı reklam ya da etiketten korunması gerekmektedir.

5) Eğitim hakkı: Tüketicinin haklarını koruyabilmesi için eğitim kurumlarında bu konuda müfredata “eğitim” bölümünün de girmesi gerekmektedir.

6) Zararların giderilmesi hakkı: Satın alınan mal ya da hizmetten kaynaklı tüketicinin uğradığı zarar giderilmeli, alınan mal ya da hizmet yeniden tüketiciye sağlıklı bir şekilde ulaştırılmalıdır.

7) Ekonomik çıkarların korunması hakkı: Tüketiciye ürün kıyaslaması yapacak kadar mal ve hizmetin en uygun fiyatlarda sunulması, satış sonrası ise her türlü teknik desteğin tüketiciye ulaştırılması gerekmektedir.

8) Seçme hakkı: Uygun kalite ve fiyatlarda mal ya da hizmetlerin tüketiciye sunulmasını ve tüketicilerin bu ürün ya da hizmete istedikleri zaman ulaşabilmesini devlet sağlamakla yükümlüdür.

9) Temsil edilme, örgütlenme, sesini duyurabilme hakkı: Tüketicilerin bu haklarını koruyabilmesi ve mağduriyetlerini giderebilmesi adına ekonomik ve siyasal politikaların dikkate alınması gerekmektedir.

Çalışanlara verilen zamlar, daha ilk aylarda eridi. 50,8 milyon kişi yoksulluk sınırının altında ve 25,4 milyon kişi de açlık sınırının altında yaşamaktadır. Halkın neredeyse yüzde 90'ı yoksulluk sınırının altında bulunurken bunu dikkate almamak, Parlamento için bir aciziyet, iktidar için de ülkeyi getirdiği vahim bir noktadır.

Elektrikteki zamlar, gıda üretiminde ve tarımsal ürünlerde ithal girdilerin artışına neden olmaktadır. Gübre, tarım ilacı, akaryakıt, mazot ve yem gibi bu 4 temel kalem, tarım ürünlerinin fiyatlarını artırmakta ve bu da tüketiciye yansımaktadır.

Çiftçiden tüketiciye son noktaya kadar, araçlar nedeniyle tarımsal ürünlerin 5 kat arttığını hepimiz bilmekteyiz. İnsanlar, sebze ve meyve yiyemez oldu. Tüketicilerin satın alma gücü son derece düştü, zamlar eridi. Böyle bir durumda asgari ücret yüzde 50 arttı; emekli ve çalışanların maaşları da yüzde 30 civarında arttı; bu zamlar, daha ocak ayında maalesef uçtu. Cumhuriyet tarihinin en pahalı dönemini iktidarınız yaşatmaktadır. Tüketicilerin satın alma gücü son derece düşmüş; herkesin zihni karışık, yüzü tebensümden uzak, âdeta evine gitmek istememektedir. Açlık ve yoksulluk da hepinizin bildiği gibi, patladı. Ocaktan bu yana fiyatların yüzde 18 arttığını ifade eden Sayın Bakan Dönmez, daha da artma tehlikesinin olduğuna işaret etti. Tüketicilerin aleyhinde olan bu ekonomik politika ve ekonomik kriz devam ettikçe açlık ve yoksulluk da artmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli iktidar partisi ve onun ortağı milletvekillerimiz; biz geriye doğru baktığımızda, ülkemizde yirmi yıllık, tek başına, bu aziz milletten neyi isterse alan iktidarın yaşattığı olumsuzlukları sıraladığımız zaman insanların boyunu geçiyor. Parlamentonun da buna katkı sunmayışının temel nedeni -işte, karşılıklı oturuyoruz, gayet de makul konuşuyoruz ama- muhalefetin değerli önerilerini dikkate almamaktan, bu ülkede sorunların bileşeni olan sivil toplum örgütlerini önemsemekten kaynaklanmaktadır. Sık sık söylüyoruz, başında da söyledim: Aynı geminin yolcularıyız; başka Türkiye Cumhuriyeti de yok, başka ülkemiz de yok. Öyleyse, arkadaşlar, ülkemiz zor günler geçiriyor; lütfen, bugün milat olsun, bundan sonra muhalefetin vereceği katkıları önemseyin. Belki Genel Kurul düzeyinde, sivil toplum örgütleriyle bire bir yapacağımız çalışma ve görüşmelerdeki birtakım önerileri de taşıyacağız; bunları dikkate alarak, yaşananlardan da iktidarın ders alarak bunları gündeme alıp değerlendirmesini istiyoruz.

Meclisten sonra uygulanacak bu yasa teklifinin ülkemizde yaşayan insanların sorunlarını azaltmasını, Parlamentonun var olan saygınlığına da saygınlık katmasını diliyorum, hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kadim Bey, çok teşekkür ederiz.

Son konuşmacımız Tacettin Bey.

Buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, ne yazık ki bazı şeyler, çıkarılan kanun ya da yönetmelikler, uygulamalar kâğıt üstündekiyle aynı olmuyor. Yani bunun basit bir örneğini -hem biraz dinlenmiş olursunuz- başıma gelen bir olayı paylaşayım: Kırk beş gün önce 80'li yaşlarda zor yürüyen annemle ilgili bir olay yaşadım, çok da korkuttu beni. Akşamüstü çamaşır makinesine çamaşırlarını atmış kadıncağız; bir saat sonra bir duman, bir yangın; çamaşır makinesi alev almış; ilginç bir şey. Bir çocuk aradı beni telefonla, "Ben

İtfaiye Eri Hasan. Ağabey, senin resmini gördüm duvarda; geldik evi söndürmeye, duvarda resmin var.” dedi. “Nereden tanıyorsunuz?” dedim. “Annenizmiş, sonra öğrendim.” dedi. Tabii, korktum, hemen döndüm arabayla doğru validenin evine; yalnız yaşıyor kadın çünkü. Bir anda eve girdim; her taraf duman, tavanlar mavanlar. Yani, aklıma hemen şu geldi: 82 yaşında zor yürüyen bir kadın orada makineyi eğer yatarken kullansaydı, yatmış olsaydı -çamaşır makinesinden çıkan dumanla, yangınla-muhtemelen ben cesediyle karşılaşacaktım sabahleyin.

Tabii, çok üzuldüm. Yani ben de kırk altı senelik sanayiciyim, bir iş adamıyım; insanın annesinin başına böyle bir şey, yaşamda... Çok da ciddi bir marka, Türkiye’de tanınan bir marka. Arkadaşlar, abartısız söylüyorum: Tam beş hafta WhatsApp grubundan -WhatsApp grubundan bir şikâyet hattı kurmuş kurum- şikâyet yazıyorum “Böyle bir olay oldu; şu oldu, bu oldu.” diye. Yazdım, yazdım, yazdım ama ne yazık ki şuna kanaat getirdim... Tabii, bunu yaparken kendi kimliğimi de sakladım, onu söyleyeyim yani milletvekili olduğumu ifade etmedim, “Bir vatandaş acaba ne yaşıyor?” diye onu görmek istedim işin doğrusu.

Sonuç: İtfaiye raporuna göre çamaşır makinesi yanmış, yangın oradan çıkmış, elektrik tesisatından falan değil; bu ürünü değiştirmediler, bir. İki: Ev duman içinde kaldığı için komple boya yaptım, dünya masraf ettim. Üç: WhatsApp’tan beş hafta boyunca şikâyete her seferinde farklı bir muhatap çıktığı için her seferinde adımlı, soyadımı, telefonumu istedi; her seferinde yazdım, sınırlarım bozuldu; neredeyse tedaviye gidecektim, sinir sistemim altüst oldu. Verdim parayı, yeni bir makine aldım, götürdüm. Bu arada, makinenin yaşı: Üç yıllık bir makine, çok eski bir makine değil yani, üç yıl önce satın alınmış bir makine.

Yani, neyi söylemeye çalışıyorum: Biz gerçekten tüketici haklarını koruyacaksak... Bir kere bazıları, şunu alışkanlık hâline getirmişler -arkadaşlar, bu bahsettiğim büyük bir holding aynı zamanda- yani bu şikâyet konusunda müşteriye pes ettirin, aramaktan bıksın, usansın, yakamızdan düşsün diye yöntemler bulmuşlar. Mesela bu WhatsApp şikâyet hattı böyle bir hat. Yaşadıklarına inanmadım ve son arayan kişiye de dedim ki: Ya, kardeş, istediğim şey şuydu: Gel bu makineyi al, bu yangın bu makineden çıktıysa, üretiminde hangi parçadan olduğunu bul, dolayısıyla başka insanların canı yanmasın. İnsanlar ölebilir, gınahtır, yazıktır. Benim bir şey istediğim falan yok, makineyi al götür. Bu lafı ettikten beş hafta sonra gelip makineyi aldılar. Şimdi, bu yaşanmış bir olay, kapatıyorum hemen.

Sevgili arkadaşlar, kanun teklifinin geneliyle ilgili toplum adına, tüketici adına atılan her olumlu adıma biz parti olarak varız, hiçbir itirazımız yok, bu maddelerin de toplum yararına olması için elimizden gelen katkıyı vermek istiyoruz. Yalnız 6’ncı maddeyle ilgili -yani ileride tekrar maddelerde söz almayayım diye söylüyorum bunu, hakkımı kullanıp kapatmak istiyorum konuşmayı- otuz altı aydan kırk sekiz aya çıkardığımız meselede size bir sorum olacak. Ben kiracıyım, bir ev alacağım, gittim müteahhitle anlaşma yaptım. Müteahhit bana “Evi yirmi dört ayda teslim edeceğini...” söyledi ona göre de gittim bankadan kredi aldım. O anda kiracı olduğum için hem kiramı ödüyorum hem de müteahhite taksitlerimi ödüyorum. Müteahhit, bana iki yılda teslim etmedi. Ben hesabımı ona göre yapmıştım, yirmi dört ay sonra kiradan kurtulacaktım, ona göre hesap yapmıştım, oysa kiradan kurtulamadım hem kirayı hem de taksitleri öder hâle geldim. Dolayısıyla, bu sürenin uzatılması, o kişiyi kesinlikle mağdur eden bir statüdür. Kaldı ki hasbelkader ben de inşaat sektörünün...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Anlaşmamız geçerli, sözleşme geçerli, orada bir değişiklik yok.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hayır, anlamadım, nesi geçerli sözleşmenin? Bana teslim etmedi, yirmi dört ayda etmedi. Sözleşme geçerli olsa ne olur olmasa ne olur? 70 bin lira ceza koymuşsun öyle mi? Bir şey soracağım, sizin aldığınız konut, 5 milyon liralık konut o kadar taksitle para ödüyörsünüz, benim aldığım 1 milyon lira, ikisi de 70 bin lira?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bu daire başına, sizin...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hayır, daire de 5 milyon, 1 milyon olabilir, farklı farklı fiyatlarda olabilir.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bu ceza standart ancak şöyle söyleyeyim: Borçlar Kanunu...

Dinler misiniz!

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Dinliyorum efendim.

Aslında size sormadım. Ben hepsini sorayım, siz isterseniz, sonra cevap verin.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Not alalım lütfen.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani burada bu 70 bin lira mantığı... 1 milyonluk daireye de aynı para, 5 milyonluk daireye de aynı para olması bana mantıksız geliyor, bu bir. “Ne olabilir peki?” diyebilirsiniz. Şu olabilir: Yıllık ödediğiniz taksit tutarı kadar olabilir ya da aylık tutarın 12 katı olabilir. Dolayısıyla, o zaman ben bankadan aldığım kredide hem kirayı hem de bankanın taksitlerini ödüyör olacağım ya, iki yılda da bana teslim etmedi hem kirayı hem de onu vereceğime göre o zaman hiç olmazsa kiram kadar bir parayı muafiyete sokmam lazım ki benim mağduriyetim giderilsin. Bu rakam, bugün itibarıyla her yıl yenilense bile 70 bin liraya fiks tutmak, bir adaletsizlik içerir. 5 milyonluk daireye sahip olan da farklıdır, 1 milyonluk daireye sahip olan da farklıdır diye düşünüyorum.

Bir de şunu anlamıyorum, inşaat sektörünün içinde olduğum için biliyorum arkadaşlar: Bugün, en ağır müteahhit çalışmasıyla artık on iki ayda bir daire, 10 katlı bir apartman dikiliyor. Teknoloji, hazır beton, demir sistemleri vesaire inanılmaz hızlandı, inanılmaz süratlendi. Yani paranız varsa, beklemiyorsanız, kooperatif değilseniz, üyelere toplayacağınız parayla inşaatı yürütmüyorsanız, inşaatın sermayesi cebinizdeyse bir yılda yaparsınız. Kaldı ki en çok para kazanan müteahhit de en hızlı yapan müteahhittir. Neden? Daha proje aşamasında maliyetlerinizi yaparsınız, demir 8 liradır, inşaatı girdiğinizde demir 12 liraya çıkar Türkiye gibi enflasyonu yüksek yerlerde. Yani geciktirmek aslında müteahhitin işine gelmez ancak burada sizden toplu bir para aldıysa, büyük boyutlu bir proje yapıyorsa, 40 konut, 100 konut, 200 konutlu bir proje yapıyorsa, peşin de para aldıysa, müteahhit bu parayı çevireyim, para kazanayım anlayışındaysa işte, bu, ona yarar, otuz altı ayı kırk sekiz aya çıkarmanız ona yarar. Yani oradaki, daire sahibi olmak için parayı ödeyenlerin parasını daha fazla kullanır, geciktirmesi de adamın işine gelir. Müteahhit geciktirir, niye erken yapsın ki? Sonuçta orada fikslemiş, parayı da kullanıyor. Yani burada bana göre adaletsiz olan bir şey var, bunu düzeltmemiz lazım diye düşünüyorum. Bugünkü teknolojiyle artık böyle dört yılda biten inşaat falan yok, kimse kusura bakmasın. En hızlısı şakır şakır götürüyor yani altı ayda bitirenleri de biliyorum -onu söyleyemiyorum, onlar çok süratli- ama bir yılda falan çok rahat bitiyor; bu bir öneridir.

Bu anlamda Sayın Genel Müdür bu taksitten önce bana vereceği cevapta ilk şikâyetimi kime yapmalıyım, onu bana söylerse bu çamaşır makinesiyle ilgili. Neresi, hangi masa, kim muhatabım olmalı benim? Derneklere mi müracaat etmeliyim yoksa size mi müracaat etmeliyim yoksa direkt dava mı açmalıyım?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, tüketici derneklerimizden söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

Kendinizi takdim ederseniz memnun olurum.

TÜKETİCİ KONFEDERASYONU ANKARA TEMSİLCİSİ MEHMET ALTIPARMAK - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; biz bu kanunla ilgili çalışmayı ilk öğrendiğimizde Genel Müdürlüğümüze konfederasyonumuzun 13 maddelik bir yazısını gönderdik ve Sayın Genel Müdürümüz de bunları da dikkate alarak şey yapmış ancak 6 maddelik şeyin de bu kanunda yer almasını istediğimiz için şu an buradayız. Daha önce Ankara Milletvekilimiz Ayhan Altıntaş'la görüştiğimizde de 2 tanesini önerge olarak şimdi vereceğini söylediği için yani onları açıklamama gerek yok. Ancak iş yeri dışında kurulan sözleşmelere ilişkin satışlarda paket üzerinde ürünü teslim eden kargo şirketi veya kurye unvanı, adresi yer aldığı ayıplı bir mal karşısında tüketici hak arama sürecinde önemli kayıplara uğramaktadır. Yani içinde ne gönderildiği belli olmayan bir şeyi en azından kargoyla bunu teslim alırken, tüketiciye gönderirken bunu kontrol ettiği takdirde veyahut da firmanın taahhüdü içinde olduğu takdirde tüketici hakkını koruyabilmektedir ya değilse sorumlu bulunamamaktadır.

İkinci tespitimiz 6502 sayılı Kanun'un 47'nci maddesiyle ilgili yönetmeliğe "paket üzerinde sadece taşıyıcı firma bilgisinin yer alması, söz konusu olan bu ve buna benzer durumlarda kargo şirketlerini sorumlu tutacağına dair" hükmün konulması tüketici açısından faydalı olacaktır.

6502 sayılı Kanun'un 51'inci maddesine bağlı olarak düzenlenen devre mülklerle ilgili şeyi zaten Sayın Vekilimiz Ayhan Bey o konuda bir önerge verdi. Ayrıyeten tüketici örgütleri üst kuruluşlarının kapasitesinin artırılması ve projelerinin desteklenmesine yönelik bir düzenleme yapılmasına da ihtiyaç vardır. Tüketici Federasyon Başkanımız Turan Bey de burada, biz bunları yaparken gönüllü bir şekilde yapıyoruz, herhangi bir beklentimiz de yok. Ancak mahkemelere falan gidildiğinde -Ayhan Bey'in de önerge verdiği- tüketici mahkemesine gittiğinde harç yok ancak idari mahkemelerine gittiğinde harç var, tüketici konusunda yapılan bir müracaatta harç alınmamasıyla ilgili önergemiz var.

Reklam kurullarına da şu anda tüketici dernekleri üst kuruluşları olarak 1 kişi katılıyor, buna da 2 kişi katılarak sorunların daha kısa ve daha düzgün bir şekilde çözüleceğini düşünüyoruz.

Bizi dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler.

Bir başka tüketici örgütü...

Buyurun, takdim edin kendinizi.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR - Sayın Başkanım, sayın vekillerim, çeşitli kuruluşların sayın temsilcileri; hepinizi şahsım ve tüketici federasyonları adına selamlıyorum.

Efendim, burada bana görev verdi 4 federasyon. Tüketici Dernekleri Federasyonu, Tüketici Birliği Federasyonu, Tüketici ve Çevre Hakları Federasyonu ve Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Federasyonu. Bu federasyonlar bugün saat on bire doğru duydu ve alelacele bana haber verdiler Ankara'da olduğum için ve hemen ben de buraya geldim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İyi, hoş geldiniz.

Buyurun, dinliyoruz.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR –Evet, şimdi, bu yasa, Tüketicinin Korunması Hakkında Yasa değişikliğine ilişkin bu yılın ocak ayına doğru işte Bakanlığımızdan duyduk "Böyle bir değişiklik yapacağız." diye. Bizim federasyonlarımız da dedi ki: "Biz de hani değişikliği görelim ve bugüne kadar olduğu gibi görüş belirtelim." diye. "Tamam, biz hazırlığımızı tamamlayalım, taslağı size göndeririz ve görüşlerinizi alırız." dendi ancak taslak gönderilmedi, görüş alınmadı ve taslağa akşam, gece ulaştık. Bu 4 federasyon ve bileşenler olarak

taslağa gece ulaştık dolayısıyla taslak hakkında tüketicilerin temsil edilme gereğince görüşlerimizi... Ha, birtakım maddeler hakkında ufak tefek görüşlerimiz var ama Değerli Başkanım, şimdi, biz bugüne kadar eksikleriyle, aksaklıklarıyla bu hariç özellikle Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde birkaç ay önce bize, tüketici örgütlerine taslak gönderiliyordu ve biz tüketici örgütleri olarak görüşlerimizi toparlayıp, olgunlaştırıp, birleştirip gönderiyorduk Bakanlığımıza. Bakanlığımız da o görüşlerimizi dikkate alıp buraya gönderiyordu ancak böyle bir şey olmadı.

Şimdi, efendim, hemen şunu belirteyim: Türkiye'nin de imza atmış olduğu Evrensel Tüketici Hakları Bildirgesi kapsamında tüketicinin kendileriyle ilgili kanunların düzenlenmesinde temsil edilme hakkı var. Bugüne kadar kısmen yani birtakım eksikleriyle aksaklıklarıyla yerine getirildi ama bu durumda biraz önce belirttiğim şekilde taslağa ancak gece ulaştık ve bu bizi son derece üzdü. E, şimdi, kanunumuz Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun; nasıl oldu, nasıl olur yani bu kanun nasıl işler? Şimdi, hem bizimle ilgili hem görüşlerimiz alınmadı dolayısıyla yani bu büyük bir çelişki. Sayın Başkanım, sayın vekillerim; bizim dileğimiz, 4 federasyonun dileği, bunu bir hafta sonra, bu madde görüşmelerine bir hafta sonra geçelim ve hiç olmazsa federasyon olarak -federasyon olarak 4 federasyon, tabii başka federasyonlarımız da var- görüşlerimizi hazırlayıp ortak görüşümüzü size efendim, sunalım ki hiç olmazsa sizler de hani... Bu konuda mutlu olmalı sizler, vekillerimiz. Yani tüketici örgütlerinin görüşleri yansıdı denebilsin. Eksik de olsa yansıdı çünkü daha önce yansımaya gerektiği hâlde yansımada. Sayın Başkanım, bunu sizden 4 federasyon adına diliyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Şahin Bey de öyle düşünüyor.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben art niyetli buluyorum bu konuşmayı, doğru bulmuyorum. Geçen sefer de kavga etmiştik bununla zaten.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Niye kavga ettiğin belli oluyor zaten.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun, kendinizi takdim edin, kısaca sizden de görüşünüzü alalım.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ben, 1991'den beri Türkiye Tüketicileri Koruma ve Eğitim Vakfı adlı bir vakfı yönetiyorum. Otuz yıldır işim tüketicileri eğitmek ve şikâyetlerinin çözümüne yardımcı olmak. Bu konuda kafam kelleşti, daha önceki fotoğrafımı gösterebilirim.

Bugün, öğle sularında Tokat Milletvekili Kadim Bey'in danışmanı beni aradı, dedi ki: "Bir kanun teklifi var, bugün komisyon var. Hemen size bir bilgi gönderiyoruz. Bununla ilgili görüşünüzü istiyoruz." diye. Ben de şaşırđım, ben de bekliyorum biraz önce Başkanın söylediği gibi, genel müdürlükten ya da komisyondan bir bilgi bekliyorum. Her zaman geliyoruz, daha önce de geldik bu Komisyona. Şimdi, aldım bilgileri ama biz Şehit Adem Yavuz Sokak'tayız, Ankara'nın merkezindeyiz, en merkezi sokağındayız ve özellikle üç dört aydır çok yoğun tüketici şikâyeti alıyorum. Ben tabii, 1 ofisimize gelen, 1 de arayan tüketiciyle konuşmak zorunda kaldım. Kadim Bey'in danışmanı aradı "Bayram Bey, biz sizden görüş istiyoruz." diye, dedim ki vallahı sorun bu. Yaklaşık yirmi dakika önce aradınız beni, ben bu yirmi dakika içerisinde 2 tüketiciyle muhatap olmak zorunda kaldım. Yani izin verirken daha şimdi görüp size bilgi vereceğim dedim ve birazcık süre kazandım. Bu arada Mustafa Şahin Bey'i yani yardımcınızı -daha önceki Beyhan Hanım'ın bende bir numarası vardı- aradım ve buradayız. Benim de...

Şimdi, sayın milletvekilleri, biz bu işin emekçisiyiz. Tüketicinin korunmasının daha kanunlar çıkmadan önce... Kanun 95'te çıktı, biz 91'de kurulduk, 91 Ocak. 90 sonbaharı yani dolayısıyla...

Tamamlamak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Lütfen, lütfen.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ben de bir sivil toplum temsilcisi olarak biraz zamana ihtiyacımız var. Bizim tecrübelerimizi de bir kâğıda dökelim bu teklife göre. Tabii ki bu teklif, kanunun uygulanmasında gördüğümüz sıkıntıları çözmeye yönelik iyi niyetli bir çalışma, haberimiz var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şüphesiz, şüphesiz.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ama inanın, işte biraz önce arz ettim, şahidim de... Beyefendiyi tanımıyorum daha, Tokat Milletvekilimizi, şimdi burada görüyorum; benim dayıma benziyor, rahmetli oldu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ben teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Siz de mi söz alacaksınız?

Başka var mı söz almak isteyen?

Buyurun.

AV. ALİ SARIGÜL – Sayın Başkan, sayın yasama organı üyeleri; ben Devre Mülk ile Devre Tatil Yatırımcıları ve Pazarlamacıları Derneği adına bir iki hususta görüş açıklamak istiyorum.

Şimdi, en başta bir hususu sayın yasama organı üyelerine arz etmek istiyorum. Bu sektörin bu kısmında, “devre mülk, devre tatil” kısmında, sorunun temel çözümünde sorunu yaratan varlığı ortadan kaldırmanız gerektiği kanaatindeyiz. Devre mülke ilişkin olarak Kat Mülkiyeti Kanunu’nda bir düzenleme 57’nci maddede yapılmış ancak bu 57’nci madde sadece meskenlerde tesis edileceğini hüküm altına almıştır. Oysa bu yapılmış bulunan devre mülke ilişkin işlemlerin büyük kısmı ticari mahiyettedir, turizm amaçlıdır ve Sağlık Bakanlığı hizmetlerini ifa etmektedir. Bu durum karşısında öncelikle bu hakkın Kat Mülkiyeti Kanunu’nda nasıl düzenleneceğinin çözülmesi gerekiyor. Kesin olan bir şey var, bu yasa düzenlemesinin dibacesinde, açıklamalarında temin edicilerin haktan yani çalıtı dolanarak tüketiciyi mağdur ettikleri... Hayır, şunu söylemek gerekir: Eğer bu hak kanunda devre mülk olarak düzenlenebiliyorsa teslim edilen hak paylı mülkiyet olmayacaktır, bizzat devre mülkün kendisi olacaktır. Biz, hakkı doğuran ana yasayı düzenlemeksizin hakkın ihlalinin nasıl ortadan kaldırılacağını konuşuyoruz. Lütfen, sayın yasa koyucular, Kat Mülkiyeti Kanunu’nun 57’nci hükmünü tadil ediniz, burada kat mülkiyetine ilişkin düzenleme ticari ve otel işletmeciliği ve turizm işletmeciliği olarak girsin, devre mülk satıcıları da bu konuda paylı mülkiyet yapıp satmasınlar, doğrudan devre mülk satsınlar ve tüketicinin mağduriyeti bu şekilde engellenmiş olur düşüncesindeyiz.

Bir husus daha müsaade ederseniz arz edeyim efendim. “Bu şekildeki -8’inci maddede- paylı mülkiyeti satan devre mülk ve devre tatilcilerin üç yıl süreyle hapsi...” Yanlış bilmiyorsam sayın yasa koyucular, özel hukuk hükümleri itibarıyla sadece haklar ve borçlar doğuran sözleşmelerden kaynaklı olarak kişilerin özgürlükleri kısıtlanamaz, hapisten tazyik cezaları verilemez. Oysa madde hükmünün bu şekilde düzenlenmiş bulunması bu uluslararası sözleşme metinlerini de ihlal eder mahiyette. Lütfen bunu dikkate almanızı arzu ediyoruz. Maddelere ilişkin kısımlarda da sırası geldiğinde görüşlerimizi arz edeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bir şey anlamadım. Siz Kat Mülkiyeti Kanunu’nda mı düzenleme yapmak istiyorsunuz yani esas orada mı sorun var diyorsunuz?

AV. ALİ SARIGÜL – Evet efendim. Kat Mülkiyeti Kanunu’nda “Devre mülk düzenlemesi meskenlerde tesis edilebilir.” diyor. Oysa turizm amaçlı yapılan işlerde bir düzenleme olmayınca satılacak hak da çalı dolanarak oluyor, paylı mülkiyet üzerinden yapıyor. Bunu düzeltirsek bunu düzeltmiş olacağız.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Ozan Bey, buyurun.

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; öncelikle ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Türkiye E-Ticaret Meclisini temsilen bugün bu toplantıya katılıyorum. Öncelikle kanun taslağının hazırlanmasında emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum.

Tüketicinin hakkının, hukukunun korunması, menfaatinin sağlanması adına atılan her türlü adımı biz de sektör olarak destekliyoruz.

Ben sektörle ilgili bir kısa bilgilendirme yapmak için bu sözü almak istedim. Efendim, bizim sektörümüz hızlı bir şekilde büyüyor. Ticaretin Türkiye’de her geçen gün artan bir kısmı e-ticarete, dijitalle doğru kayıyor. Bugün itibarıyla Ticaret Bakanlığımızın verilerine göre yaklaşık 350-360 bin şirket 30-35 milyon müşteriye ürünlerini tedarik edebiliyor, sunabiliyor. Bizim diğer önerimiz temelde alışverişini dijitalleştirmek ve işlem maliyetlerini azaltmak. Bugün, Rekabet Kurumumuzun yaptığı bir anket var -en son sektör ön inceleme raporunda bulabilirsiniz o grafiği de- soruyorlar tüketicilere, diyorlar ki “Neden e-ticareti tercih ediyorsun? Neden ürün hizmeti internette alıyorsun?” diye. İlk 4 neden şöyle çıkıyor: Bir, uygun fiyat; iki, zaman tasarrufu; üç, ürün çeşitliliği; dört, güvenilirlik. Şimdi, bu 4’ü tüketicileri her geçen gün daha çok e-ticarete doğru içiyor. Burada e-ticaretin gelişmesindeki temel lokomotif de pazar yerleri. Bugün aslında bu toplantımıza da konu edildi bu şirketlerin isimleri. Bugün Türkiye’imizden çıkan, işte, milyar dolar değerlemelere ulaşan şirketlerin birçoğu da yine bizim meclisimizden, sektörümüzden çıkıyor. Dolayısıyla, burada, Türkiye’de bir fırsat var, bir altyapı oluşmuş gibi gözüküyor. Tabii, bu altyapıda dünyada da temelde uygulanan pratik şu: Bu pazar yerleri alıcıyı ve satıcıyı bir araya getiren platformlar. O yüzden bunların belli ölçüde sorumsuzluğa sahip olması gerekiyor çünkü bunlara üstünde gerçekleşen ticaretle alakalı çok fazla sorumluluk yüklediğimiz noktada platformlara kabul edilen üçüncü parti satıcı sayıları çok azalır. O yüzden burada pazar yeri sorumsuzluğu prensibinden geri adım atılmaması son derece kıymetli efendim. Burada, hazırlanan kanun teklifinin 7’nci maddesinde bazı bentlerde netleştirilmesi gereken hususlar var. Onlarla ilgili görüşlerimi de ben maddelere geçildiği zaman arz edeceğim.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kalan borcun en az onda” ibaresi “sözleşmede yer alan bedelin en az onda” şeklinde değiştirilmiş ve “kalan borcun” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler? Kabul etmeyenler? Madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 6502 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Cayma hakkı süresi içinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi halinde bildirim aranmaksızın bu madde hükümleri uygulanır.”

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir sorum var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge mi var?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yok, sorum var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İsmail Bey’e bir sorum var.

Şimdi, on dört gün içerisinde cayma hakkı veriyoruz. Peki, faizi nasıl belirlenecek? Yani vadeli aldı, belli bir faiz var. Bu faiz, on dört günlük faizi neye göre belirlenecek? Bir de burada bankalardan kredi alan vatandaşlar da var mı cayma konusunda yani on dört gün içerisinde? Bu da içinde mi?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Başkanım, zaten vatandaşlarla ilgili getirilen bir düzenleme. Günlük faiz hesaplanacak, on dört günlük faizi alınacak.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ama caydığı için faiz oranı neye göre belirlenecek?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sözleşmedeki faiz oranı üzerinden, tarafların anlaşığı sözleşmedeki faiz oranı üzerinden.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Biraz daha açalım.

Şimdi, şöyle oluyor: Bir ürün aldınız on iki ay vadeli, bu ürün için örneğin kredi kullandınız, sonra on dört gün içerisinde vazgeçtiniz. Yani mevcut on dört günün faizi neye göre belirlenecek? O aldığı krediye dayalı mı? Bir de vadeli bir ürün aldınız. E, sen bu ürünü aldın, şu kadar kullandın veya şu kadar gün sende kaldı, iade ediyorsun; bunun faizi net olarak -yani sözleşmede yoksa- neye göre belirlenecek?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bu, ürünle alakalı değil, bankadan alıyorsunuz, sözleşmeye göre alıyorsunuz, faiz oranları... Ben banka avukatlığı da yaptım. Taraflar yaptıkları sözleşme hükümlerine göre bu ödemeyi yapıyor. Burada getirilen düzenleme, eskiden cayma hakkı bildirimini mecburiyeti vardı, peşin ödemeyle ya da borcun tamamının kapatılmasıyla bu ödeme mükellefiyetini ortadan kaldırıyor sadece.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İyi yakaladık sizi banka avukatısanız.

Şimdi, biliyorsunuz, taksitlendirmeleri yaparken ilk taksitler faizleriyle birlikte yüksek çıkıyor.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – “Banka avukatlığı” derken kurum avukatlığı yapmadım, danışmanlık hizmeti verdim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Faizleri yüksek çıkıyor baştan, taksitler sona doğru azaldıkça faizler düşüyor. Öncelikle baştan faizleri alıyorlar. Onun için bu on dört günlük faiz çok ağır bir faiz çıkabilir.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yok, değil, günlük hesaplanıyor. Aldığınız paraya göre günlük hesaplanıyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2-4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesine eklenen fıkradan sonra gelmek üzere, 6502 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinin ikinci fıkrası için "konut kredilerinde cayma hakkı süresi içinde kredi borcunun kısmen veya tamamının erken ödenmesi halinde bu madde hükümleri uygulanmaz" ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sadece şunu soracağım: Yani bu bahsetmiş olduğunuz cayma meselesine konut kredisini koyarsak ne olur? Hani bizim teklifimiz bu yöndeydi, bir mahsuru var mıdır? Hani varsa koymayalım ama...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Var Ali Beyciğim. Şöyle değerli milletvekilim: Bu konut ipotekli olduğu için diğerinde on dört günlük bir cayma süresi var, ötekinde konut şahsın üzerine geçtiği için artık cayma imkânı kalmıyor orada.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Peki, o zaman geri çekiyoruz, tamam.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Önerge geri çekildi.

Madde 2'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 2 kabul edilmiştir.

Madde 3'ü okutuyorum:

MADDE 3 - 6502 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "oranında değişiklik yapılması hâlinde" ibaresi "oranının artırılması durumunda" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 4'ü okutuyorum:

MADDE 4 - 6502 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu

MADDE 29 - (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmaz. Kredi veren, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir kredi sözleşmesini tüketiciye sunabilir.

(2)Tüketicinin istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Kredi bağlantılı sigortanın; kredi borcunun geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

(3)Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi ile ilgili olanlar hariç yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanamaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 4’ü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 4 kabul edilmiştir.

Madde 5’i okutuyorum:

MADDE 5 - 6502 sayılı Kanunun 38 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu

MADDE 38 - (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmaz. Konut finansmanı kuruluşu, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir konut finansmanı sözleşmesini tüketiciye sunabilir.

(2)Tüketicinin istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Kredi bağlantılı sigortanın; kredi borcunun geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

(3)Konut finansmanı sözleşmesi, kredi ile ilgili olanlar hariç yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanamaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 6’yı okutuyorum:

MADDE 6- 6502 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Ön ödemeli konutun sözleşmede taahhüt edilen süre içinde tüketiciye teslim edilmesi zorunludur. Bu süre her halükarda sözleşme tarihinden itibaren kırk sekiz ayı geçemez. Kat irtifakının tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetliğin devri hâlinde de devir ve teslim yapılmış sayılır.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “kırk sekiz” ibaresinin “otuz altı” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Tacettin Bayır

Çetin Osman Budak

Kocaeli

İzmir

Antalya

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Ev sahibi olmak isteyen milyonlarca vatandaş projelerinin yarım kalması, taahhüt edilen sürede tamamlanamaması gibi nedenlerle hayallerine kavuşamadı. Müteahhitlerin teslim sürelerine uymaması nedeniyle konut mağdurları sayısı her geçen yıl artarken daha fazla mağduriyete neden olunmaması amacıyla teklifle, ön ödemeli olarak tüketicilere satılan konutun azami teslim süresi mevcut düzenlemede de yer aldığı şekliyle otuz altı ay olarak düzenlenmektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müsaade edin, söz vermedim size.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Söz verecek misiniz Sayın Başkanım, maddelerle ilgili olarak yani?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müsaade et, Tahsin Bey’e söz verdim, sonra...

Buyurun Tahsin Bey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, benim sorum yine İsmail Bey’e.

Bu açıklamanıza, 6’ncı maddeyle ilgili anlattıklarınıza tekrar dönerseniz altına imzama atarım. Çok güzel tarif ettiniz ama sonra da dediniz ki: “Bunu kırk sekiz aya uzatıyoruz.” Yani o kadar çeliştiniz ki konuşmanızla. Neden uzatıyorsunuz, bir açıklama yapar mısınız? Ama konuşmanıza da bir dönün.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hangisi?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 6’ncı maddedeki.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, şöyle; mevcut sözleşme zaten tarafları bağlıyor, burada bir problem yok; mevcut kanunda da otuz altı ay süre var. Ancak bazı büyük projelerde ya ekonomik, bugünün sıkıntılarında ya da pandemi nedeniyle ya da olağanüstü durumlarda imkânsızlık nedeniyle... Bakanlık resen de inceleme yapabiliyor, şikâyet üzerine de. Gittiğinde, lüzumsuz bir şekilde belki o projenin... Yani diyelim ki 1.000 konut yapıyor, 500 yüz konut yapıyor bazı projeler; İstanbul’da, Ankara’da veya İzmir’de bu tür projeler de var. Ev sahipleri ya da nihai tüketiciler evlerine bir an önce kavuşmayı beklerken olumsuz bir etkisi oluyor, külfet yüklüyor o projeyi yapanlara. Ancak eğer aralarında bir sözleşme varsa, diyelim ki yirmi dört ay, o yirmi dört ay boyunca şeyi teslim etmedi diyelim, Borçlar Kanunu’na göre ilgili gidip sözleşmede ne şart konulmuşsa kira geliri midir, tazminat mıdır, onları isteyebilir, alabilir, buna bir engel hâl yok. Ancak burada sadece iyi niyetle, projede ufak tefek aksaklıklar olduğunda ya da birkaç ay geciktiğinde o şirketi... Tacettin Bey söylemişti zannediyorum, alınan cezalar tüketiciye verilmiyor. Tüketici nihai hakkını ya tüketici heyetlerinde ya mahkemesinde ya da Borçlar Kanunu hükümlerine göre ilgili mahkemelerde talep etme hakkına sahip. Burada, onları koruyucu, kollayıcı ya da onları gözetleyici herhangi bir hüküm getirilmiyor; sadece projelerin akamete uğramasını, lüzumsuz bir şekilde... Her daire başına bir de dairelerin nispi olarak değerlendirilmesi talebi vardı; onda çok içinden çıkılmaz, imkânsız hâle dönüşecek suistimallere yol açacak birtakım şeyler olabilir. Bir projenin değeri reklamlarda 1 milyon gösterilir, daha sonra piyasa şartlarında 2 milyona, 3 milyona da çıkabilir, o değerler üzerinden... Netice itibarıyla tüketiciyi edinmek istediği konuta kavuşturabilmeyi hedeflemekte bu kanun. Yani onun için bir çelişki...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Daha ziyade Toplu Konuta yönelik gibi sanki.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yok, yok, Toplu Konut değil. Müteahhitler için veya işte, ne bileyim, büyük projelerde...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Siz kendiniz müteahhit olsanız, yani ben olsam, size üç yıl diye söz vermişim, bunu dört yıla uzatmak... Uzatırım bunu yani.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Dört yıla uzatmıyor işte, orada sözleşme geçerli, sözleşmeyi uzatmıyor. Sadece Bakanlığın ceza yazarak o işi sıkıntıya sokmasını engelleyecek bir madde bu.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İsmail Bey, şimdi bu kanun teklifinin adı ne?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Tüketiciyi koruma...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tüketiciyi koruma... Biz şu an “tüketiciyi koruma” adı altında bir kanun yapıyoruz. Doğru mu?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Doğrudur.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki, 6’ncı madde, müteahhidi koruma.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayır, değil işte.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, tüketici... Bu ülkede en büyük mağdur, konut mağdurları; Türkiye’de tartışılan binlerce, hatta milyonlarca konut mağduru var. Şimdi, biz burada tüketiciyi koruyacaksa onu otuz altı aydan alıp kırk sekiz aya götürmemizin anlamı ne?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Tahsin Beyciğim, yok, değil işte.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yani 6’ncı madde, müteahhidi koruma.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sözleşme süresini uzatmıyor. Bakın, söyledğim...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Uzatmıyor ama kırk sekiz aya uzatıyorsun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayır, sözleşme....

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Otuz altı ayı kırk sekiz aya uzatıyorsun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Aksi takdirde Bakanlığın, Bakanlık yetkililerini oraya göndererek o işin akamete uğramasını... Zaten piyasada sıkıntı var, adam mal temininde zorlanıyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tamam, onun için müteahhitler kanununda değişiklik yapalım yani burada, Tüketici Kanunu’nda değil.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayır, emtiaya ulaşmada birtakım...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Getir onu, müteahhitlerin sıkıntıları var, orada değiştirilelim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Projenin başarısını artırmak istiyorsunuz siz aslında değil mi?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yani projenin bitmesini, akamete uğramamasını sağlamak amacıyla bunu getiriyoruz.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bitmesini sağlamak istiyorsunuz.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yani art niyetli bir şey değil bu.

Ceza kesildiğinde de tüketiciye... Tacettin Bey sanki kendilerine iade ediliyormuş gibi... Değil, tüketiciye iade edilmiyor bu; bu, ceza.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – O zaman, kirada oturan kişi anlaştığı esnada kredi kullanmışsa...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sözleşmeniz geçerli, sözleşmeye göre her türlü mahkemeye veya tüketici hakem heyetine gitme hakkınız saklı.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Sayın Başkan...
BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Sayın Başkan,
5’inci madde tamamen bankaların lehine.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 5’inci maddeyi geçtik.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – 6’ncı madde de
tüketici aleyhine. Kırk sekiz ay olmamalı, otuz altı ayda kalmalı Sayın Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 6502 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut altıncı fıkra yedinci fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve aynı fıkrada yer alan “tüketici ile satıcı ve sağlayıcının” ibaresi “tüketici, satıcı ve sağlayıcı ile mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcının” şeklinde değiştirilmiştir.

“Tüketicinin isteği veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmeler haricinde mal satışlarında bu süre her halükarda otuz günü geçemez.”

“(5) Oluşturdukları sistem ile satıcı veya sağlayıcı adına mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcılar, sistem aracılığıyla kurulan mesafeli sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülüklerin kullanım süresi boyunca tüketicilerin yönetmelikle belirlenen hususlara ilişkin talep ve bildirimlerini iletebilmelerine ve takip edebilmelerine elverişli bir sistemi kurmak ve kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdür.”

“(6) Aracı hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet gösterenler aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelere ilişkin aşağıda yer alan hususlardan;

a) Tüketicie ön bilgilendirmenin yapılmasından, teyidinden ve ispatından satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen,

b) Veri girişinin satıcı veya sağlayıcı tarafından yapıldığı durumlar hariç olmak üzere, yönetmelikle belirlenen ön bilgilendirmede bulunması zorunlu hususlardaki eksikliklerden,

c) Bu maddede yer alan hususlardan dolayı tüketicilerin satıcı veya sağlayıcılar ile yaptıkları işlemlere ilişkin kayıtların tutulmasından ve istenilmesi hâlinde bu bilgilerin ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile tüketicilere verilmesinden,

ç) Satıcı veya sağlayıcı ile yaptıkları aracılık hizmetine ilişkin sözleşmeye aykırı uygulamaları nedeniyle satıcı ve sağlayıcıların bu madde hükümlerine aykırı davranmasına sebep oldukları her bir işlemde,

d) Satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil etmesi halinde, mal veya hizmetin tüketiciye teslim veya ifası sonrası bedelin satıcıya veya sağlayıcıya aktarıldığı durumlar ile Kanununun 11 inci ve 15 inci maddelerinde yer alan hakların kullanımı hariç olmak üzere teslim veya ifa ile cayma hakkına ilişkin yükümlülüklerden satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen,

e) Satıcı veya sağlayıcı onayı olmaksızın düzenledikleri kampanyalı, promosyonlu veya indirimli satışlarda, sözleşmenin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesinden,

f) Ön bilgilendirmede yer alan hususlar ile reklamlarında yer alan bilgilerin uyumlu olmasından ve ispatından,

sorumludur.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan “Tüketicinin isteği veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmeler haricinde mal satışlarda bu süre her hâlükârda otuz günü geçemez.” ibaresinden sonra gelmek üzere “Tüketicinin isteği veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmelerde ise bu süre her hâlükârda 60 günü geçemez” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Tacettin Bayır

Çetin Osman Budak

Kocaeli

İzmir

Antalya

Gerekçe:

Teklifle, başta mobilya olmak üzere, niteliği itibarıyla farklılık arz edebilen ve tüketicilerin özel istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan malların tesliminin, tüketicinin bilgilendirilmesi ve onayıyla, mesafeli sözleşmelerde genel kural olan otuz günde teslim veya ifa edilme yükümlülüğünden istisna tutulmasına ilişkin düzenlemeye, bu sözleşmelerde teslim veya ifa süresinin belirlenmesi amacıyla ek düzenleme yapılmaktadır.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bu maddeyle ilgili gene bir açıklama istiyorum da...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İsmail Bey, burada da anladığım kadarıyla üretimden yani üretilen ürünlerden dolayı açık bıraktınız. Bunun sınırsız olması ne kadar doğru? Biz o altmış günü, böyle, tahmini koyduk da...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sözleşmeye tabi bunlar.

Şimdi, “Otuz günlük süreyi geçemez.” dediğinizde, yaptığı sözleşmeye kanun hükmü engel burada ama özel bir emek sarf edilmesi gereken ya da özel bir üretim gerektiren şeylerde bazen taraflar anlaşabilir ki siz de evimizde bazı eşyaları ya da imalatları yaptırırken adam “kırk beş gün” diyebiliyor, “altmış gün” diyebiliyor, iş yoğunluğuna göre “Bu üretimi şu tarihte stanttan geçirebilirim.” diyebiliyor; o, tarafların anlaşmasına göre. Yani, burada, tarafların anlaşmasına kanunla müdahale etmeyelim diyoruz; taraflar anlaşmışsa sadece, bu anlaşma hükmü çerçevesinde o süreyi kendileri belirlesinler, bundan dolayı bir cezai müeyyide uygulamayalım diyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki, gecikmede cezası var mı?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Tabii, sözleşme hükümleri geçerli. Aynı zamanda şikâyete de konu olabilir. Tüketici Hakem Heyetine gidebilir, mahkemeye gidebilir o koydukları sözleşmeye bağlı olarak. Ayrıca ceza da kesiliyor. Yani Borçlar Kanunu'nun, Ticaret Kanunu'nun tanıdığı sözleşme serbestisini engellemeyelim diye getiriliyor bu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI HACI BAYRAM KISIKLI – Sayın Başkan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI HACI BAYRAM KISIKLI – Tecrübelerime dayanarak, tüketici şikâyetlerinde yaşadığımız tecrübelerime dayanarak Milletvekili Beyefendi'nin söylediği gibi altmış güne çıkarılmasının çok doğru olmayacağını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim, sağ olun.

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Söz alabilir miyim efendim?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuda mı?

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Evet efendim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Önemli Başkanım, zaten çok fazla öneremiz yok. Bilgi versinler, biz de bilgileneelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TOBB TÜRKİYE E-TİCARET MECLİSİ BAŞKANI OZAN ACAR – Sayın Başkanım, şimdi bizim e-ticaret sektöründe, tabii, biraz önce söylediğim gibi, aracı hizmet sağlayıcı bunlar, satan başka, alan müşteri zaten. Şimdi, burada, eğer satıcı üstüne düşeni yerine getirmiyorsa zaten bu sistemden zaman içinde eleniyor. Nasıl eleniyor? Müşteri yorumlarıyla eleniyor. Bugün bir müşteri bir malı alacaksa internette ilk önce o satıcının performansına bakıyor, yıldızına bakıyor. Dolayısıyla, zaman içinde kötü satıcıların, işini düzgün yapmayanların elendiğini görüyoruz ve biz satıcı tarafında şunu da tespit edebiliyoruz verilerden, diyelim ki bir satıcının e-ticarete ilk başladığı yıl müşteri memnuniyeti skoru 7, ikinci yıl 8'e çıkıyor, üçüncü yıl 9'a çıkıyor. Dolayısıyla, bu, yaparak öğrenilen bir şey.

Şimdi, şu anki durumda, “İnternette alınan ürünlerle ilgili şikâyetler söz konusu olduğunda bunun çözüm yeri, aracı hizmet sağlayıcıya sorumluluk yüklemek.” dediğimiz noktada, bu sefer aracı hizmet sağlayıcılar diyecek ki: “Ya, biz o zaman herkesi bu platforma kabul etmeyelim, kendimiz dönelim, bu ürünlerin satışını yapalım.” O zaman buradaki “network” etkisi yani o platformun büyümesi ve değer önerisi azalacak diye düşünüyoruz.

Burada, şimdi (d) bendinde “Satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil edilmesi hâlinde...” diye gidiyor. Şimdi, burada, bu tahsilatı eğer pazar yeri yapıyorsa; o parayı üstünde tuttuğu dönemde bu malın, bu edimin ifası anlamında bir sıkıntı varsa pazar yerinin sorumluluğu bu paranın iadesiyle sınırlı olmalı diye düşünüyoruz. Burada o sorumluluk biraz daha geniş tanımlanmış. Onunla ilgili bir düzenleme, yeniden değerlendirme yapılabilir diye düşünüyoruz.

İkincisi de (e) fıkrasında şöyle bir şey var: “Satıcı veya sağlayıcı onayı olmaksızın düzenledikleri kampanyalı, promosyonlu veya indirimli satışlarda, sözleşmenin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesinden,” Şimdi burada şöyle oluyor: Diyelim kampanya dönemleri oluyor bu e-ticarette. Pazar yeri aracı hizmet sağlayıcıya, satıcıya diyebiliyor ki: “Senin ürünün 100 lira. Ben bu ürününün satışından 10 lira komisyon alacağım. Bu on liranın 5 lirasından vazgeçiyorum, senin ürününün de fiyatını platformunda 95 lira diye gösteriyorum.” Şimdi, burada malı satan satıcı, alan müşteri; aracı pazar yeri komisyonundan vazgeçtiği için ürünün fiyatında bir düşüş ortaya çıkıyor. Şimdi, bu

kampanya nedeniyle bu kampanyaya dâhil olan ürünlerin satışından doğan sorumluluğundan pazar yerlerine yüklenmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Ya, hiç olmazsa maliyetine pazar yerinin katlandığı satışlarda bu olmasın diye öneriyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Ozan Bey'in söylemine ilişkin bir şeyiniz var mı?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sayın Başkanım, Türk Ticaret Kanunu zaten basiretli tüccarı tarif ediyor. Sadece kendiliğinden sistemden elenmesini bekleyemeyiz. Burada tüketiciyi korumaya yönelik bir girişimdir. Sitelerine kabul ettikleri insanların en azından portföyüne bir bakmaları gerekir. Kaldı ki büyük bir ceza da büyük bir sorumluluk da getirmiyor, sadece para uhdelerinde bulunduğu süre içerisinde o paranın iadesiyle ilgili bir yükümlülük getiriyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İsmail Bey, destekliyoruz sizi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 8'i okutuyorum:

MADDE 8- 6502 sayılı Kanununun 50 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, cayma” ibaresi “Cayma” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve on birinci fıkrasında yer alan ”,ön ödemeli satışlar” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(2) Devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın şahsi veya ayni bir hak olması ya da devre tatil satışının finansal kiralama ile yapılması bu maddenin uygulanmasını engellemez. 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun sekizinci bölümü hükümleri kapsamında kurulan devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, tüketicilerle mülkiyet payına bağlı ayni hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kurulamaz. Kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınmaz. Devre tatile konu mal üzerinde ayni hak sahibi olmayanlar devre tatil satışı yapamaz.” “Bu yasağa rağmen, tüketiciden herhangi bir bedel alınması durumunda alınan bedel tüketicie derhal iade edilir. Ayrıca tüketicieyi borç altına sokan her türlü belge tüketicie yönünden geçersizdir.”

“(8) Devre mülk hakkı veren sözleşmeler de dahil olmak üzere tüketicieyle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi kurulamaz.

(9) Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, devre tatil sözleşmeleri en fazla on yıl için kurulur.

(10) Tüketicie, şahsi hak sağlayan devre tatil sözleşmesinden kaynaklanan tatil hakkını belirli bir dönem için kullanmayacağını tatilin başlayacağı tarihten en az doksan gün önce sağlayıcıya bildirirse, o dönem için tüketicieiden herhangi bir isim altında bir bedel talep edilemez.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 9'u okutuyorum:

MADDE 9- 6502 sayılı Kanuna 57 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 57/A maddesi eklenmiştir.

“Yenilenmiş ürünler

MADDE 57/A- (1) Yenilenmiş ürünler; donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar satışa sunulan kullanılmış mallardır.

(2) Yenilenmiş ürünlere tüketiciye teslim tarihinden itibaren asgari bir yıl garanti verilmesi zorunludur. Ancak özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile de belirlenebilir.

(3)Yönetmelikle belirlenen mallar ancak Bakanlıkça yetkilendirilen merkezlerde yenilenmesi şartı ile yenilenmiş ürün olarak satılabilir.

(4)Yenileme merkezlerinin Bakanlıktan yetki belgesi alması zorunludur.

(5)Elektronik kimlik bilgisi bulunan malların kullanılmış ve kayıtlı olduğuna ilişkin doğrulama yapılmasının gerektiği durumda bu doğrulamalar Bakanlık, yenileme merkezi ve yetkili alıcı tarafından Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kayıtlarından yapılır.

(6)Hangi malların yenileme merkezi tarafından yenileneceği, yenileme merkezlerinin kuruluşu ve sorumluluğu ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bir adet önerge var, okutup işleme alacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesiyle eklenen 57/A maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bir” ibaresinin “iki” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Tacettin Bayır

Çetin Osman Budak

Kocaeli

İzmir

Antalya

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İsmail Bey, bu önergemizi kabul edin diye düşünüyorum.

“Yenilenmiş ürünlere tüketiciye teslim tarihinden itibaren asgari bir yıl garanti verilmesi zorunludur.” diyorsunuz. Yani biz diyoruz ki bunu iki yıla çıkaralım. Aynı zamanda “Ancak özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimiyle de belirlenir.” “Başka bir ölçü” dediğiniz zaman çok açık değil mi? Nedir başka birim ölçü?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Saat gibi, kilometre gibi ölçüler de veriliyor. “Şu kadar bin kilometre, şu kadar bin saat ya da şu kadar yüz saat” gibi yani ürünlerin özelliğine göre değişebiliyor bunlar.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki, genelde iki yıl garantiler yani neden bir yıla düşürdünüz bunu?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Şimdi, birincisi, biz, arkadaşlarımızla, Genel Müdürlüğümüzle, daire başkanlarımızla zaman zaman yaptığımız toplantıda bunu konuştuk. Bazı emtialar var ki mesela üç yıllık, beş yıllık emtialar geliyor -telefonlar olabiliyor özellikle de- orada zaten yıpranmışlık söz konusu. Buna iki yıl da garanti getirdiğinizde kurulan bu işletmelerden verim almanız söz konusu olamıyor.

İki, arkadaşlarımızın verdikleri “bir yıl veri trafiği” diyor. Zaten bir yıl her hâlükârda kullanılacak ki ikinci yıl garantiye girebilsin. Arkadaşlarımızın bize verdiği, iletildiği...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir açıklama istiyoruz, tam ikna olmadım. Başkanım, garantiyi bir yıla düşürmüş oluyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Avni Bey, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, sıfır ürünlerde bildiğiniz üzere zaten iki yıl garanti var. Şu anda yenilenen sadece cep telefonları. Cep telefonunda bir yıl veri trafiği olmadan yenilemeye zaten giremiyor, oradaki suistimali önlemek için sıfır ürünlerle ilgili. Dolayısıyla biz burada “iki yıl” dersek, bu telefon iki yıllık da olabilir, bir yıllık da olabilir, beş yıllık da, sekiz yıllık da olabilir. Bazı telefonlar geliyor yenilenemiyor, sadece onun yedek parçalarını kullanabiliyorlar eğer sağlıklı parçası varsa. Dolayısıyla bir yılı bile biz çok tartıştık sektörle. Şu an 15 firma bu anlamda lisans almış, faaliyet gösteriyor. Dolayısıyla sıfır ürünlerdeki iki yıl aslında burada da direkt iki yıl olarak başlıyor, daha fazla verebilir. Bizim “ihtiyari garanti” dediğimiz bir şey var. Bu, asgari durumdur. Ürününe güveniyordur –ki veriyorlar şu anda iki yıl, üç yıl, beş yıl da verebiliyorlar- ama ürünün kendi özelliği gereği bu çok değişken olabiliyor efendim. Bu konuyu arz etmek istedim.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Emtianın yıpranmışlığıyla ilgili.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Evet. Çok yıpranmış olabiliyor ki ona garanti verme imkânı da kalmıyor efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Ayhan Hocam, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben bu konuyla ilgili başka bir şeyden söz etmek istiyorum, cep telefonları konusunda.

Biliyorsunuz, yıllar önce cep telefonları çalınıyordu, hatta böyle gasbediliyordu. Bunu önlemek için BTK bütün IMEI’leri bir veri tabanında topladı, ancak onlar çalışıyor, onun dışındaki cihazlar çalıştırılmıyor Türkiye’de. Bu, tabii, hırsızlığı önledi, gasbı önledi fakat bu liste çok büyüdü çünkü biz telefonumuzu değiştiriyoruz, eski telefonu çekmecemize atıyoruz onun IMEI’si hâlâ BTK’de kayıtlı duruyor. Tonlarca kullanılmayan telefonun kayıtları BTK’de duruyor. Şimdi, bu durunca, bu “klonlama” dedikleri sisteme yardımcı oluyor çünkü IMEI BTK’de kayıtlı, siz onu başka yeni bir telefona, yurt dışından kaçak gelmiş bir telefona yüklerseniz çalışıyor. Tabii, başka sıkıntılar olabilir, ByLock çıkar, bilmem ne çıkar, onları tabii şey yapmıyorum. Şimdi, böyle bir durumda klonlama sistemine yol açan bir kolaylık sağlamış oluyor BTK. Bunun için BTK bunu yedi yıla indirdi yani yedi yıldan eski, kullanılmayan, hiç hattı kullanılmayan telefonları iptal ediyor sistemden, bloke ediyor. Bence bu yedi yıl da hâlâ çok uzun çünkü bir telefon yedi yıl kullanılmıyorsa zaten kullanılmıyordur ama bana kalırsa bunun üç yıllı sınırlandırılması lazım, çok büyük sayı tutmayalım, klonlamayı da mümkün mertebe yani kaçakçılığı önleyelim derim.

Bunu bir öneri olarak Bakanlığımıza sunmak istiyorum.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Başkanım, “BTK’yle bir toplantımız var.” diyor Sayın Bakan Yardımcımız. Bunun süresini kısaltmaya yönelik bir gayretimiz de var, o çalışma da sürüyor. “Yenilenmiş ürün bilgi sistemi kuruyoruz.” diyor, oraya da çalıntı veya şey düştüğünde klonlama da olsa görebiliyoruz, o çalışma da sürüyor. Ayrıca, biraz önce de arkadaşlarımız söyledi, yine inşallah, önümüzdeki süreçte -kanun yapma tekniği açısından söylüyorum, biz zaman zaman arkadaşlarımızla grup yönetiminde veya genel merkezde görevlendirmeler yapıyoruz, toplantılar yapıyoruz- yeni kanunlar da gelecek, inşallah bir kısım eksiklikleri de orada telafi etme imkânı bulacağız yani önümüze yeniden bir kanun gelecek inşallah.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bize de haber verirsiniz memnun oluruz. Bize de haber verin, biz de çalışalım.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sistemden kaynaklanıyor; bürokratları engellediniz, teklifi sunamıyorlar, ilgililere dağıtamıyorlar, biz çalışıyoruz ama...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 6502 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin ikinci fıkrasına “belgesi almak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgileri güncel olarak Bakanlıkça oluşturulan sisteme kaydetmek” ibaresi, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu servis istasyonlarının, her türlü mecrada ve faaliyetlerinde kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde “özel servis” ibaresini kullanması zorunludur.”

“(7) Garanti süresi bittikten sonra Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince mala ilişkin satış sonrası hizmetin üretici veya ithalatçı tarafından sağlanmaması halinde tüketicinin zararın tazminini talep edebilir.

(8) Satış sonrası hizmet sunulması zorunlu olan mallar, oluşturulması gereken asgari yetkili servis istasyonu sayıları, azami tamir süreleri, servis istasyonlarının sorumlulukları ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 6502 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Başkanın toplantıya katılmadığı hallerde Kurula Bakanlığın ilgili genel müdür yardımcısı başkanlık yapar.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 6502 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(I) Bakanlık, tüketicinin işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyumsuzluklara çözüm bulmak amacıyla tüketici hakem heyetleri oluşturmakla görevlidir. Tüketici hakem heyetlerinin yetki alanı ile iş bölümü Bakanlıkça belirlenir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 12'nci maddedeki bu düzenlemeyle daha önce yönetmeliğe yapılan atf kaldırılmış “Bakanlıkça” ibaresi getirilmiş. Neden tekrar yönetmelik düzenlemesine bırakılmadı? Yönetmelikle çözülmüyor muydu “Bakanlık” ibaresi getirildi?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yönetmeliği zaten Bakanlık düzenlediği için sıkıntı yok orada.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Neden değişti, değiştirmeye gerek var mıydı?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayır, buradaki şeyi şimdi anladım.

12'nci maddede şöyle: Büyükşehirlerde de birtakım değişimler söz konusu. Mesela büyükşehir olunca şehir merkezlerindeki hakem heyetlerine dava sayısı gelmeyebiliyor, azabiliyor ya da başka yerlerde olduğunda, tüketici hakem heyetinin olmadığı yerlerde buralara yönlendiriliyor. Dolayısıyla da yani hem görev dağılımını hem süratli karar alma mekanizmasını, imkânını getiriyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki, yönetmelikle yapılamaz mıydı? “Bakanlık” ibaresi getirilmiş de onun için sordum.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Herhâlde öncesinde öyle bir hüküm bulunduğu için yani yoksa yine yönetmelikle belirlenecek.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Çift dikiş mi yapıyorsunuz?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 13'ü okutuyorum:

MADDE 13- 6502 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş ve dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiştir.

“Tarafların İcra ve İflas Kanunundaki hakları saklı kalmak kaydıyla; değeri otuz bin Türk Lirasının altında bulunan uyumsuzluklarda tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur.”

“Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvurular o ilçe kaymakamlığına yapılabilir.”

“Yapılan bu başvurular, kaymakamlıklarca gereği yapılmak üzere Bakanlıkça belirlenen yetkili tüketici hakem heyetine iletilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan “30.000 TL” ifadesinden sonra gelmek üzere “bu rakam her yıl yeniden değerlendirme oranında veya enflasyon oranında artırılır” ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İsmail Bey bu hususun kanunda olduğunu söyledi ama hangi maddede...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – 68'de.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam, o zaman çekiyoruz, gerek yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz Ali Bey.

Buyurun.

TOBB HUKUK MÜŞAVİRİ AV. BURKAY ARAZ – Sayın Başkanım, değerli üyeler, değerli hazırun; efendim, biz burada tüketici hakem heyetlerinde başvuru zorunluluğunu 30 bine çekiyoruz ama bizim bildiğimiz kadarıyla büyük illerde 15 bin, diğer illerde de 10 bin bu sınırdır; şimdi, bir anda 30 bine çıkıyor. Bizim endişemiz şu: Tüketici hakem heyetleri bu duruma yetişebilecek mi acaba, onu bilmiyoruz; hani, belki Bakanlıktan birileri değerlendirmişti.

Bir de eğer 30 bin sınırı kaldıysa da şöyle yapabilir miyiz; hakem heyetlerinin üstündeki yükü azaltmak üzerine konuşuyoruz? Eğer 10 bin ise 10 bine kadar yine tüketici hakem heyeti olsun, 30 binde kalsın ama 10 bin ile 30 bin arasında olanlara ilk başta ara buluculuk şartı getirelim, ondan sonra tüketici hakem heyetine gitsinler. Bu ara buluculuğu da -bu ahilik sisteminde- iki tarafın, hem de tüketicilerin şirketlerle buluşup bu konuyu kendi içlerinde çözmelerine de yardımcı olacağımı düşünüyorum.

Arz ederiz efendim.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ATILLA OKSAY – Sayın Başkan, ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ATILLA OKSAY – Sayın Başkana ve tüm sayın milletvekillerimize saygılarımı sunuyorum.

Biz de aslında aynı endişeyi taşıyoruz. Limit çok yükseltiliyor, artı, bizim sigortacılıkta iki tane alternatif uyumsuzluk yöntemi var aslında: Bir sigorta tahkim komisyonu var, bir de zorunlu ara buluculuk var. Dolayısıyla bu şeyler birbiriyle sanki çatışır pozisyonda. Dolayısıyla bunlara bir bakmak lazım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Daha önce aynı sistem yok muydu, o zaman çatışıyor muydu?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ATILLA OKSAY – Şu anda zorunluluk getiriliyor. 30 bine kadar olanlarda...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Daha önce de zorunluydu, önce de zorunluydu.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Önce de zorunlu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sadece rakam değişti, önce de zorunluydu.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ATILLA OKSAY – Yani işte, limit çok artıyor ve burada...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ama zorunluluk yani önce de zorunluydu; “Limit arttı.” ayrı ama önce de zorunluydu. Yani önceden sorun var mıydı, yok muydu?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Emtiaların fiyatları arttı, kaldı ki tüketici hakem heyetleri milyonluk davalara da karar verebiliyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Teşekkür ediyorum.

Siz, aynı konuda mı bir şey söyleyeceksiniz?

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Evet efendim, bu maddeyle ilgili.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani arkadaşların söylemlerini yeterli bulmadınız.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ben özellikle hakem heyetinde 30 bin liranın belirlenmesini...

Özür dilerim, sesim gelmiyor galiba; oysa benim sesim gür çıkar, soyadım “Kısıklı”dır ama.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Geliyor, geliyor.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Sayın Başkan, ahilik sisteminden bahsetti yanınızdaki ağabeyimiz; ahilikte kardeşe üretim yaparsın, üretim yapan da kardeşine satar. Dolayısıyla arada sorun olmaz, sorunu hemen çözerler.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bravo.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Yani tüketicinin korunmasına da gerek yoktur ama burada esas anlatmak istediğim, söz almamın nedeni: İki ayrı hakem heyeti, ilçe hakem heyetinde bir rakam var, il hakem heyetinde bir rakam var. Bu, karışıklığa neden oluyordu. Dolayısıyla tek bir rakam, 30 bin de doğru, isabetli buluyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Madde 14’ü okutuyorum:

MADDE 14- 6502 sayılı Kanununun 70 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ve ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci cümlesine “bulunduğu” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu” ibaresi ve altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tüketici hakem heyeti kararları tarafları bağlar.”

“Tüketici hakem heyeti tarafından tebliği gereken evrakın taraflara veya vekillerine 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliği yapılır, bu kapsamda elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumlarda 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

“Ancak, mevcut olduğu halde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali halinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekalet ücretine hükmedilemez.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

14’üncü maddeden sonra gelmek üzere, yeni bir madde ihdası önergesi var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 15- 6502 sayılı Kanununun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Tüketici Mahkemeleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve İdare Mahkemeleri” ibaresi eklenmiştir.

Ayhan Altıntaş

Ankara

Yasin Öztürk

Denizli

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Burada şöyle bir durum var: Tüketici dernekleri, gönüllü esasına göre çalışıyor, ciddi gelirleri yok. Onun için bunların tüketici mahkemelerinde açtıkları davalar harçlardan muaf. Dolayısıyla doğru bir iş yapılmış, yasada da böyle. Fakat bazen tüketici dernekleri diyelim ki bir belediyede engellilere veya yaşlılara indirimle ilgili bir hususta dava açmak istiyorlar, bunu da idari mahkemeye açacaklar, o durumda muaf değiller. Dolayısıyla “tüketici mahkemeleri ve idari mahkemelerde” diye bu harç muafiyetinin genişletilmesini öneriyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

İsmail Bey...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Başkanım, bu, Adalet Bakanlığının bir mevzusu, konusu. Bir hukukçu olarak söylüyorum, eğer bu yargılama giderlerini koymazsanız mahkemelerin iş yükünü artırırsınız.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Zaten muaf şu anda.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yok, idari yargıda değil.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – İdari yargıda yok, evet.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – İdari yargıda değil, idari yargıda da dava açma çok çok istisnai ve sınırlı konularda olabilir. Dolayısıyla da eğer bunu muaf tutarsanız mahkemelerin yükünü artırırsınız. Bakın, biz tüketici hakem heyetleri koyuyoruz, ara buluculuk koyuyoruz. Bunların sebebi, mahkemelerdeki gecikmeler yani “Geciken adalet, adalet değildir.” diyoruz ya, mahkemelerdeki iş yoğunluğundan, mahkemelerin gereksiz iş veya taleple iş göremez hâle getirilmesini engellemek adına Adalet Komisyonunda biz bunu daha önce de çalışmıştık. Yani yargının iş yükünü artırır, yargıyı çalışamaz hâle getirir, öyle bir sıkıntı çıkıyor.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Haklısınız Sayın Başkanım ama diyorsunuz ki “İstisnai durumlarda açabiliyorlar sadece.” çok az bir durumda açacaklar. Müsaade edelim...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Ama bunun yeri burası değil.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Tüketici derneklerinin geliri yok, nasıl dava edecekler ki?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – O, Adalet Bakanlığıyla ilgili.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Yani siz katılıyorsunuz ama burayla ilgili değil diyorsunuz.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Ben katılmıyorum, bir hukukçu olarak katılmıyorum çünkü mahkemelerin...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocam, kanunun genel hukuk sisteminin içerisinde düzenlenmesi lazım. Hakikaten, saygı duyuyoruz ama yeri burası değil.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ama Adalet Bakanlığına gitsek onlar da “Bu, tüketiciyi ilgilendiriyor.” diyebilirler.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İsmail Bey, siz bunu not alın, Adalet Bakanlığıyla görüşün.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bunu bir not alalım, görüşelim.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – İnşallah.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde ihdası önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Madde 15’i okutuyorum:

MADDE 15- 6502 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “23 üncü,” “33 üncü,” ve “48 inci,” ibareleri madde metninden çıkarılmış, “57 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler” ibaresi “57 nci maddeleri ve 48 inci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler ile 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca malları süresinde teslim veya monte etmeyenler” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “Bu Kanunun” ibaresinden sonra gelmek üzere “23 üncü,” ibaresi, “29 uncu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “33 üncü,” ibaresi eklenmiş, aynı fıkrada yer alan “ve 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu ve on birinci” ibaresi madde metninden çıkarılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, beşinci fıkrasında yer alan “ve 50 nci maddelerinin ikinci fıkralarında” ibaresi “maddesinin ikinci fıkrasında” şeklinde, aynı fıkrada yer alan “Lirası” ibaresi “Lirası; 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında teslim edilmeyen her konut için yetmiş bin Türk Lirası” şeklinde, sekizinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “üçüncü fıkrasında,” ibaresi “üçüncü fıkrasında ve” şeklinde değiştirilmiş, aynı cümlede yer alan “ve 50 nci maddesinin sekizinci fıkrasında” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci cümlesinde yer alan “ve 50 nci maddenin sekizinci fıkrasına” ibaresi madde metninden çıkarılmış, onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, on ikinci fıkrasının (ç) bendine “yerel düzeyde” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya uydu üzerinden” ibaresi eklenmiş, (e) bendinde yer alan “İnternet” ibaresi “Uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalı veya internet” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki cümleler, on dördüncü fıkrasına “Kanunun” ibaresinden sonra gelmek üzere “48 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında bir milyon Türk Lirası,” ibaresi eklenmiş, 15 inci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yirmi beş bin” ibaresi “seksen bin” şeklinde, “birine kadar” ibaresi “biri oranında” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve on dokuzuncu fıkrasına “Bu maddenin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ikinci, dördüncü” ibaresi, “idari para cezaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile devre tatil satışlarına ilişkin idari para cezaları” ibaresi eklenmiş, fıkrada yer alan “yirmi beş bin” ibaresi “seksen bin” şeklinde, “yüz milyon” ibaresi “yüz yirmi milyon” şeklinde değiştirilmiştir.

“(4) Bu Kanunun;

a) 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklerin her birine aykırı hareket eden satıcı veya sağlayıcılar hakkında, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında proje başına beş milyon Türk Lirasını geçmemek üzere aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için üç bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

b) 50 nci maddesinin;

1) İkinci fıkrasına aykırı olacak şekilde tüketicilerle mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kuran, kurulmasına aracılık edenler ile kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanıyanlar ile bu işleme aracılık edenler, devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmadığı halde devre tatil satışı yapanlar,

2) Sekizinci fıkrasına aykırı olacak şekilde tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi kuran veya kurulmasına aracılık edenler,

hakkında üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası uygulanır. Bu bentte yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

“(10) Bu Kanunun;

a) 57/A maddesine aykırı hareket edenler hakkında, yenileme yetki belgesi gerektiren mallarla ilgili olarak belgesi olmaksızın yenileme faaliyetinde bulunulması halinde beş yüz bin Türk Lirası; yenilenmiş ürün satışında tespit edilen aykırılık ve eksikliklerle ilgili olarak her bir işlem için beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

b) 58 inci maddesine aykırı davranan üretici ve ithalatçılar hakkında;

1) Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin alınmaması durumunda üç yüz on beş bin Türk Lirası;

2) Bakanlıkça oluşturulan sisteme kayıt yapılmaması veya kaydın güncellenmemesi durumunda beş bin Türk Lirası;

3) Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi alındıktan sonra asgari servis istasyonu sayısının sağlanamadığı durumlarda eksik kalan her bir servis istasyonu için otuz beş bin Türk Lirası;

4) Servis istasyonlarında tespit edilen eksiklik ve aykırılıklarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için beş bin Türk Lirası;

idari para cezası uygulanır.

c) 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

“Bu cezalarla birlikte aykırılığın internet ortamı üzerinden gerçekleştirilmesi hâlinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) erişimin engellenmesine Reklam Kurulu tarafından karar verilebilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı sulh ceza hakimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hakimliğince verilen karara karşı ise 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.” “Bir önceki mali yıl gayrisafı gelirinin oluşmaması halinde, oluşan en son tarihli gayrisafı geliri dikkate alınır. Gayrisafı gelirin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda üç milyon Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Devre tatil satışlarında ise ihtara rağmen aykırılığın devamı halinde üç milyon Türk Lirası idari para cezası verilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4260) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi (4)'üncü fıkrasında yer alan “Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.” ibaresinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Tacettin Bayır

Çetin Osman Budak

Kocaeli

İzmir

Antalya

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Özellikle, Şahin, sen ve Komisyon üyelerine; bu teklif metninde en önemli itiraz ettiğimiz maddelerden biri: “...erişimin engellenmesine Reklam Kurulu tarafından karar verilebilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya

ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.” Bu doğru değil. Yani özellikle Komisyon üyelerinin buna itiraz etmeleri gerekiyor. Ya, bu kanunda bürokrasiye, bürokratlara tam bir yetki veriyoruz. Yani istediği siteyi, istediği şeyi kapatabilir. Onun için bu doğru değil.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – “Ürüne yapılabilir.” diyor da...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir de İsmail Bey’e bir sözüm var: İsmail Bey, çok teklif gördük biz burada, milletvekilleri o teklife imza atıyorlar ama sahip çıkmıyorlar; bir defa size teşekkür ediyoruz. Yani iyi çalışılmış bir teklif, teklifin tümüne baktığımız zaman 2 tane maddeye itirazım var, grup olarak da buna itiraz ediyoruz. Genel Kurulda bu teklifin daha rahat geçmesi açısından bu 2 maddenin düzeltilmesinden yanayız.

Birincisi, o müteahhitlerle ilgili otuz altı ayın kırk sekiz aya uzatılmasını doğru bulmuyoruz, biz tüketici kanunu yapıyoruz. Yani “İşler iyi değil, uzatıldı, durum kötü.” gibi onu ancak müteahhitler kanunu getirin orada tartışalım. O başka bir kanun, onun için tüketiciyi ilgilendirmiyor. Bu birincisi, o, otuz altı ayda kalsın.

İkincisi, bu 15’inci maddede özellikle Reklam Kuruluna kapatma yetkisi verilmesi doğru değil, onu da düzeltmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Bu 2 maddeye itiraz ediyoruz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Kime verilmesi lazım?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kanunlar var, yasalar var.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Başkanım izin verirse ben gerekçesini söyleyeyim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Tahsin Beyciğim, birincisi, öbür mevzuda ben bire bir de görüşmeye hazırım, orada hakikaten iyi niyetle yapılmış bir çalışma var, sözleşmeye müdahale söz konusu değil. Ama Bakanlık yetkililerinin gidip ikide bir ceza yazması vatandaşın gayrimenkulüne ya da edindiği emtiaya bir an önce kavuşmasını sağlamıyor, temin etmiyor, işi biraz daha sıkıntıya sokuyor. Yani 300-500 dairelik bir şeyi düşünün, her birine 70 biner lira ceza kestiginizi düşünün, adamı bloke edersiniz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Uzatma... Kırk sekiz ay...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Uzatma yok orada işte, bakın, kırk sekiz aya kadar ceza yazmama imkânı getiriyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Uzattın gittin işte.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Otuz altı ay olunca... Mesela, şimdi “on iki ay” demiş, on iki aydan sonra gidip yine ceza yazamıyor.

Yanılmıyorsam otuz altı ayın dolmasını, değil mi?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, mevcut durumda otuz altı ay dolmadan ceza yazamıyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, kırk sekize uzattı, hiç yazamayacak.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yok, sözleşme hükümleri geçerli ancak Bakanlığın oraya ceza yazmasına bir kolaylık getiriyoruz; birincisi bu.

İkincisi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ya, Bakanlığı da anlamıyorum, biz Bakanlığı destekliyoruz, Bakanlık da uzatıyor.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet yani kırk sekiz ay sonra ceza keseceksiniz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Anlamıyorum, Bakanlık...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bakın, Tahsin Beyciğim, şimdi “Yirmi dört ayı geçti mi biz ceza kesmek durumundayız, adam istediği kadar süre yapsın.” diyor. Diyelim ki adamla üç yıl, dört yıl anlaşmış...

Ama öbürüne bir cevap vereyim: “Kurul tarafından” diyorsunuz, ben de mahkeme tarafından verilmesi taraftarıyım ancak bazı öyle hâller olabiliyor ki zaman zaman siz de biz de televizyonlarda izliyoruz. Mesela, iki örnek veriyorlar: “Geçen ay karar verilen, adresi belli olmayan düzensiz göçmenleri dolandıran ve POS tefeciliği yapanların internet siteleri yurt dışında olduğu için kapatamıyoruz.” diyor, hâlâ reklama devam ediyor. Ceza kesiyoruz, uygulayamıyoruz, adresi belli değil, yurt dışından yönetiliyor. Bu sitelerin bir kısmında, mesela ben balcıları dedim, başkaları da var, tarım ilaçları veya tamamlayıcı tıbbi bilmem ne diyor, onun altında da reklamları yapılabiliyor. Siz müeyyide uyguluyorsunuz, bu müeyyideye muhatap bulamıyorsunuz, adrese tebligat yapamıyorsunuz, kişiye erişemiyorsunuz ve o adam da istediği sonucu elde ediyor, sürekli yayın yapmaya devam ediyor; bunun bir an önce durdurulması lazım. Ancak, bu Kurul bürokratlardan oluşmuyor sadece, burada sivil toplum örgütlerini temsil eden 9... Onu da tartıştık, bana göre aslında çok da fazla, 19 kişi Kurul üyesi var. Mesela, 5’i Sağlık Bakanlığından, 1 kişi olsa bence yeterli. Kurulu daha etkin, daha verimli, daha süratli çalıştırabilmenin de belki önünü açmamız lazım. “Oralara girmeyelim, hazır bunu bir çalışalım.” dediler, onun için bunu getirdik. Orada Barolar Birliğini temsilen var, Eczacılar Birliği var, Tabipler Birliği var yani sivil toplum örgüt temsilcilerinin de bulunduğu bir kurul. Bürokratlar... Tüketicilerden temsilciler var ancak tüketicilerin kendi içerisinde bir birlik olmadığı için seçimleri biraz uzuyor herhâlde ya da çok şey yapamadıkları için 1 temsilci gönderebiliyorlar, onlar da temsil ediliyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İsmail Bey, bu kanun maddesi -bir defa, siz hukukçusunuz bildiğim kadarıyla- bizim tarafımızdan Anayasa Mahkemesine götürülür. Bak, biz diyoruz ki: “Temiz kanun yapalım.” Bu kanun maddesi çok yüksek yetki... Yani “Türk Ceza Kanunu geçerlidir.” Bir şey koymamız gerekiyor orada. Bu erişimi kapatmak...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Onu da mahkemeye yirmi dört saat içerisinde götürme zorunluluğu var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Nerede var o?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İşte, koyalım, “yirmi dört saat içinde mahkemeye götürme” ibaresini koyalım ama karar vermesin Kurul.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adalet Bakanlığı temsilcisi var mı burada? Adalet Bakanlığı, bu konuda bir açıklama yapar mı bize?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yok yok, doğru diyor, bunu mahkemeye götürme yetkisi var, yirmi dört saat içerisinde ama. Yani kapatacak olan kurumun yirmi dört saat içerisinde mahkemeden kararını çıkarması gerekiyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, müsaade edin, Adalet Bakanlığına söz veriyorum.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ OĞULCAN TOZLU - Tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu maddede Reklam Kuruluna verilen yetki ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölümlerle ilgili olarak yani tümüne yönelik kapatma bunlarla sınırlı.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bir daha söyleyin.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ OĞULCAN TOZLU – Şimdi, tümüne yönelik engelleme kararı ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölümle ilgili sınırlı olarak gerçekleşiyor yani tam olarak tümüyle kapatmanın sınırları da böylece çizilmiş durumda. Daha sonra, şimdi, bu karar...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tümünü kaldıralım; tümüyle ilgili, onu kaldıralım.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bölüm bölüm kapatma... Benim söylediğime geldi. Bölüm bölüm kapatma yani bölümle ilgili kapatacaksınız. iki cümlesi var, onu kaldıralım o zaman.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Devam edin lütfen.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ OĞULCAN TOZLU – Şimdi, ilgili düzenleme Türkiye Futbol Federasyonunun kaçak yayınlara yönelik yaptığı düzenlemede de mevcut. Orada da “tümünü” şeklinde...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Oradan bir verdik, tamam artık, verin gitsin. Başkanım, onu dün konuştuk, bunu verelim, başka yerden isteyecekler.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Şimdi, aynısını...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi aynı buradan geliyor, yok öyle bir şey “tümünü” ya.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ya, bunu tam açıklar mısınız, tümü üzerinde mi, yoksa o reklamın yapıldığı şey üzerinden mi?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ya neyi açıklayacaksın? “Tümünü” diyor ya, “Kapatabilirim.” diyor ya.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Ya, Tahsin Beyciğim, 10 tane kanunda olduğunu söylüyor arkadaşlar, en az 10 tane kanunda bu müeyyide var.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 1 tane yok, 1 tane yok.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yok, yok 10 tane... Sayısını...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Digturk’le ilgili, Futbol Federasyonuna yetkiyi verdik, başka yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, bir saniye... Adalet Bakanlığı yetkilisi sözünü bitirsin.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ OĞULCAN TOZLU - Daha sonra bu kararlar, bu erişimin engellenmesi kararı Reklam Kurulu tarafından verildikten sonra bir güvencesi var bu konunun. Sulh ceza hâkimliğine başvuru şeklinde itirazın gidebiliyor. Sulh ceza hâkimliği de bu kararı yerinde görmezse kaldırma yetkisine sahip. Hukuki güvencesi konusunda herhangi bir sorun görmüyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kapandıktan sonra sitenin sahibi mi itiraz ediyor?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Mahkemeye gidiyor, mahkemeye gidiyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ OĞULCAN TOZLU - Evet, tabii, sitenin sahibi itiraz ediyor Sayın Başkanım.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Mahkeme var.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Kapatmaya, karar verici herhangi bir karar verdikten sonra mahkemeye müracaat etmiyor mu?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kapatıyor, ağabey, kapatmaya ne mahkeme...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ OĞULCAN TOZLU – Yok, mahkemeye herhangi bir müracaat yok. Mahkeme kapatıldıktan sonra etkin hâle gelerek bu itirazı inceliyor, önüne gelirse.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şöyle düzenlemeler var biliyorsunuz: İdari karar alındıktan sonra yirmi dört saat içerisinde yargıya başvuruyor idare ve onu yargı kararı hâline dönüştürüyor ya da yargı onu ya kabul ediyor ya etmiyor, bu tür düzenlemeler var. Nerede yapıldı bu düzenlemeler?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sitenin engellenmesi başka bir şey, sitenin kapatılması başka bir şey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki, reklamlarla ilgili...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yayının engellenmesine itiraz etmiyoruz biz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Kapanmasın mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bir saniye...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Reklamla ilgili erişim engelleme yapabilirsin ama tümünü kapatma doğru değil; bu, net.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Neden kapatmaya karşısınız ağabey? Açıklama yap.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Siyasi gerekçeyle kapatıyorsunuz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yapıyorsunuz zaten.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır ya!

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, müsaade edin.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Karıştırma ağabey, yapıyorsunuz. Siyasi gerekçeyle kapatıyorsunuz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ne alakası var!

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müsaade edin, çözmeye çalışıyoruz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Oraya madde koyalım, siyasi gerekçelerle...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, müsaade edin, çözmeye çalışıyoruz.

Size söz veriyorum.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADİR AZİZ SAKİN – Hürmetler efendim.

Biraz önce, aslında, Adalet Bakanlığı temsilcisinin izah etmeye çalıştığı konu sayfa bazlı erişim engelleme konusudur. Kanun aslında özgürlükçü bir şekilde hazırlanmış. Şöyle: Önceliği sayfa bazlı erişim engelleme noktasına taşıyorlar, eğer teknik olarak yani şifreli bir yayın varsa ve ihlal devam ediyorsa ancak bu durumda ana ağından kapatma gibi bir yetkiyi kanunlarına dercetmiş bulunuyorlar. Buna benzer hususlar, örnek olarak, 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Nedir o?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADİR AZİZ SAKİN – “Katalog suçlar” dediğimiz suçlar var efendim. 5651 sayılı Kanun'da yasa dışı bahis, fuhuş, müstehcenlik, kumar, intihara yönlendirme gibi böyle 9 tane katalog suç var. Eğer bu suçlara ilişkin yayınlar komple sadece buna münhasır yayınlarsa -bir yayının altında binlerce sayfa, binlerce görüntü olabildiğinden dolayı- ve yayın münhasıran direkt yasa dışı içeriğe yönelik bir yayın tarzında devam ediyorsa bu durumda ana ağından erişim engelleme söz konusu oluyor ama herhangi bir yanında

eğer diyelim binlerce sayfadan on binlerce URL dediğimiz yani spesifik sayfadan farklı olarak tek bir sayfada, 2 sayfada, 3 sayfada herhangi bir şey varsa bu durumda komple ana ağından engelleme değil, sadece o sayfaya yönelik olarak “yerel bazlı” dediğimiz engelleme sistemi uygulanıyor.

Şimdi, Ticaret Bakanlığının taslağında bu değerlendirmenin öne çıktığını görüyoruz yani öncelikle sayfa bazlı, eğer sayfa bazlı engelleme mümkün değilse, daha sonrasında teknik olarak bir sıkıntı yani şifreli yayından kaynaklanan bir sıkıntıdan dolayı arandığı engelleme konusunda bir tür KDV getirildiğini görüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adalet Bakanlığıyla telefonla görüşüyorum, Genel Müdürümüzle. Arkadaşlar devam edin siz.

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, sizin bahsettiğiniz konuların bizim kanunla hiçbir ilgisi yok. Yani biz burada sizin bahsettiğiniz sitelerle ilgili bir çalışma da yürütmüyoruz; biz burada tüketiciyi korumaya çalışıyoruz. Aynı zamanda, bu siteleri de korumak zorundayız. Bu işi yaptı diye hemen Reklam Kuruluna “Bu siteyi tamamen kapatabilirsiniz, bu yayınları kapatabilirsiniz.” yetkisi vermek doğru değil. Yani bir ön kurulu... Türk Ceza Kanunu var yani eğer uymuyorsa gereken cezayı alır. Biz burada tümüne itiraz ediyoruz. Yani siteye yönelik olarak erişimi engelleyebilirsiniz, o reklama erişimi ama “Tümünü kapatıyorum.” dediğiniz zaman...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Katılıyorum. Tümünden önce, öncelikle sayfa bazlı, bu olamazsa tümüne yönelik...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İşte sayfa bazlı...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – O ifadeyi düzeltmek lazım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Doğru ama “Tümünü kapattım.” dediğin zaman ben canım isterse Twitter’ı da kapatırım, Facebook’u da kapatırım, hepsini çünkü...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Değil, değil, öyle değil. Muhatap bulamadığımızda cezayı yazıyorsunuz...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İsmail Bey, müsaade eder misiniz?

Arkadaşlar, müsaade edin bir saniye.

Adalet Bakanlığımız Mevzuat Genel Müdürü Niyazi Acar hatta. Şimdi açıklamasını size dinletiyorum.

Niyazi Bey, sizi dinliyoruz, buyurun.

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye başlaması)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani bu, şu anki genel yasa sistematığına ya da hukuk sistematığına uygun diyelim. Yasa demeyelim de hukuk sistematığına uygun bir düzenleme.

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Erişim engeline karşı değiliz, erişim engeline karşı değiliz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Niyazi Bey, duyabiliyor musunuz?

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tümüne yönelik olarak erişim engelleme yani şeyin kapatılmasına karşıyız. Erişim engeline karşı değiliz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Neye karşısın?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi, tümünün.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani “Sitenin tümüne erişimin engellenmesine karşıyız.” diyor Tahsin Bey.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sitenin kapatılması kısaca.

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 5651’de de bu düzenleme var; doğru mu?

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Yani kademeli bir düzenleme orada da. Biz onu takip ettik. Esasen sulh ceza mahkemesine itiraz hakkı getirmek suretiyle yargıdaki muhatabın varsa bir mağduriyeti onu hızlı bir şekilde gidermeye dönük bir mekanizmayı buraya taşımış olduk, doğru mu Niyazi Bey?

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – “Sulh ceza mahkemesi” ibaresinin öne alınmasına ihtiyaç var mı? Arkadaşlar “Onu öne alırsak daha iyi anlaşılır.” diyor; bir bakar mısınız metne.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O karar olursa kapatabilir.

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sıkıntı yok.

(Başkan Ziya Altunyaldız’ın cep telefonu görüşmesini dinletmeye devam etmesi)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Niyazi Bey, teşekkür ediyoruz.

Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Esasında üzerinde hiç tartışmamamız gereken bir maddeyi tartışıyoruz ve bunu tartışırken de -hani muhalefet burada endişelerini, kaygılarını dile getirirken- sanki bu tür absürt bir reklamı savunuyormuş gibi ya da katalog suçlarda ifade edilen bazı şeyleri savunuyormuş pozisyonuna düşüyoruz. Esasında derdimiz şu: Yani burada iktidarın pratiğinden, yaklaşımlarından ve uygulamalarından kaynaklı bir sorun yaşıyoruz. İşte, RTÜK ne yapıyor? RTÜK, diyelim siz iktidara bir laf ettiniz anında cezayı basıyor o televizyon kanalına, işte, o internet sitesini kapatıyor, o sözü söyleyen kişiye hapis cezası veriyor ya da işte, bilmem başka türlü para cezaları yağıdırıyor.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – RTÜK hapis cezası veremez efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani dava açılıyor ve devamında işlem geliyor diyeyim; düzeltiyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – O zaman cezalı suç işlemiş demek ki.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet yani işte, o, cezalı suç mu mesele orada tam da.

Şimdi, dolayısıyla RTÜK para cezası yağıdırıyor ve kapatma cezası veriyor televizyonlara, kanallara ama aynı şekilde muhalefete, muhalefetin siyasetçilerine her gün hakaret eden, her gün tehdit eden, her gün saldıran, ağza alınmayacak lafları söyleyen, toplumu tehdit eden zaman zaman da, iktidar yanlısı biriye bunu söyleyen bunlar görmezlikten geliniyor. Örneğin, bugüne kadar iktidar yanlısı televizyon kanallarına ve gazetelere verilmiş hiçbir ceza bulamıyorsunuz ama muhalefet tarafında bir sürü cezayla karşılaşıyorsunuz. Buradan kaynaklı olarak şöyle bir endişe taşıyoruz, buradan kaynaklı

olarak: Böyle bir pratiğimiz olmasa, yani ülkemizde böyle bir pratik olmasa biz bu yasayı, bu maddeyi hiç tartışmayız. Yani bu suçların neyini savunacağız biz? Tümünden kapatılsın bu tür işleri yapanlar ama kaygımız şudur: Acaba iktidar, muhalif yanlısı yani muhalif olan ve bu işlerle iştigal eden kişilerin sitelerine bu bahanelerle birtakım cezai yaptırımlar uygular mı? Bütün endişe buradan kaynaklı üstüdü. Dolayısıyla...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Ali Bey, bakın, hiç bunları konuşmamıza gerek kalmayacak.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bitireyim mi?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Bu bir ticari reklamla alakalı bir şey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İşte, tam da onu söylüyoruz. Yani neyle ilgili olduğu önemli değil. Bir bakıyorsunuz ticari bir kurumu kapatmış; niye? Onunla rekabet eden iktidar yanlısı başka bir kurum var; aynen bu. Bakın, bunları yaşadığımız için buradan böyle biz... Hani, ağzımız yandığında yoğunlu üfleyerek yiyoruz hikâyesi var ya. Şimdi, bununla pratikte karşılaştığımız için bunları söylüyoruz arkadaşlar yoksa sizin bahsetmiş olduğunuz suçları, oradaki reklamları filan burada savunan hiçbir muhalefet milletvekili yok, asla olmaz, kabul de etmeyiz zaten ancak pratiğiniz bununla dolu. Demek ki iktidarın bir kere bu uygulamasını değiştirmesi gerekiyor, yanlı tutumunu değiştirmesi gerekiyor ki topluma da muhalefete de insanlara da güven versin. Yoksa biz neyini savunacağız ki bunun ya!

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, teşekkür ediyoruz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, bir şey soracağım İsmail Bey'e.

Bu siyasi eleştiriler ya da hakaretler katalog suçlarına giriyor mu?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Mümkün değil.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Girmiyor değil mi?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Alakası yok. Yani Tüketiciyi Koruma Kanunu, ismi üstünde, yani haksız veya zararlı reklamları engelliyor. Hepimiz şahit oluyoruz. İşte, bilmem zayıflama hapı reklamı yapılıyor; insanlar alıyor, gençlerimiz alıyor, kullanıyor, ölüyor. Başka reklamlar çıkabiliyor, muhabata ulaşılmada zorluk yaşanıyor. İlk önce muhabatına tebligat yapılmak isteniyor; muhabatına gidiliyor, muhatap bulunamıyor, muhatap bulunamadıktan sonra bu müeyyide uygulanıyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Konu anlaşıldı, teşekkür ediyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunu zerre kadar savunmayız biz.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Ya, bal reklamı yapıyor reçel satıyor.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuyla mı ilgili?

Buyurun.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Sayın Başkan, tüketici şikâyetleri içerisinde -son dört yıldır diyebilirim- en yoğun, en kötü şikâyetler bu tür şikâyetler ve çok mağdur olan insanımız var. Bu madde iyi bir caydırıcılık olabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler, sağ olun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 16'yı okutuyorum:

MADDE 16- 6502 sayılı Kanununun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanununun 77 nci maddesinin on ikinci ve on üçüncü fıkralarında öngörülen idari yaptırım kararları Reklam Kurulu tarafından; diğer fıkralarında öngörülen idari yaptırım kararları ise Bakanlık tarafından verilir. Bakanlık bu yetkisini taşrada ticaret il müdürlüklerine devredebilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 16’yu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 16 kabul edilmiştir.

16’ncı maddeden sonra bir yeni madde iddiası var, okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4260) esas numaralı Kanun Teklifi’nin yürürlük maddesinden önce gelmek üzere aşağıdaki maddenin kanun teklifine eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

Ek madde:

Elektrik, doğal gaz, su, telefon ve GSM şirketleriyle internet sağlayıcı şirketler dâhil bu ve benzeri hizmetleri sağlayan şirketler açma kapama bedeli altında bir ücret talep edemez.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun Ali Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İlk başta da ifade etmişim, bu açma kapama mevzusunda şirketlerin hiçbir şekilde haklı tarafı yok. Personel istihdam etmiyorlar, tamamen masa başında, şu veya bu nedenle ödenemeyen faturalardan kaynaklı olarak kesilen cihazların işleme tekrar açılması için yani cihaz belki tam karşılıyor ama...

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Savaş.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Savaşların, işte, cep telefonu hatlarının tekrar açılması konusunda herhangi bir personel istihdam edilmiyor, artık teknoloji gelişt ve masa başından bunu halledebiliyorlar ama çok ciddi rakamlarda açma kapama bedeli alıyorlar, ciddi rakamlar yani yüksek rakamlar alıyorlar. Bir defa ben de maruz kalmışım; o tarihte bankada, hesapta para yokmuş, bilmiyordum yani kapanmış, gitmiş sonra bir sürü açma kapama bedeli ödedik. Şimdi, bunun arkadaşlar yönetmelikle düzenlenebileceğini söylediler ama bugüne kadar düzenlenmemiş olması bu konudaki niyeti de ifade eder. O nedenle bu işin sayı bazlı değerlendirilmemesi gerekiyor ve mutlaka bunun yasaklanması gerekiyor. Bu, haksız bir kazançtır, tüketiciye ciddi bir yüküdür. Sayın Başkan, bunu -hani, derdim kanuna bunu sokmak değil- eğer Sayın Genel Müdür ve ilgili arkadaşlar “Bunu yönetmelikte düzenleyeceğiz.” diyorlarsa tutanaklara geçsin, yönetmelik çıksın ve düzenlensin. Yok, olmayacaksa hakikaten bu haksız bir kazanç; kimse de buna taraf olmasın, vallahi, tutanakları yayınlarım bak ondan sonra.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet İsmail Bey...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Birçok kurumu ilgilendiriyor, birçok bakanlığı ve tüzel kişiliği ilgilendiriyor. Her biriyle ilgili ayrı arkadaşlarımızın çalışması söz konusu değil ama kendi bakanlıklarını ilgilendiren hususlarda her biriyle ilgili ayrı bir yönetmelik çıkaracaklarını ifade ediyorlar Sayın Bakan Yardımcımız ve Genel Müdürümüz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İfade ettiler mi?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Evet efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bakanlığımız ifade etti değil mi?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Evet efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam, teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir...

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

17’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 6502 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve halen geçerli olan belirsiz süreli tüketici sözleşmelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

(2) Bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla yapı ruhsatı alınmış olan devre tatile konu taşınmazlarda, tüketicilerin tüm ödemelerinin teminat altına alınmış olması şartıyla bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yılı geçmemek üzere mevcut yapı ruhsatı geçerlilik tarihi süresince ön ödemeli satış yalnızca devre mülk veya en fazla on yıl süreli şahsi hakka dayalı devre tatil satışı olarak yapılabilir.

(3) Bu maddenin yayımlandığı tarihten önce kurulan devre tatil sözleşmeleri ve ikinci fıkra kapsamında kurulan sözleşmeler hakkında idari para cezası hükümleri de dahil olmak üzere bu maddenin yayımlandığı tarihten önceki Kanun hükümleri ile birlikte bu maddeyi ihdas eden Kanunun 8 inci maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanununun 50’nci maddesinin onuncu fıkrası hükmü uygulanır.

(4) Bu Kanununun 66’ncı, 68’inci ve 73’üncü maddeleri gereğince tüketici hakem heyetlerine yapılan başvurular ile mahkemelerde açılmış olan davalar için söz konusu başvuruların yapıldığı ve davaların açıldığı tarihte yürürlükte bulunan görev ve yetkiye ilişkin hükümler uygulanır.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

17’nci maddeden sonra gelmek üzere bir madde ihdası talebi var, okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne 17’nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 18- 25/06/2010 tarihli ve 6001 sayılı Kanun’un 30’uncu maddesinin (1) ve (5) numaralı fıkralarında geçen “dört” ibaresi “iki” olarak değiştirilmiştir.

Ayhan Altıntaş

Tahsin Tarhan

Yasin Öztürk

Ankara

Kocaeli

Denizli

Tacettin Bayır

Çetin Osman Budak

Kadim Durmaz

İzmir

Antalya

Tokat

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, bu çok önemli bir öneri, özellikle Tüketici Kanunu’nu görüştüğümüz günde. Bize en çok gelen şikâyetlerden birisi HGS’lerden geçişler. Özellikle, kamyoncular şunu söylüyorlar: “Kamyonun değeri 150 bin lira, bana gelen ceza 300 bin lira.” yani kamyonun 2 katı ceza gelmiş. Şimdi, devletin kara yollarından, otobanlarından geçişte şu ceza, kamu faizi uygulanıyor ama bu yap-işlet-devret modeli köprü ve otobanlardan HGS’niz çalışmıyorsa hemen, direkt bir hafta, on beş gün içinde mi ne, ödemediğiniz takdirde “4 katı” diyor ve bu Türkiye’nin ayıbı. Gidin, otoban girişlerinde, gişelerde tabelalar var, kocaman tabelalar; bu tabelalarda yazıyor “Buradan, HGS’den kaçak geçerseniz 4 katı ceza ödeyeceksiniz.” diye bir de kocaman tabela yapmışlar. Ben şunu da merak ediyorum: Acaba o firma o tabelayı oraya astı, tabela vergisi de ödüyor mu? Kocaman tabelayı asmış yani cezayı 4 katına hükmediyor. Onun için biz İYİ Parti Grubuyla birlikte bu önergeyi verdik; biz “2 katı” diye yazdık. Aslında kamu faizi uygulanması gerekiyor yani devletin otobanlarında kamu faizi uygulanıyor ama ne yazık ki yap-işlet-devret modellerinde ballı börekli dolarlarla zaten geçiş var, her gün fiyat artışı, vatandaş zorda, bir de sürekli bu yollardan geçen kamyoncular çok zorda. Bilmiyorum, iktidar milletvekilleri olarak size hiç mi şikâyet gelmiyor? Bize en fazla gelen şikâyetlerden birisi bu, HGS’lerdeki geçişlerin 4 katı ceza ödemeleri. Aynı zamanda faizleri de çok yüksek.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey teşekkürler.

Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

Öncelikle bu önergeyi vermemize vesile olan İsmail Bey’e teşekkür ediyorum çünkü başlangıçta özellikle şöyle bir cümle kurdu: “Yani, sizlerin de iyi önerisi olursa, tüketicilerin korunmasıyla ilgili bir öneriniz olursa -ki bizim de alelacele toplanmamızda gösterdiğimiz toleransa istinaden- böyle bir önergeniz varsa değerlendirelim.” dediği için...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani “Bu önergeyi kabul edecektir” diyorsunuz. (Gülüşmeler)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yani öyle düşündüğümüz için özellikle verdik.

Şimdi, 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanun’un 30’uncu maddesinin (1)’inci ve (5)’inci fıkrası; sadece çok basit bir düzenlemeyle bu kanun değiştirilebiliyor. Daha öncesinde, kanun ilk çıktığında 10 katna kadar olan ceza ve yedi gün içinde bildirme süresi sizlere de 2018 yılında gelen şikâyetler çerçevesinde zaten kısmen düzeltilmiş ve 10 kat 4 kata düşürülmüş; yedi gün de on beş güne çıkarılmış idi. Fakat yine de günümüz şartlarında, hem de ekonominin de bu zor olduğu şartlarda, özellikle ticari işletme olarak değerlendirebildiğimiz otobüsçü, kamyoncu esnafı sürekli bu yollardan geçtiğinde başına gelen ve sürekli köprülerdeki, otobanlardaki bu cezalardan kaynaklı, hatta araç değerinin rakamının üstüne çıkan cezalarla karşı karşıyalar. Benim de başıma iki sene önce buna benzer bir hadise geldi. Çünkü bizim deniz yolunda sürekli paralı bir geçiş olmadığı için bir defa Bursa’ya gittiğimde, Osmangazi Köprüsü’nden geçtiğimde, başında personel de olmadığı için, oradaki ışıklı tabelalardaki uyarı... Fakat iş yoğunluğumuzdan kaynaklı da ben o on beş günü geçtim, arkasından İzmir’de bir avukatı aradık, şayet bunu cezasıyla beraber ödemez iseniz bir de üstüne avukatlık ve vekâlet ücreti de biniyor ki bu defa 100 liralık bir ödemeden, 1.500-2.000 lira gibi bir rakamla karşı karşıya kalınıyor. Bugün gerçekten tüketiciyi koruyacaksa, tüketicinin de bu konuyla ilgili sürekli mağduriyeti de söz konusuysa basit bir önerge verdik burada. Sizlerle hep beraber ortak önergeye de çevirebiliriz, bunda da hiçbir sıkıntı yok -illaki bizim dediğimizi yapın anlamında söylemiyorum- hep beraber ortak önergeye de çevirebiliriz ama bu önerge gerçekten tüketicilerimiz için önemli.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İsmail Bey “Bunu teklife alırım.” derse belki biz de atarız.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yani, İsmail Bey’in bu konudaki ilk başlangıçtaki yaklaşımından da birazcık cesaretlendik diyelim yani bu konuyu da böyle ifade edelim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – 4’ü 2’ye indirdiniz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, bitirdiniz mi?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 4’ü 2’ye düşürüyoruz ki bugünkü enflasyon değerlerine göre baktığımızda bile makuliyeti var; diğer türlü gerçekten çok aşırı bir rakam ön plana çıkıyor. Bunun dışında, sadece bu konu değil yazılı teklif önergesi vermedik ama yine tüketiciden gelen bir sürü şikâyetten birini de sizlere öneri olarak ifade etmek istiyorum, özellikle şu taahhütlü abonelik sözleşmeleriyle ilgili. Bununla ilgili bu dijital ortamlarda, elektronik ortamlardaki GSM operatörlerinden olsun, internet sağlayıcılarından olsun, D-Smart Digiturk gibi yirmi dört aylık taahhütlü yerlerde olsun vatandaş belirli bir zorluk yaşadığında, bundan vazgeçmeye kalktığında cezai şartlar ve caydırma bedeliyle ilgili çok büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalabiliyor. Her ne kadar 6502’nin 52’nci maddesi bununla ilgili hükümler içerse de karşımızdaki müşteri firmalarından bu konularda sürekli, hele hele 850’li telefonlardan veya 216’lı, 212’li telefonlardan da -sizleri de mutlaka arayanlar oluyordur- vatandaş bir şekilde ikna etmek veya tabiri caizse, kandırmakla alakalı sürekli telefon tacizine de maruz kalıyoruz. Bunlarla ilgili yasal düzenlemelerin de Sayın Bakanlık yetkilileri buradayken bir sonraki yasa hazırlıklarında...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Yönetmelikle onu da düzeltereklerini söylüyorlar. Biz onu da çalışırken söylemişlerdi “Kanuna girmesine gerek yok, yönetmelikle halledeceğiz o mevzu.” diyorlar.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ama hakikaten yani vatandaşlar bu konuda çok yani bilmiyorum da size de... Günde en azından 2-3 defa, bir de otomatige bağlıyorlar, o gün içinde cevap vermezsen, meşgule de alsan arka arkaya seni bir şekilde taciz etmeye devam ediyorlar. Bunların da, müşterilerin hem korunması hem rahatsız edilmemesi adına önemli olduğunu ifade ediyorum.

Dolayısıyla geneli üzerinde bir daha konuşmamak adına bu konuyu da dile getirdim.

Teşekkür ederim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, önergeyi desteklediğimizi ifade etmek isterim. Otoyol, köprü ve tüp geçit yani İstanbul’daki tüp geçitle ilgili bana birtakım rakamlar iletildi, orada da çok ciddi bir durum söz konusu, benzer uygulama çünkü devam ediyor. Bir taraftan da şu var, ona da dikkat çekeyim, yani söylenenlere ilave olarak, söylenenlerin hepsine katılmakla birlikte: Bir de bunlar doğrudan avukata gönderiliyor. Yani birçok insan, avukat telefon açtığı zaman böyle bir kaçak geçişi olduğundan haberdar oluyor. Avukat, tahsilatçı gibi devreye sokuluyor. Yani vatandaşa herhangi bir tebligat da gitmiyor, herhangi bir bildirim de gitmiyor, bir anda avukatla karşı karşıya kalıyorsunuz ve ondan sonra katlanmış bir rakam da karşınızda oluyor. Yani vatandaşlar çok ciddi mağdur durumda, bu nedenle önergeyi desteklediğimizi ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Ali Bey.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkanım, ben de...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Osman Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Önergeyi desteklemenizi özellikle Başkanım, senden de rica edeceğim. Bizi bir daha aradığımızda böyle bir günde toplayamazsın bir yerde, onu da şey yapayım. Vallahi bir günde toplandık.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Gayet güzel bir yaklaşım, evet, katılıyorum.

Evet, yani bu önergeyle ilgili benim söyleyeceğim şu: Daha önce bize, hepimize yani sizlere de geliyordur mutlaka, iktidar milletvekili arkadaşlarım, bu konuyla ilgili köprü geçişlerinde 34 lira gibi bir rakam ödenmedi diye iki ay içinde 450 lira olarak isteniyor, aynı zamanda hiçbir ihbar yok...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Çetin Başkanım, 50 kuruş eksik olsun hesabında, komple ödememiş oluyorsunuz.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ödememiş oluyorsunuz yani olabilir. Burada bir uyarı sistemi kurulması gerekirken ben bununla ilgili soru önergesi verdim Ulaştırma Bakanlığına. Bana gelen cevap 4 kelime: “İş ve işlemler hukuka uygun olarak sürmektedir.” Cevap bu, bir. İki, dedim ki “Bu yeterli değil.” yani bunu ben dile de getirdim tabii başka yerlerde. Sonra CİMER’e yazdım aynı mevzuu, CİMER’den gelen cevap bire bir Ulaştırma Bakanlığından gelen cevabın aynısı. Şimdi, arkadaşlar, vatandaş hakkını nasıl savunsun? Burada, milletin vekilleri böyle bir konuyla ilgili Ulaştırma Bakanlığına soru önergesi veriyor, hem zamanında cevap gelmiyor hem de aynı zamanda verilen cevap bu: “İşlemler...” Ya, soru ne, verilen cevap ne? Şimdi bir. İki, burada -öyle bir şey geliyor insanın aklına- zengin edilmek istenen bir avukat grubu mu var? Çünkü avukat direkt telefon açıyor, diyor ki: “Kardeşim, bu kadar borcun var, şu tarihe kadar yatırmazsan icraya geliyorum, hacze geliyorum.” diyor. Yani bu, insani bir durum değil. O yüzden bu önergenin iktidar milletvekilleri tarafından da desteklenmesini arz ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Öncelikle -söz almak isteyen arkadaşımız yok herhâlde- değerli arkadaşlar, Yasin Bey ve Tahsin Bey’in diğer arkadaşlarımızla birlikte verdiği önerge ve Ali Bey’in desteklediğini ifade ettiği yani 3 grubun bir anlamda ortak önergesi hâline gelen bir önerge var. Bu konu da vatandaşlarımızın bu HGS sistemindeki, geçişlerindeki ceza oranının 4 kattan 2 kata düşürülmesi yönünde herhâlde. Şimdi, şunu ifade edeyim: Özellikle gerçekten söylemiş olduğunuz kaygıları ve ortaya koyduğunuz görüşleri son derece anladığımızı ifade edeyim ve tüketiciler açısından ortaya çıkan durumu da takdir etmemek ve bunun burada gündeme getirilmesini anlamamak mümkün değil. Sadece ben özellikle şunu söylemek istiyorum: Ulaştırma Bakanlığımızla birlikte konuyu da görüşelim, -sizlerden istirhamım şu- Grup Başkan Vekillerimizle de görüşelim. Genel Kurula kadar bu konuyu olgunlaştırmak ve Ulaştırma Bakanlığımızla görüşerek Genel Kurulda önerge hâline getirme konusunda bir olgunlaştırma çalışması yapmayı öneriyorum. Samimi bir şekilde, gerçekten, samimi bir şekilde öneriyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bu değişiklik sizin aynen kendinizin 10 kattan 4 kata düşerkenki yaptığımız...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Öneriyorum yani başarıma konusunda da çalışacağız, teşekkür ediyorum. Dolayısıyla bunu Genel Kurul için çalışıyoruz.

Önergeyi şu an için Genel Kurulda çalışmak üzere oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Şu an kabul edilmemiştir ve Genel Kurulda çalışacağız.

Yeni madde ihdasıydı bu ve kabul edilmedi.

Abdurrahman Bey, bu konuyu beraber de biz şey yaparız, deminki konuyu. Yani birlikte, hep beraber organize ederiz.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Tamam.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Evet, 18’inci maddeyi okutuyorum:

“MADDE 18 - Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi, 15 inci maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 17 nci maddesiyle 6502 sayılı Kanuna eklenen geçici 3 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları yayımı tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinden altı ay sonra,
yürürlüğe girer.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 18’i oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 18 kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi okutuyorum:

“MADDE 19 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, madde 19’u oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif tümüyle kabul edilmiştir.

Teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 45’inci maddesi hükmü uyarınca bu konuyla ilgili özel sözcü olarak milletvekillerimiz Sayın Şahin Tin, Sayın Mehmet Cihat Sezal, Sayın Hacı Özkan, Sayın Osman Boyraz’ın seçilmelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, bu kanun teklifiyle ilgili ortaya koyduğunuz iş birliği ve anlayış için Komisyon üyelerimizin tamamına teşekkür ediyorum. Sayın Bakanımız Mehmet Muş’un şahsında tüm Bakanlığımıza teşekkür ediyorum. Teklif sahibimize, tüm teklif sahipleri adına İsmail Bey’e teşekkür ediyorum. Tüm Bakanlık temsilcilerine ve kamu kurum, kuruluşlarının temsilcilerine, basın temsilcilerimize, çalışan arkadaşlarımıza, emekçilere teşekkür ediyorum.

Çalışmamızı bu hâliyle tamamlamış oluyoruz, ülkemize, milletimize hayırlı olsun.

Ana binada, üyeler lokantasında Bakanlığımızın yemek ikramı vardır, arkadaşlarımızın tamamını oraya davet ediyoruz.

Bir diğer husus da şerhi pazartesi saat on üçe kadar verirsiniz memnun oluruz.

Çok teşekkürler, sağ olun, var olun.

Kapanma Saati: 17.49